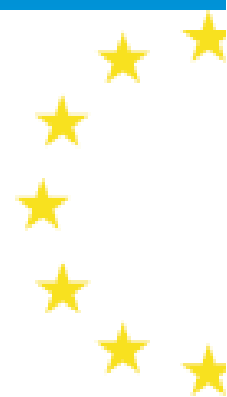

Niezbędnik studenta/-tki na praktykach

INSTYTUT GERMANISTYKI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UMCS

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Projekt „www.praktyki.wh.umcs”- Przygotowanie
i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych
na Wydziale Humanistycznym UMCS**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

NIEZBĘDNIK DLA STUDENTÓW ODBYWAJĄCYCH PRAKTYKI

Opracowanie

prof. dr hab. Barbara Sadownik

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Spis treści

I. REGULACJE PRAWNE

1. Program praktyk pedagogicznych w Instytucie Germanistyki UMCS.....	3
2. Kryteria oceny praktyk.....	9
3. Wykaz podstawowych regulacji prawa oświatowego stanowiących podstawę pracy nauczyciela.....	14
4. Wykaz wewnątrzszkolnych dokumentów regulujących pracę nauczyciela.....	15
5. Zasady oceniania i klasyfikowania uczniów.....	15

II. PORTFOLIO STUDENTA-PRAKTYKANTA

1. Plan praktyk.....	19
2. Harmonogram praktyk.....	21
3. Kontrakt z nauczycielem-opiekunem.....	23
4. Harmonogram spotkań praktykanta z nauczycielem-opiekunem.....	26
5. Wzory konspektów.....	26
6. Arkusze obserwacji lekcji języka niemieckiego.....	44
7. Arkusz rozmowy pohospitacyjnej.....	57
8. Arkusze ewaluacyjne.....	58
9. Ankiety dla uczniów „Nauczyciel w oczach ucznia”.....	61
10. Wzór sprawozdania z praktyki.....	67

III. INFORMACJE PRAKTYCZNE

1. Zakres obowiązków nauczyciela (przykładowy szkic).....	68
2. Jak unikać najczęstszych błędów w praktyce edukacyjnej.....	69
3. Poziomy umiejętności językowych wg wytycznych Rady Europy.....	69
4. Lista przydatnych stron internetowych.....	69
5. Lista podręczników.....	72
6. Stereotypy płciowe.....	76

1. PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH W INSTYTUCIE GERMANISTYKI UMCS¹

§ 1

Obowiązek odbycia praktyk pedagogicznych wynika z §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400), a jej przebieg z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110).

§ 2

1. Celem praktyk pedagogicznych jest nabycie i rozwinięcie umiejętności zawodowych (nauczycielskich), a w szczególności:

- 1) wykorzystanie i konfrontacja wiedzy zdobytej w czasie studiów z rzeczywistością (zastosowanie wiedzy pedagogicznej i metodycznej w praktyce poprzez samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych (opiekuńczo - wychowawczych),
- 2) poznanie organizacji pracy różnych typów szkół,
- 3) nabycie umiejętności planowania, obserwacji, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
- 4) nabycie umiejętności spostrzegania faktów pedagogicznych, właściwej ich analizy i interpretacji,
- 5) kształtowania właściwego stosunku do ucznia, wychowanka oraz obowiązków związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela,
- 6) kształtowania twórczej i poszukującej postawy nauczyciela,
- 7) kształtowania dyscypliny i odpowiedzialności za wykonywaną pracę,
- 8) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

---

¹ Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu "www.praktyki.wh.umcs" - *Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS.*

§ 3

Założenia i organizacja praktyk pedagogicznych

1. Studenta studiów I stopnia obowiązują praktyki w wymiarze ogółem 158 godzin według następującego harmonogramu:

1) Praktyka ogólnopedagogiczna grupowa i ciągła w trakcie pierwszego roku akademickiego (II semestr, 2 grupy; ciągła dwutygodniowa po II semestrze) w wymiarze 2 x 2 grupy +36 godzin.

2) Praktyka metodyczna specjalności nauczycielskiej (ogółem 120 godzin):

a) grupowa praktyka śródroczna w trakcie drugiego roku akademickiego, (III semestr, 2 grupy) w wymiarze 30 godzin w tym:

- 20 godz. hospitacji,

- 10 godz. lekcji próbnych studenta, zarejestrowanych na wideofilmie, następnie prezentowanych i analizowanych na uczelni w ramach ćwiczeń z glottodydaktyki;

b) praktyka ciągła po 4 semestrze od 15 września do 31 października w wymiarze 90 godzin, w tym:

- 20 godz. hospitacji lekcji prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna praktyk;

- 70 godz. lekcji samodzielnie prowadzonych przez praktykanta.

ORGANIZACJA PRAKTYK DLA STUDIÓW I STOPNIA					
Rok studiów	Nazwa praktyki	Liczba studentów	Wymiar godzinowy	Termin	Miejsca realizacji praktyki
I	praktyka ogólnopedagogiczna (śródroczna grupowa i ciągła)	30	2+36	II semestr i po II semestrze	wg listy szkół
II	praktyka nauczycielska (grupowa, śródroczna)	30	30	III semestr	wg listy szkół
III	praktyka nauczycielska (ciągła)	30	90	po IV semestrze	wg listy szkół

2. Studenta studiów II stopnia obowiązuje praktyka metodyczna specjalności nauczycielskiej w wymiarze ogółem 30 godzin realizowana w ciągu 2 tygodni po 2 semestrze.

ORGANIZACJA PRAKTYK DLA STUDIÓW II STOPNIA					
Rok studiów	Nazwa praktyki	Liczba studentów	Wymiar godzinowy	Termin	Miejsca realizacji praktyki
II	praktyka nauczycielska (ciągła)	30	30	po II semestrze	wg listy szkół

3. Praktykami pedagogicznymi objęci są wszyscy studenci specjalności nauczycielskiej, również osoby pracujące jako nauczyciele.

4. Przed rozpoczęciem praktyki student zobowiązany jest do uzyskania zgody nauczyciela-opiekuna i akceptacji dyrektora szkoły, którą przekazuje do Dziekanatu Wydziału Humanistycznego UMCS.

5. Praktyką studenta w szkole kieruje opiekun-nauczyciel języka niemieckiego. Opiekunem praktyk może być nauczyciel posiadający uprawnienia do nauczania języka niemieckiego ze stopniem awansu zawodowego co najmniej nauczyciela mianowanego.

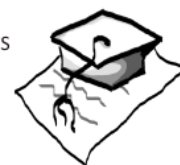
6. Uczelnia wystawia studentom skierowanie na praktyki.

7. Po dopełnieniu formalności (uzyskanie zgody nauczyciela i dyrektora szkoły) student zobowiązany jest do zgłoszenia się w tygodniu poprzedzającym praktykę do nauczyciela-opiekuna, celem uzyskania informacji na temat typu realizowanej postawy programowej, specyfiki szkoły, klas itp.

8. Nauczyciel-opiekun ustala ze studentem szczegółowy plan zajęć zgodny z programem praktyk. Plan zajęć student jest zobowiązany opiekunowi praktyki z ramienia UMCS w ciągu trzech dni od rozpoczęcia praktyki. O wszelkich zmianach planu powinien niezwłocznie informować opiekuna praktyki.

9. Lekcje próbne powinny być przygotowane samodzielnie, skonsultowane z nauczycielem prowadzącym i oparte na szczegółowym konspekcie. Temat lekcji i związany z nim zakres materiału student powinien znać na co najmniej trzy dni przed jej prowadzeniem. Szczegółowy konspekt lekcji powinien być opracowany według określonego wzoru.

10. Przygotowany przez studenta konspekt nauczyciel-opiekun omawia i zatwierdza najpóźniej w dniu poprzedzającym zajęcia. Dopiero po zatwierdzeniu konspektu student może być dopuszczony

do prowadzenia lekcji. Nauczyciel wpisuje na konspekcie swoją akceptację. Brak zatwierdzonego konspektu powoduje niezaliczenie lekcji.

11. Niezaliczenie praktyki następuje w przypadku:

- 1) samowolnej zmiany szkoły lub nauczyciela-opiekuna,
- 2) braku zatwierdzenia scenariusza przez nauczyciela,
- 3) nieterminowego dostarczenia planu opiekunowi praktyk z ramienia UMCS,
- 4) niepowiadomienia o zmianie planu
- 5) samowolnego skrócenia czasu praktyki.

12. Po przeprowadzonych lekcjach (każdego dnia) nauczyciel-opiekun omawia je ze studentem.

Przy ocenianiu lekcji powinny zostać uwzględnione następujące kryteria:

- 1) przygotowanie językowe studenta
- 2) przygotowanie metodyczne
- 3) organizacja pracy na lekcji (realizacja celów oraz umiejętność przekazywania wiedzy).

13. Zaleca się, aby w ciągu praktyki student przeprowadził cykl lekcji w jednej klasie zakończony sprawdzianem oraz prowadził lekcje w klasach na różnych poziomach nauczania i na różne tematy.

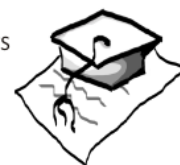
14. Student powinien w czasie odbywania praktyki wykorzystywać możliwie szeroką gamę środków dydaktycznych i brać udział w sprawdzaniu prac domowych i sprawdzianów z próbą ich oceny.

15. W czasie praktyki student podlega obowiązującej w szkole dyscyplinie pracy. Cechować go powinna solidność i sumienność względem powierzonych obowiązków oraz kultura osobista.

§ 4

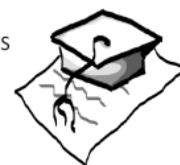
1. W ramach praktyk pedagogicznych studenci realizują następujące części:

- 1) hospitacyjną, polegającą na obserwowaniu zajęć:
  - a) opiekuna praktyk,

- b) innych nauczycieli wskazanych przez opiekuna praktyk,
- 2) dydaktyczną, w trakcie której:
    - a) przeprowadzają lekcje samodzielnie lub wspólnie z opiekunem praktyk bądź nauczycielem przez niego wskazanym,
    - b) samodzielnie przygotowują do każdej lekcji konspekt,
    - c) samodzielnie przygotowują pomoce dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia danej lekcji.
  - 3) organizacyjną, podczas której student powinien:
    - a) poznać organizację szkoły, tzn. specjalizację klas, plan zajęć itp.,
    - b) poznać system oceniania uczniów,
    - c) poznać obowiązujące w szkole przepisy BHP,
    - d) poznać plan pracy szkoły na określony rok szkolny,
    - e) poznać obowiązujący statut szkoły,
    - f) poznać dydaktyczno – wynikowy plan nauczania (godzin prowadzonych), które będzie realizował,
    - g) poznać problematykę systemu zarządzania w szkole, zasięgając opinii na ten temat u osób kompetentnych, tzn. dyrekcji szkoły bądź osób przez nią wskazanych,
    - h) sprawować opiekę nad uczniem zdolnym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, rozmawiać z przełożonym o osiągnięciach podopiecznego w nauce, przygotowywać ucznia do olimpiady itp.,
    - i) sprawować opiekę nad uczniem słabym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, pomagać w nauce z przedmiotów, z którymi podopieczny sobie nie radzi, pomagać w uzupełnianiu braków edukacyjnych, obserwować postępy w nauce, rozmawiać z pedagogiem szkolnym, rozmawiać z nauczycielami przedmiotów, z którymi uczeń ma problemy w nauce, itp.,

- j) sprawować opiekę nad uczniem niepełnosprawnym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, organizować zajęcia indywidualne, często poza placówką szkolną, konsultować się z pedagogiem i psychologiem szkolnym itp.,
- k) poznać organizację praktyk zawodowych uczniów,
- l) konsultować się z nauczycielem – opiekunem praktyk w sprawie lekcji, tzn. konsultować się odnośnie doboru celów lekcji, zastosowania odpowiednio dobranych metod nauczania, pomocy i środków dydaktycznych, całego toku lekcji, merytorycznego przygotowania do lekcji itp.,
- m) poznać sposób prawidłowego uzupełniania dziennika lekcyjnego poprzez konsultacje z nauczycielem,
- n) przygotowywać się do zajęć lekcyjnych poprzez korzystanie z czytelnicy, biblioteki, Internetu, analizę filmu przygotowywanego do lekcji itp.,
- o) wykonywać pomoce dydaktyczne do zajęć lekcyjnych, tzn. przygotowywać niezbędne foliogramy, plansze, testy, teksty do analizy, prezentacje multimedialne itp.,
- p) brać udział w zajęciach pozalekcyjnych na terenie szkoły, m. in. w rozmaitych kołach zainteresowań,
- q) za zgodą dyrektora szkoły brać udział w radach pedagogicznych,
- r) przeprowadzić rozmowę z personelem medycznym szkoły, np. konsultacje z higienistką szkolną,
- s) pełnić dyżury na przerwach w szkole, tzn. opiekun bądź dyrekcja ma prawo prosić o pełnienie dyżuru podczas przerw w szkole.

§ 5

1. Obowiązki nauczyciela-opiekuna praktyk w stosunku do praktykanta obejmują:

- 1) zapoznanie praktykanta z zasadami funkcjonowania szkoły, procedurami i regulacjami prawnymi, włączając w to procedury dotyczące nagłych wypadków,
- 2) ustalenie wraz z praktykantem planu praktyki, omówienie wzajemnych oczekiwań,

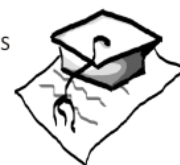
- 3) przedstawienie praktykanta gronu pedagogicznemu, pokazanie całego zaplecza szkoły, zapoznanie z dokumentacją szkoły,
- 4) przedstawienie praktykanta klasie, podkreślenie jego uprawnień i kompetencji nauczycielskich,
- 5) ułatwienie studentowi startu zawodowego na praktykach, poprzez zapoznanie go z programem, podręcznikiem, obudową dydaktyczną (w tym z poradnikiem dla nauczyciela),
- 6) stopniowe wprowadzanie w prace nauczyciela i branie odpowiedzialności za wszystkie aspekty nauczania, jak również obowiązki pozalekcyjne,
- 7) częsta obserwacja praktykanta i udzielanie informacji zwrotnych dotyczących silnych i słabych stron praktykanta,
- 8) udostępnienie praktykantowi informacji o uczniach z zachowaniem poufności tych danych,
- 9) służenie radami dotyczącymi aspektów wychowawczych pracy z uczniami,
- 10) stworzenie okazji do obserwowania i omawiania działań edukacyjno-wychowawczych,
- 11) umożliwienie kontaktu z innymi pracownikami szkoły (pedagog, psycholog, stażyści, udział w posiedzeniu rady pedagogicznej) oraz rodzicami uczniów (udział w zebraniu rodziców, posiedzeniu rady szkoły),
- 12) zachęcanie praktykanta do zadawania pytań i szukania rozwiązań napotykanym problemom.

2. Obowiązki nauczyciela-opiekuna w stosunku do opiekuna dydaktycznego z ramienia UMCS obejmują:

- 1) podsumowanie pracy studenta na praktykach pedagogicznych i dokonanie jej oceny,
- 2) natychmiastowe komunikowanie się z opiekunem dydaktycznym z ramienia Uczelni w razie problemów, związanych z organizacją praktyk pedagogicznych lub zachowaniem praktykanta.

§ 6

1. Po zakończeniu praktyki kierownictwo szkoły poświadcza odbycie praktyki przez studenta.

2. W czasie praktyki student zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji praktyki pedagogicznej, tzw. portfolio praktykanta, w której powinien zamieścić:

- 1) harmonogram praktyki,
- 2) kontrakt z nauczycielem-opiekunem
- 3) harmonogram spotkań z opiekunem
- 4) 10-20 poprawnie merytorycznie przygotowanych konspektów samodzielnie przeprowadzonych lekcji, których realizacja została potwierdzona podpisem nauczyciela-opiekuna, wraz z kserokopiami materiałów z podręcznika, materiałami dydaktycznymi, testami oraz kartami rozmowy pohospitacyjnej,
- 5) 10 arkuszy obserwacji lekcji podpisanych przez opiekuna,
- 6) wypełniony arkusz ewaluacyjny
- 7) sprawozdanie z praktyki – według wzorca.

3. Przedłożenie w/w dokumentacji jest warunkiem uzyskania zaliczenia praktyki.

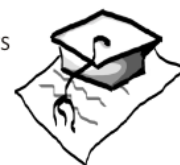
2. KRYTERIA OCENY PRAKTYK

W ocenie studentów-praktykantów uwzględnia się następujące aspekty:

1. Poziom **kompetencji glottodydaktycznej** studenta-praktykanta
2. Znajomość języka niemieckiego, tj. poziom **kompetencji lingwistycznej**: fonetycznej, morfosyntaktycznej i leksykalnej studenta-praktykanta
3. Poziom **kompetencji komunikatywnej i kulturowej** studenta-praktykanta

Ad. 1. Kompetencja glottodydaktyczna studenta-praktykanta rozumiana jest jako:

- (a) umiejętność przygotowania i organizacji pracy na lekcji (realizacja celów, adekwatność metod i technik nauczania, umiejętne wykorzystanie czasu lekcji, etc.)

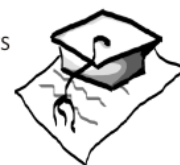
- (b) umiejętność hierarchizacji sprawności językowych, związanej z zasobem środków językowych, którego wymaga praca nad daną sprawnością, jak też z czasem lekcyjnym poświęcanym na pracę nad poszczególnymi sprawnościami
- (c) umiejętność uwzględnienia różnic między zakresem materiału dla rozwoju sprawności receptywnych i produktywnych ucznia, przy jednoczesnym ukierunkowaniu lekcji języka niemieckiego na sprawności związane z językiem mówionym
- (d) umiejętność analizowania pracy własnej i jej efektów oraz pracy uczniów (stosowanie różnorodnych form kontroli i oceny stopnia opanowania materiału językowego przez uczniów).

W sposób szczególny należy w związku z tym ocenić:

- (1) przygotowanie do lekcji,
- (2) prowadzenie lekcji,
- (3) relacje: nauczyciel – klasa – uczeń

W zakresie **przygotowania do lekcji** ocenia się między innymi solidność i zaangażowanie praktykanta w precyzyjne przygotowanie konspektu lekcji i materiałów pomocniczych. Zwraca się również uwagę na poprawność sformułowanych celów, ich zgodność z planem nauczania oraz możliwość realizacji w obrębie danej jednostki lekcyjnej i w odniesieniu do poziomu językowego uczniów, strukturę przygotowanej lekcji, adekwatność doboru materiału ćwiczeniowego, jego rozłożenie w czasie, na umiejętność korzystania z podręcznika i innych pomocy dydaktycznych, odpowiednią selekcję tekstów i aktywności komunikacyjnych ucznia, w tym ich zróżnicowanie w zależności od indywidualnych możliwości poszczególnych uczniów, oraz na stosowanie własnych pomysłów przez praktykanta.

W zakresie **prowadzenia lekcji** zwraca się uwagę na szereg czynników, takich jak: umiejętność realizowania przez praktykanta postawionych sobie celów, dynamikę lekcji, zachowanie proporcji czasowych między poszczególnymi fazami lekcji i ich czytelność dla uczniów, optymalne wykorzystanie czasu lekcji, sposoby motywowania uczniów do czynnego udziału w lekcji, różnorodność form wprowadzania i utrwalania materiału językowego (gesty, mimika, obrazki, rysunki itp.), sposób poprawiania błędów (w tym stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą

samodzielnie skorygować swoje błędy), i podawanie informacji zwrotnej, stosowanie różnych form pracy (np. praca w grupach, parach, indywidualna, projekty, itp.) i poprawność ich organizacji (zwłaszcza pracy w grupach), odpowiedni dobór materiału ćwiczeniowego, zróżnicowanie tempa pracy i stopnia trudności ćwiczeń, samodzielne opracowanie strategii i technik nauczania. Ważne jest również zapoznanie uczniów z celami lekcji, zachowanie ciągłości w prezentacji materiału, jasność tłumaczenia poszczególnych zagadnień i precyzyjność poleceń. Niezwykle ważne jest używanie języka niemieckiego jako języka komunikacji.

W zakresie **relacji: nauczyciel – klasa – uczeń** zwraca się uwagę na umiejętności interakcyjne tj. na sposób kontaktowania się z uczniami, m.in. na przyjazny stosunek praktykanta do uczniów i umiejętność wczucia się w sytuację, w jakiej znajdują się uczniowie, na ciepły kontakt z uczniami, otwartość i uprzejmość praktykanta w kontaktach z uczniami, chęć niesienia pomocy. Ważna jest „elastyczność” w czasie prowadzenia lekcji, tj. odpowiednia reakcja w zaistniałych sytuacjach (np. stawianie pytań pomocniczych), jak też lojalność i dyskrecja w odniesieniu do prywatnych i rodzinnych spraw ucznia. Dobrze jest, aby praktykant informował o celu wykonywanych zadań, dawał uczniom możliwość zadawania pytań, samodzielnego poszukiwania i rozwiązywania problemów, a pytania formułował w sposób otwarty. Na uwagę zasługuje sposób oceniania/nagradzania uczniów, jasność kryteriów oceny i konsekwentne ich stosowanie, stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą wykazać się swoimi umiejętnościami, jak również znajomość technik dyscyplinujących klasę i umiejętność ich stosowania. Dla prawidłowych relacji z klasą niezbędne jest też jasne określenie stawianych uczniom wymagań i konsekwencja w ich egzekwowaniu, precyzyjne sformułowanie zasad pracy na lekcji i natychmiastowe reagowanie w przypadku ich naruszenia.

Ad. 2. Przy ocenianiu stopnia znajomości języka niemieckiego powinny zostać uwzględnione następujące kryteria dotyczące poziomu opanowania **kompetencji formalno-gramatycznej** przez studenta-praktykanta: na płaszczyźnie morfosyntaktycznej złożoność form czasownikowych i struktur zdaniowych, na płaszczyźnie leksykalno-semantycznej bogactwo stosowanego słownictwa, na płaszczyźnie fonetyczno-fonologicznej prawidłowa realizacja fonemów języka niemieckiego, bez zniekształceń w obrębie cech dystynktywnych, prawidłowość akcentu wyrazowego i zdaniowego oraz intonacji. Należy zwrócić uwagę na umiejętność formułowania wypowiedzi fonetycznie i gramatycznie poprawnych, przy czym ocenie powinna podlegać zarówno poprawność, jak i płynność obcojęzycznych wypowiedzi praktykanta, prawidłowy zapis w dzienniku i na tablicy

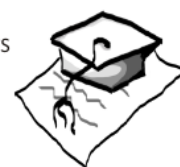
oraz stosunek wypowiedzi w języku obcym do wypowiedzi w języku polskim. Pod uwagę należy wziąć również swobodę udzielania odpowiedzi na pytania uczniów.

Ad. 3. **Kompetencja komunikacyjna** studenta-praktykanta, rozumiana jest jako umiejętność efektywnego komunikowania zamierzonych treści zgodnie z wymogami sytuacji. Przy ocenie kompetencji komunikacyjnej praktykanta należy wziąć pod uwagę indywidualny styl przekazu, zgodność wyrażanych opinii i sądów z faktami; sposób i umiejętności wykorzystania niewerbalnych środków komunikacyjnych (tempo mowy, barwa głosu, mimika, wyraz twarzy, gesty); respektowanie wiedzy o uczniach, ich właściwościach osobowościowo-poznawczych i potrzebach; nastawienie praktykanta do aktualnie przebiegającej interakcji, motywacje do uczestnictwa i do oceny wydarzeń poprzedzających interakcję i sposoby nawiązywania do tych wydarzeń; komunikatywność praktykanta i jego wiedza o kulturze porozumiewania się, sposoby nawiązywania kontaktu i style kierowania przebiegiem procesów komunikowania; kultura językowa praktykanta, jego wiedza ogólna o świecie.

Kompetencja kulturowa wzgl. interkulturowa studenta-praktykanta jest definiowana jako umiejętność pracy z tekstami literackimi, jak też zdolność przekazywania wiedzy o języku niemieckim i kulturze obszaru niemieckojęzycznego, etc. Przy ocenie poziomu opanowania powyższych kompetencji należy zwrócić uwagę na umiejętność dyskursywną studenta/praktykanta, w tym umiejętność dostosowanie sposobu formułowania przez praktykanta zdań, poleceń oraz pytań do poziomu językowego uczniów. Ważna jest umiejętność aktywnego włączenia uczniów do uczestnictwa w lekcji poprzez prowokowanie jak największej liczby ich samodzielnych wypowiedzi, w tym też poprzez kreatywne formy pracy z tekstem literackim. Należy zwrócić uwagę, czy praktykant korzystał z materiałów autentycznych, w tym różnorodnych materiałów graficznych, obrazujących realia kraju języka docelowego, a także zwracał uwagę na cechy narodowo-kulturowe kraju poznawanego języka, reguły zachowania słownego i niewerbalnego w sytuacjach typowych.

Skala ocen

Ocenę **bardzo dobrą** winien otrzymać praktykant, który wykazuje się dużym stopniem oryginalności i kreatywności w przygotowaniu i prowadzeniu lekcji, tzn.: ma zawsze starannie przygotowany scenariusz zajęć i materiały pomocnicze, w razie potrzeby potrafi wykazać się elastycznością i dostosować swoje metody uczenia do zaistniałych okoliczności, w doborze materiału ćwiczeniowego sięga do różnych podręczników i wykazuje bogatą inwencją twórczą.

Praktykant jest wrażliwy na potrzeby uczniów, empatyczny i refleksyjny w działaniu, wprowadza daleko idącą indywidualizację nauczania, jest lojalny i sprawiedliwy; potrafi rozwijać swój warsztat pracy i umiejętności pedagogiczne i glottodydaktyczne, potrafi wytworzyć atmosferę obcojęzyczną na lekcji, a jednocześnie tak dostosować swoje wypowiedzi do poziomu uczniów, aby zostały one zrozumiane.

Ocenę **dobrą** powinien otrzymać praktykant, który jest kompetentny, potrafi poprawnie zaplanować i przeprowadzić zajęcia, zaktywizować większość uczniów, odpowiednio zaadaptować podręcznik i zastosować materiały pomocnicze, stworzyć na lekcji atmosferę sprzyjającą procesowi uczenia się i w sposób poprawny używać języka. Praktykant powinien mieć świadomość swoich zalet i braków.

Ocenę **dostateczną** powinien otrzymać praktykant, który wykazuje braki w zakresie planowania i prowadzenia lekcji jak też braki w zakresie kompetencji językowej. Nie zawsze jest należycie przygotowany (np. brak scenariusza zajęć i wyznaczania sobie wyraźnych celów), nie potrafi zainteresować uczniów swoją lekcją, stosuje jednolite formy pracy i sztywno trzyma się podręcznika. Relacje: nauczyciel – klasa – uczeń są zakłócone i wpływają na zahamowania procesu uczenia się. Praktykant reaguje jednak na rady i sugestie opiekuna oraz stara się je zastosować.

Ocenę **niedostateczną** winien otrzymać praktykant, który nieumiejętnie planuje i realizuje lekcję, najczęściej jest do niej nieprzygotowany (brak planu lekcji, dobór materiału ćwiczeniowego jest przypadkowy i nieprzemyślany, praktykant powiela ciągle te same formy ćwiczeń i prowadzi najczęściej zajęcia typu frontального w oparciu o podręcznik). Znajomość języka niemieckiego jest niezadowalająca. Treść poleceń jest niezrozumiała dla większości uczniów. Znajomość kultury obszaru niemieckojęzycznego jest także bardzo słaba. Kontakt praktykanta z uczniami jest niewłaściwy i ma zasadniczo negatywny wpływ na aktywność i motywację uczniów. Praktykant nie wykazuje gotowości do poprawy i nie rokuje nadziei na rozwój swoich kompetencji glottodydaktycznych.

3. WYKAZ PODSTAWOWYCH REGULACJI PRAWA OŚWIATOWEGO STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ PRACY NAUCZYCIELA

1. Ustawa z dnia 7 października 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703, Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. nr 97, poz. 674).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. Nr 260, poz. 2593 z 8 grudnia 2004r. z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 maja 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2003r. Nr 107, poz. 1003).

4. WYKAZ WEWNĄTRZSZKOLNYCH DOKUMENTÓW

REGULUJĄCYCH PRACĘ NAUCZYCIELA

- (1). Statut szkoły
- (2). Wewnątrzszkolne ocenianie
- (3). Szkolny program wychowawczy
- (4). Szkolny program profilaktyczny
- (5). Kontrakt nauczyciel – uczeń (jeśli istnieje)
- (6). Przedmiotowy system oceniania
- (7). Przedmiotowe plany dydaktyczne z języka niemieckiego
- (8). Indywidualne plany dydaktyczne dla uczniów z orzeczeniami
- (9). Plan wychowawcy klasowego
- (10). Przepisy BHP i przepisy przeciwpożarowe
- (11). Regulaminy pracowni

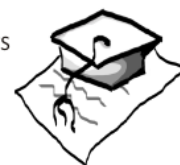
5. ZASADY OCENIANIA I KLASYFIKOWANIA UCZNIÓW

na podstawie rozporządzenia MEN z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.):

1. Na początku każdego roku szkolnego informujemy uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

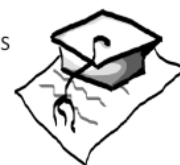
- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

2. Będąc wychowawcą klasy na początku każdego roku szkolnego informujemy uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- 1) warunkach i sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania;
  - 2) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zachowania;
  - 3) skutkach ustalenia uczniowi nagannej rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania.
3. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
4. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) musimy uzasadnić ustaloną ocenę w sposób określony w statucie szkoły.
5. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inną dokumentację dotyczącą oceniania ucznia mamy obowiązek udostępnić do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).
6. Na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej jesteśmy obowiązani dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.
7. Na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) oraz na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej uczeń z wadą słuchu lub z głęboką dysleksją rozwojową może być zwolniony z nauki drugiego języka obcego. Zwolnienie może dotyczyć części lub całego okresu kształcenia w danym typie szkoły. W przypadku zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny klasyfikacyjnej wpisujemy „zwolniony” lub „zwolniona”.
8. Przed rocznym (semestralnym) klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej jesteśmy obowiązani poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych dla niego rocznych (semestralnych) ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, a jeżeli jesteśmy wychowawcami klasy o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej z zachowania, w terminie i formie określonych w statucie szkoły.
9. Oceny bieżące i śródroczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustala się według skali określonej w statucie szkoły.
10. Roczne (semestralne) oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustala się w stopniach według następującej skali:

- 1) stopień celujący - 6;
- 2) stopień bardzo dobry - 5;
- 3) stopień dobry - 4;
- 4) stopień dostateczny - 3;
- 5) stopień dopuszczający - 2;
- 6) stopień niedostateczny - 1.

11. Oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych nie mają wpływu na ocenę klasyfikacyjną z zachowania.

12. Roczna ocenę klasyfikacyjną z zachowania ustala się według następującej skali:

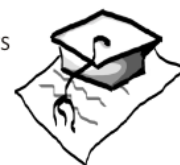
- 1) wzorowe;
- 2) bardzo dobre;
- 3) dobre;
- 4) poprawne;
- 5) nieodpowiednie;
- 6) naganne.

13. Rada Pedagogiczna może podjąć uchwałę o niepromowaniu do klasy programowo wyższej lub nieukończeniu szkoły przez ucznia, któremu w danej szkole co najmniej dwa razy z rzędu ustalono naganną roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania.

14. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej (semestralnej) stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej (semestrze programowo wyższym), szkoła, w miarę możliwości, stwarza uczniowi szanse uzupełnienia braków.

15. Uczeń może nie być klasyfikowany z jednego, kilku albo wszystkich zajęć edukacyjnych, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania.

16. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny.

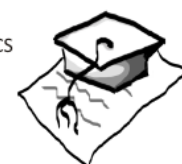

17. Na wniosek ucznia nieklasyfikowanego z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności lub na wniosek jego rodziców (prawnych opiekunów) rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin klasyfikacyjny.

18. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna (semestralna) ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

19. W przypadku stwierdzenia, że roczna (semestralna) ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna z zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która:

- 1) w przypadku rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych – przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala roczną (semestralną) ocenę klasyfikacyjną z danych zajęć edukacyjnych;
- 2) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania - ustala roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania w drodze głosowania zwykłą większością głosów; w przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego komisji.

II. PORTFOLIO STUDENTA-PRAKTYKANTA

1. PLAN PRAKTYKI

IMIĘ I NAZWISKO:.....

MIEJSCE PRAKTYKI:.....

IMIĘ I NAZWISKO OPIEKUNA:.....

<i>Data, GODZINY PRACY OD - DO</i>	WYSZCZEGÓLNIENIE ZAJĘĆ Klasa/ Hospitacja/ Prowadzenie zajęć	PODPIS OPIEKUNA
1	2	3

Praktikumsplan

Praktikant: .....

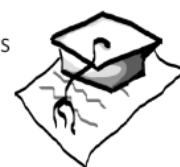
Schule: .....

Anschrift: .....

Betreuer: .....

Praktikum vom ..... bis .....

<i>Datum</i>	<i>Stundenzahl</i>	<i>Zeit von .... bis.....</i>	<i>Aufgabenbereich (Beobachtung/ Unterrichtsdurchführung)</i>	<i>Kommentar</i>

2. HARMONOGRAM PRAKTYK

L.p.	CZAS PRACY		ZADANIA ZREALIZOWANE PRZEZ PRAKTYKANTA	ZALICZENIE PRAKTYKI	
	TYDZIEŃ /data od- do/	DZIEŃ /godz. od-do/		Data i podpis opiekuna praktyk z ramienia instytucji	Data i podpis opiekuna praktyk z ramienia uczelni

Praktikumsablauf

Unternehmen:.....Praktikum vom ..... bis .....

Praktikant/in:.....

Unterschrift des Betreuers aus dem Institut für Germanistik:.....

	<i>Woche</i>	<i>Tag</i>	<i>Kurzbeschreibung des Aufgabenbereichs</i>	<i>Evaluation²</i>	<i>Unterschrift des Betreuers</i>

² Was war mein Tagesziel? Habe ich es heute erreicht? Wenn ja, wie? Wenn nein, woran hat es gelegen? Was war meine heutige Herausforderung? Wie habe ich sie erlebt und bewältigt?

3. KONTRAKT POMIĘDZY PRAKTYKANTEM A OPIEKUNEM PRAKTYK

1. Kontrakt został zawarty w dniu ..... pomiędzy:

..... – opiekunem praktyk

a

..... – praktykantem

2. Kontrakt zawarto na okres: od dnia ..... do dnia .....

3. Miejsce realizacji kontraktu: .....

4. Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do działań w zakresie obszarów:

- praktyki zawodowej;
- kontaktów zawodowych;
- ewaluacji działań.

Współpraca dotyczy kompetencji glottodydaktycznych, pedagogicznych, psychospołecznych i specjalistycznych praktykanta oraz możliwości ich doskonalenia.

5. Zasady wzajemnego komunikowania

- Spotkania raz w tygodniu w ustalonym terminie
- Praktykant może konsultować pojawiające się problemy na bieżąco

6. Zakres obowiązków praktykanta:

Praktykant powinien:

- Uczestniczyć w spotkaniach z opiekunem praktyk
- Zapoznać się z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego.
- Poznawać zadania i zasady funkcjonowania szkoły.
- Rzetelnie przygotowywać się do zajęć
- Wypełniać dokumentację przygotowaną przez opiekuna praktyk
- Wykorzystywać na zajęciach własne pomysły
- Dokonywać analizy i oceny własnej pracy i jej efektów

7. Zakres obowiązków opiekuna praktyk

Opiekun praktyk powinien:

- Wprowadzić praktykanta w zasady funkcjonowania szkoły
- Zapoznać praktykanta z dokumentacją szkolną
- Pomagać w przygotowaniu zajęć
- Razem z praktykantem omawiać przeprowadzone zajęcia
- Umożliwić praktykantowi obserwowanie zajęć innych nauczycieli
- Umożliwić praktykantowi dostęp do szkolnej bazy dydaktycznej
- Pomóc w wyborze materiałów i pomocy dydaktycznych
- Dzielić się swoim doświadczeniem zawodowym
- Udzielać rad w sytuacjach problemowych: dydaktycznych, wychowawczych

8. Zasady i normy:

- Nie spóźniamy się.
- Umiemy słuchać.
- Przestrzegamy terminów.
- Uprzedzamy o odwołaniu spotkania bądź zmianie terminu.
- Sprawy drobne omawiamy na bieżąco, sprawy większej wagi na konsultacjach.

9. Ustalenia końcowe

- Za organizację przebiegu i realizację praktyk odpowiedzialny jest opiekun praktyk.
- Opiekun praktyk jest osobą wspomagającą.
- Kontrakt obowiązuje obie strony.
- Kontrakt można modyfikować w miarę potrzeb, za zgodą obu stron.
- Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do przestrzegania zawartych w nim ustaleń.
- Rozwiązanie umowy następuje z dniem ukończenia praktyk.
- Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

(podpis opiekuna praktyk)

(podpis praktykanta)

....., dnia .....

5. WZORY KONSPEKTÓW

Der zu Beurteilende legt zuerst eine Lehrskizze nach dem Lehrskizzbogen vor:

Lehrer/in:.....**Datum:**.....

Klasse:.....

Sitzordnung:.....

Lehrwerk/Materialien:.....

Thema der beobachteten Unterrichtsstunde:.....

Zielsetzungen: Erkenntnisziel/Bildungsziel/Erziehungsziel.....

Globalziel: Entwicklung oder Förderung der formalen Kompetenz bzw. der funktionalen Kompetenz (Kommunikationskompetenz, Diskurskompetenz).....

Feinziele: .....

.....

.....

Sprachlehrmethode: Kognitive (deduktive, induktive, analytisch-induktive) bzw. kommunikative, pragmatisch-funktionale oder kognitiv-kommunikative Methode, Projektmethode, etc. ....

.....

.....

Sozialformen bzw. Unterrichtsformen: z.B. Einzelarbeit bzw. Stillarbeit oder Alleinarbeit, Paarbeit bzw. Partnerarbeit, Gruppenunterricht bzw. Gruppenarbeit, Frontalunterricht bzw. Klassenunterricht oder Plenum.....

.....

Bemerkungen zum Stand, zur Zusammensetzung, zu räumlichen Gegebenheiten:.....

.....

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

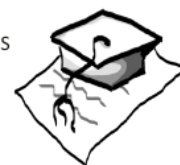

Der Beobachtungsbogen dient für Notizen der Beurteiler während des Unterrichtsverlaufs. Hier sollen konkrete Angaben über die einzelnen Lehr- und Lernphasen gemacht werden, z.B.:

- 1) **Die Vorbereitungsphase** bzw. **die Eröffnungsphase:** Stundeneröffnung (Begrüßungssequenzen) und Thematisierung (Ankündigung, Planmitteilung: Das Thema der Stunde wird den Schülern mitgeteilt. Die Erwartungen der Schüler werden auf den thematischen Schwerpunkt gerichtet;
- 2) **Die Präsentation des Stoffes.** Darbietung der neuen Inhalte und Fokussierung der Aufmerksamkeit durch Aufgaben; Organisation der Schülertätigkeiten, Strukturierung;
- 3) **Acquisitionsphase.** Sprachaufnahme durch Lernenden, Sicherung des Verstandenen;
- 4) **Die Verarbeitungsphase** (Bearbeitungs- und Bewusstmachungsphase), Vertiefung;
- 5) **Die Übungsphase.** Vermittlung und Übung von Redemitteln: Fokussierung und Isolierung von Redemitteln und Strategien der Kommunikation, Hilfestellung und Habitualisierung, Ergänzung, Kontrolle, Bewertung;
- 6) **Die Transferphase.** Transfer in andere Themen und Situationen (freie Meinungsäußerung, Anwendung in übertragbaren Simulationen bzw. Realsituationen, Richtigstellung;
- 7) **Die Evaluationsphase.** Ergebnissicherung und Leistungskontrolle, Phasenschließung, Zusammenfassung;
- 8) **Die Abschlussphase** (Stundenschließung: Hausaufgaben, Ausblick, Auflösung, Verabschiedungssequenz).

Didaktische Maximen

1. Reflektiere die Bedingungen von Deutschunterricht und mache sie dir bewusst
2. Stelle für alle Schüler Transparenz her
3. Praktiziere eine bewusste Methodenvielfalt
4. Mache die Interaktionsverfahren der Klassengemeinschaft regelmäßig zum gemeinsamen Thema (Projektorientierter FU: Schüler und Lehrer planen und organisieren gemeinsam den Sprachlehr- und Sprachlernprozess)
5. Sei offen für ungeplante und unerwartete Interaktionsprozesse
6. Hinterfrage die eigene Beurteilungspraxis (die Beurteilung mündlicher Leistungen im Unterrichtsdiskurs und die Beurteilung schriftlicher Leistungen).

Unterrichtsablauf bei der Behandlung literarischer Texte im Deutschunterricht

<i>Unterrichtsphasen</i>	<i>Funktionen/ Interaktionen</i>	<i>Sozialformen</i>	<i>Materialien/ Medien</i>	<i>Zeit</i>
I. Einführungsphase				
Vorarbeit: Einführung in den literarischen Text	Motivierung und Zielsetzung, inhaltliche Einführung: Interesse wecken (z.B. Bildimpuls, akustische Impulse: Lied, Sequenz aus dem Hörspiel, Assoziationen zu Leitthemen)			
II. Rezeptionsphase				
Erstrezeption	Gewinnung eines Gesamteindruckes, das Erfassen des wesentlichen Inhalts, erleichtert durch Orientierungsfragen bzw. –aufgaben (d.h. Aufgaben zum Erfassen der Handlungs-, Geschehens- und Diskursstruktur: Unterstreichen von Schlüsselwörtern, Zuordnung von Personen, Objekten, Tätigkeiten, Zeitabschnitten (Wer? Wo? Was? Wann? Warum?))			
Kontrolle des Textverständnisses	Kontrolle des globalen Textverständnisses und Klärung von Unverstandenen (Zuordnung von Sinnabschnitten, Zuordnung Bildgeschichte-Text)			
Vertiefte Rezeption	Tieferes Eindringen in den Text, z.B. mit Hilfe des analytischen Lesens (Aufgaben zur Trennung von Haupt- und Nebeninformationen: Auswahlüberschriften zu Textabschnitten, Sinnabschnitte im Text finden lassen, einen neuen Titel für die ganze Geschichte finden lassen, Raster zu einzelnen Personen: Eigenschaften, Verhalten)			
III. Reflexionsphase				

Interpretation und Bewertung des Textes	Wecken von Assoziationen und Vorstellungen, Veranschaulichungen, z.B. Aussagen über Personen: begründen, warum sympathisch/ unsympathisch			
Hinfragen der Textaussagen	Suchen und Deutungen sinntragender Textstellen, bestimmter Handlungen, Herausarbeiten von Perspektiven zu einzelnen Personen oder zum Geschehen			
Rückbezug zu der ersten subjektiven Rezeption, Selbstreflexion	Einbezug der persönlichen Lebenserfahrungen im Hinblick auf den Textinhalt			
IV. Erweiterungsphase				
Weiterführende Behandlung	Eine thematische Erweiterung, ein produktiver Umgang mit dem Text oder Thema, Darstellung von ähnlichen Erfahrungen und Erlebnissen, Systematisierungsübungen zum Wortschatz: Untersuchungen einzelner Wortarten wie Verben, Nomina, Adjektive unter einem bestimmten Aspekt, Wiederholung grammatischer Schwerpunkte, Aufgaben zum Stil: Gegenüberstellung Metapher vs. konkrete Bedeutung des Wortes, Vergleich Text/ Verfilmung, muttersprachliche Literatur zum Thema heranziehen und vergleichen, Text auswendig lernen und rezitieren, dramatischen Text zur Aufführung einrichten und inszenieren			
Textproduktion und kreativer Umgang mit dem Text	Vorgeschichte zu einem Text finden und Weiterspinnen/ Fortsetzen der Geschichte: Wie könnte diese Geschichte weitergehen? Wechsel der Erzählerperspektive, Umformungen: Austausch von Textelementen, zu einem Text, analoge, parallele und konträre			

	<p>Texte verfassen, mit Vokabular neue Texte schreiben, Gattungsänderung, aus einer tragischen Handlung eine Komödie bzw. eine Parodie machen und umgekehrt, Rezensionen über eine Aufführung schreiben, Text in die Muttersprache übersetzen und mit vorhandener Übersetzung vergleichen</p>			
Abschluss der Textbehandlung	<p>der Text bzw. Textabschnitt wird noch einmal gelesen oder gehört</p>			

Unterrichtsentwurf

Thema: Lebenslauf

Das Hauptziel: Entwicklung der formalen Kompetenz und Förderung der Kulturkompetenz

Das Feinziel: Perfekt: starke und schwache Verben/ Interpretation eines lyrischen Gedichts

partizip perfekt

gezeugt geboren gewimmert

getrunken gelallt gespielt

gelernt gekuscht geschlagen

geliebt geheiratet gemustert

marschiert marschiert marschiert

geschossen gezittert geschnappt

gehumpelt geklaut gehungert

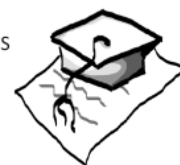
gesessen gehurt geschieden

geschuftet geflucht gefeiert

gekotzt geröntgt geschissen

gewimmert gestorben gelebt

(Rudolf Otto Wiemer)

<i>Unterrichtsphasen</i>	<i>Aktivitäten des Lehrers</i>	<i>Aktivitäten der Lerner</i>	<i>Sozialformen</i>	<i>Materialien/ Medien</i>	<i>Zeit</i>
Einstiegsphase	Der Lehrer bespricht den Titel des Gedichts, um das Interesse der Lerner zu wecken.		Plenum	Text	
Linguistische Vorentlastungsphase	Der Lehrer fordert die Lerner auf, sich an den grammatischen Schwerpunkt Perfekt zu erinnern. Der Lehrer stellt den benötigten Wortschatz in nicht literarischen Zusammenhängen bereit.	Die Lerner äußern sich zum Thema Perfekt. Der Lehrer ergänzt – falls nötig – ihre Aussagen.	Plenum Plenum	Tafelanschrieb Tafelanschrieb Arbeitsblätter zum Wortschatz	
Rezeptionsphase a) Erstrezeption b) vertiefte Rezeption	Der Lehrer liest den Text laut vor. Der Lehrer stellt Kontrollfragen, um das globale Textverständnis zu überprüfen. Der Lehrer erklärt besonders schwierige Textstellen mit Hilfe der Muttersprache	Bei den Lernern entsteht ein Gesamteindruck vom Gedicht. Die Lerner beantworten die Fragen des Lehrers	Plenum	Text	
Reflexionsphase Interpretation und Bewertung des Textes	Der Lehrer fragt nach der Interpretation des Textes.	Die Lerner setzen sich mit dem Inhalt des Textes auseinander.	Plenum	Hörtext	
Erweiterungsphase Weiterführende Behandlung	Der Lehrer händigt die Arbeitsblätter mit Übungen zum Perfekt starker und schwacher Verben im Deutschen	Die Lerner lösen die Übungen	Einzelarbeit	Arbeitsblätter	
	Als Hausaufgabe lässt der Lehrer ein ähnliches Gedicht schreiben: Mein Lebenslauf				

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lehrskizze zu Berliner Platz 2, Kapitel 14, S. 16-17 und S. 18, Übung

1. Allgemeine Angaben

Autorin: Petra Trojanowski

Zielgruppe:

Der Kurs besteht aus 14 Lerner/innen verschiedener Nationalitäten, 11 Frauen und drei Männern, von denen 12 TN einen Berechtigungsschein für einen Integrationskurs haben. Bezüglich des Alters kann man die Gruppe als „junge“ Gruppe bezeichnen, wenn auch nicht direkt als altershomogen, denn die jüngste TN ist 18 Jahre alt, die meisten TN sind Anfang/Mitte 20, drei TN sind Anfang 30 und eine TN ist 38 Jahre alt. Die Herkunftsländer bzw. Nationalitätsangehörigkeiten der TN sind relativ breit gestreut: Vier TN stammen aus der Türkei, zwei aus Albanien, zwei aus Mazedonien, des Weiteren je ein TN aus Polen, Italien, Rumänien, den USA, Russland und dem Iran. Das Kursniveau befindet sich auf der Kompetenzstufe A2. Jedoch liegen manche TN bei der Fertigkeit Sprechen über diesem Niveau, besitzen aber keine strukturellen Basiskenntnisse und haben deutliche Schwächen im schriftlichen Bereich. Andere dagegen haben Probleme bei der freien Sprachproduktion, verfügen aber über gute strukturelle Kenntnisse.

Unterrichtsmaterial:

Berliner Platz 2, Kapitel 14 „Alles Gute“, Thema Feste und Feiern, Lehrbuch, Intensivtrainer, Lehrerhandbuch Seite: BP2: Seite: 16, 17, 18/Üb. 7; LHR: Seite: 164 f./Üb. 6; IT: Seite: 11/Üb. 4 und 5 Wechselspiel (Dreke/Lind, 2000, S. 62 f.)

Lernziele:

- TN können über Feste und Feiern und deren Rituale sprechen
- TN können Zusagen/Absagen zu Einladungen verstehen und schriftlich begründen
- TN können Entschuldigungen wegen Abwesenheit in Alltagssituationen in Gesprächen begründen

Lerninhalte:

- Feste, Feiern, Rituale
- Wortschatz und Redemittel zu Festen und Glückwünschen
- Dialoge zu Begründungen und Entschuldigungen
- Kausalsätze mit „weil“

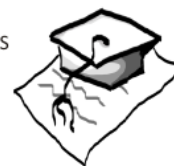
Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
Was sollen die TN als Teilernziele auf dem Weg zum Gesamtlernziel lernen? Was ist das Lernziel der jeweiligen Unterrichtsphase	Was müssen die TN lernen, um diese Lernziele zu erreichen (z.B. Strukturen, Redemittel, Wortschatz)?	In welche Phasen (Einstieg, Präsentation, Semantisierung, Systematisierung, Bewusstmachung, Üben) ist der Unterricht gegliedert?	Was machen die TN? Was macht die KL?	Arbeiten die TN individuell, in Gruppen, zu zweit, handelt es sich hier um einen Lehrervortrag oder um ein Klassengespräch?	Mit welchen Materialien (z.B. Arbeitsblatt, Lehrwerksübung/-text, mitgebrachte Realien, Kärtchen) wird gearbeitet? Welche Medien werden eingesetzt?	Welche Funktion hat die jeweilige Aktivität, die Sozialform, das verwendete Material oder Medium im Unterrichtsablauf?	In welcher Zeit ist die geplante Aktivität voraussichtlich durchführbar? Sind die formulierten Lernziele in 90 min. erreichbar?
TN können über wichtige deutsche Feste und ihre Rituale und über Feste in ihrem Herkunftsland sprechen	Wortschatz zu Festen; Redemittel zum Ausdrücken von Glückwünschen; Feste und dazugehörige Bräuche; Einladungsschreiben	Einstiegsphase (situative Einbettung, Neugier wecken, Motivation erzeugen, Vorwissen aktivieren, an eigene Erfahrungen anknüpfen	KL präsentiert Arbeitsmaterialien an zentralem Platz (Fotos, etc. siehe Anlage 1); teilt in „kulturhomogene“ Gruppen ein, händigt jeder Gruppe einen Umschlag „Einladung zu einem Fest“ aus (Anlage 2), weist TN an, zur Einladungskarte passende Materialien auszuwählen, Plakat anzufertigen, wichtiges Fest des Herkunftslandes mit Zeichnung und Glückwünschen in Muttersprache darzustellen, Glückwünsche zu deutschen Festen, wenn in ihrer Kultur relevant, in ihrer Muttersprache (und Schrift) zu notieren TN folgen Arbeitsanweisung; KL bleibt im Hintergrund, hilft u. U. bei praktischen Dingen; TN hängen Plakate auf und je ein TN erläutert kurz Gruppenergebnis; KL fragt: „Was muss	KL frontal Gruppenarbeit Plenum	BP 2: Einstiegsseiten 16/17, Kap. 14 vergrößert und ausgeschnitten, Redemittel auf Karten, Realien, Plakatpapier, Kleber, Filzstifte (siehe Anlagen 1+2)	Gruppenarbeit, um differenzierend Feste landeskundlich und interkulturell zu thematisieren, schwächeren TN mehr Beteiligung zu ermöglichen, (Zeichnen, Plakat gestalten, auf Muttersprache zurückgreifen), Atmosphäre zu lockern und Sprechhemmungen abzubauen Lernkanäle visuell (Bildmaterial),	15 min

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			man tun, damit die Gäste kommen?“ (gefordert: einladen/Einladung schreiben); TN antworten, TN mit Geburtstags Einladung soll seine Karte vorlesen.			haptisch (Realien), motorisch-manuell (Zeichnen, Kleben) nutzen. Muttersprachliche Darstellung: differenzierend schwächere TN einbinden und muttersprachliche Kompetenzen gewichten.	
TN können Nachrichten vom Anrufbeantworter – Zusagen zu und Begründungen für Absagen zu einer Einladung / zu einem Fest – global und selektiv verstehen.	Nachrichten auf dem Anrufbeantworter Hauptsätze als Antwortmöglichkeit auf Warum-Frage Kausalsätze	Präsentationsphase (Darbieten des neuen Stoffs)	KL „Hören wir jetzt, was die Gäste auf dem Anrufbeantworter antworten. Was ist das Problem?“ TN : hören Text global und antworten (gefordert: die Personen kommen nicht oder später zur Feier) KL : Arbeitsanweisung zu zweitem Hören: „Wer kommt zur Feier/wer nicht?“ TN : hören selektiv und antworten; KL schreibt die fünf Antworten untereinander mit großem Zeilenabstand an die Tafel: Beate kommt nicht. / Tina ... (Anlage 3) ; (Im Folgenden sind die TN aufgefordert, alle Tafelanschriften in ihre Hefte zu schreiben.)	Plenum	Hörtext aus BP 2, Kap.14, S.18, Üb.6, Transkript zum Hörtext aus LHR, BP 2, S. 164, Üb.6 für lernungewohnte eTN Tafelbild	Hörtext hier als „quasiauthentisches“ Hörmaterial mit Nachrichten vom Anrufbeantworter Transkript des Hörtextes für lernungewohnte TN zur Binnendifferenzierung	15 min
TN können Nachrichten vom Anrufbeantworter – Begründungen für Zu- und Absagen einer Einladung zu einem Fest –	Nachrichten auf dem Anrufbeantworter Hauptsätze als Antwortmöglichkeit auf	Semantisierungsphase (Erfassen der neuen sprachlichen Einheiten)	KL : Arbeitsanweisung zu 3. Hören: „ Warum kommen Beate, Tina, Dagmar nicht / Lukas später / braucht Stefan ein Taxi?“ und schreibt hinter jeden Satz an der Tafel das Wort WARUM? TN : 3. Hören detailliert, antworten und KL schreibt die Antworten als Hauptsätze	Plenum	Hörtext s. o. Tafelbild	mit Tafelbild Textverständnis sichern und auf die folgenden Unterrichtssequenzen „Systematisieren“	10 min

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
detailliert verstehen.	Warum-Frage Kausalsätze		an die Tafel: <i>Beate arbeitet am Freitag.</i> <i>/ Tinas Mutter ... (Anlage 3)</i>			und „Bewusstmachen“ vorbereiten	
TN können Kausalsätze mit „weil“ im Hörtext/ Transkript identifizieren und verstehen.	Kausalsätze	Systematisierungsphase (neue Strukturen werden herausgearbeitet)	KL bittet lernungewohnte TN im Transkript nachzuschauen, wie diese Aussagen dort formuliert sind; TN lesen aus dem Transkript drei schon markierte Sätze vor; KL bittet stärkere TN die Sätze in der 3. Pers. unter die passenden Sätze an die Tafel zu schreiben: <i>Beate kommt nicht, weil sie am Freitag arbeitet. /..., weil er ... (Anlage 3)</i>	Plenum	Transkript Tafelanschrieb	Das zu Beginn an lernungewohnte TN ausgehändigte Transkript des Hörtextes ist schon mit Markierungen der Kausalsätze präpariert und soll binnendifferenzieren und auch lernungewohnte TN auf dieser Ebene einbeziehen. Die beiden im Hörtext nicht als Kausalsätze formulierten Begründungen sollen in der Phase der Bewusstmachung von den TN selbst als Nebensätze formuliert werden.	5 min
TN können Haupt- und kausale Nebensätze mit „weil“ und deren verschiedene Satzstrukturen voneinander	Satzstruktur im kausalen Nebensatz mit „weil“ (Bedeutung und Position der	Phase der Bewusstmachung (Regelentdecken , Kognitivierung)	KL lässt TN die beiden noch fehlenden Kausalsätze nach den Mustern an der Tafel bilden und schreibt sie dazu: <i>Tina kommt nicht, weil ... / Stefan ... (Anlage 3)</i> KL fordert TN auf, Gemeinsamkeiten und Unterschiede in den Satztypen zu suchen und im Heft zu	Plenum Einzelarbeit Plenum	Tafelanschrieb Lehrbuchübung BP 2, Kap.14, S.18, Üb. 7	Die vorherrschende Sozialform des Plenums in den bisherigen Unterrichtsphasen ist hier bewusst gewählt, da die TN	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
unterscheiden; TN wissen, dass mit „weil“ ein Grund angegeben wird.	Konjunktion „weil“ im Nebensatz, Satzstellung des Verbs, Kommasetzung		markieren; TN berichten und KL markiert nach Anweisungen der TN die Strukturen farblich an der Tafel (s.o.). TN lösen LB-Üb., formulieren, durch Bsp.-Sätze gestützt, kausale NS und markieren die Strukturen den Vorgaben des Buches folgend farblich; gemeinsame Kontrolle			dieser Lernergruppe durch häufiges Nachfragen immer wieder einen hohen Erklärungsbedarf signalisieren; außerdem bietet das Plenum eine gute Möglichkeit, alle TN auf denselben Kenntnisstand zu bringen. Einzelarbeit zum konzentrierten, selbständigen Arbeiten	
TN können kausale Nebensätze Hauptsätzen zuordnen; TN können anhand ungeordneter, unflektierter Vorgaben selbständig Satzgefüge unter Verwendung der neuen Strukturen bilden.	Haupt- und Nebensätze	Übungsphase (Verankerung)	Lernungewohnte TN lösen Üb.: kausale NS HS zuordnen; lernungewohnte TN bilden schriftlich NS nach Vorgaben im Intensivtrainer KL : Hilfestellung, wenn nötig	Partnerarbeit	BP 2: Intensivtrainer, S.11, Üb. 4 BP 2: Intensivtrainer, S.11, Üb. 5	Partnerarbeit zum Kommunizieren über den Stoff, gegenseitige Hilfestellungen leisten, Sicherheit gewinnen	10 min
TN können Konjunktion „weil“ und Verben im Nebensatz richtig	Position der Konjunktion „weil“ und der Verben im	Festigungsphase (Absicherung)	Auf Arbeitsblatt händigt KL lernungewohnten TN dieselbe Üb. nochmals als Lückentext aus, in dem die Konjunktion „weil“ und das Verb in	Partnerarbeit	Arbeitsblatt	binnendifferenzierend für schwache TN sehr kleinschrittiges	15 min

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
positionieren	kausalen Nebensatz		Endstellung (Verben in Schüttelkasten angeboten) schriftlich eingefügt werden müssen (Anlage 4); KL verteilt zwei Arbeitsblätter für ein Wechselspiel an lerngewohnte TN und erläutert; TN arbeiten dialogisch (Anlage 5)			Vorgehen; stärkere TN können die neuen Strukturen mit Wechselspiel mündlich festigen, und werden bei der Hälfte der Sätze mit Modalverben im Kausalsatz konfrontiert, die bisher bewusst ausgeklammert wurden; TN dürfen sich die Sätze aussuchen und müssen das Arbeitsblatt nicht vollständig bearbeiten	
TN können in Frage / Antwortdialogen nach Vorgaben Aussagen über Personen begründen	Kausalsätze in Dialogen			Partnerarbeit	Wechselspiel (Dreke/ Lind, 2000, S. 62f) Üb. 24 „Kausale Zusammenhänge erfragen und ausdrücken“		2 min
TN können sich im Dialog für Abwesenheit im Unterricht begründet entschuldigen.	Entschuldigungsgründe für Abwesenheit im Unterricht	Transferphase (Anwendung)	KL teilt den Kurs in leistungshomogene Gruppen ein und gibt Arbeitsanweisung: TN finden so viele „Ausreden“ wie möglich, warum sie nicht in den Deutschkurs gekommen sind und bilden mit den gefundenen Punkten danach im Plenum – durch Zuwerfen eines Balles	Gruppenarbeit Plenum	Arbeitsblatt zur Gruppenarbeit (Anlage 6) Ball	binnendifferenzieren und erhalten schwächere Gruppen Arbeitspapier mit Vorschlägen zu Ausreden, die sie	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			aufgefordert – Kausalsätze auf die Frage „Warum bist du gestern nicht im Deutschkurs gewesen			schon vor dem Plenumsgespräch in Kausalsätzen formulieren können offene Aufgabenstellung soll zur Eigenproduktion und Anwendung neuer Strukturen anregen; Ballspiel bringt motorischen Einsatz, lockert auf und belustigt (bei Fehlwürfen)	
			Hausaufgabe: TN schreiben Antwortbrief mit Zu- oder Absage auf die Einladungskarte aus der Einstiegsphase		Einladungskarten zu Hochzeit / Geburtstag / Ostern / Weihnachten (aus der Einstiegsphase)	TN wenden die neuen Strukturen in einer alltagsrelevanten Situation schriftlich an	

Lehrskizze zu Berliner Platz 2, Kapitel 13, S. 6-8

1. Allgemeine Angaben

Autorin: Margret Rodi

Zielgruppe: Integrationskurs (10 Frauen, 9 Männer; Herkunftsländer: Chile, Georgien, Kenia, Indien, Marokko, Polen, Russland, Sri Lanka, Türkei, Ukraine) auf dem Beginn des Niveau A2 mit heterogenen Lernvoraussetzungen nach ca. 200 UE.

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Thematische Schwerpunkte: Familie

Lernziele: Die Teilnehmer können einen kurzen Hörtext zum Thema „Familie“ verstehen, Verwandtschaftsbeziehungen benennen und über ihre eigene Familie sprechen.

Lerninhalte: Wortschatz zum Thema „Familie“, Personalpronomen im Akkusativ, Aussprache Satzakzent: Gegensatz.

2. Unterrichtsfleinplanung

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
TN können Assoziationen zum Thema „Familie“ äußern	Wortschatz zum Thema „Familie“	Vorbereitungsphase	KL zeigt Fotos von verschiedenen Familien, fragt: „Was sehen Sie auf den Fotos?“ KL sammelt mit den TN Assoziationen zum Thema „Familie“ an der Tafel in einem Wortnetz und erarbeitet dabei den für das Gespräch zu dem Foto nötigen Wortschatz. KL + TN schauen das Foto im Lehrbuch an, dazu Kursgespräch anhand von Leitfragen (Wer ist mit wem verheiratet? Wie viele Generationen sind auf dem Foto? etc). KL ergänzt das Wortnetz und hält die Vermutungen der TN an der Tafel fest.	Plenum	Fotos von Familien (aus Illustrierten), BP 2, Kap.13, S. 6+7, Tafel	Visueller Einstieg lenkt Aufmerksamkeit der TN auf das Thema. Aktivierung von Vorwissen. Erweiterung: In lernstarken Kursen kann man Redemittel für eine Bildbeschreibung einführen.	15 min
TN können anhand eines Hörtextes Personen auf einem Foto identifizieren.	Wortschatz zum Thema „Familie“	Präsentation Verstehenskontrolle	TN lesen die Aufgabe und die Namen und Verwandtschaftsbezeichnungen der zu identifizierenden Personen. KL klärt mit TN unbekanntes Wortschatz. TN äußern vor dem Hören ihre Vermutungen.	EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6+7, 1a, Tafel, CD 1 zu BP 2, Index 2	Bei lernungewohnten Kursen kann man den Dialog auch zweimal hören: einmal mit, einmal ohne Pausen.	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			KL weist darauf hin, dass Sabeth nicht auf dem Foto ist. TN hören den Dialog in Abschnitten, lesen bei Bedarf im Buch mit, identifizieren die Personen. Kontrolle zuerst in PA anhand des abgedruckten Hörtextes, dann im Plenum Vergleich mit den zuvor geäußerten Vermutungen	EA PA Plenum			
TN können Aufgaben zu einem Hörtext über das Thema „Familie“ lösen.	Wortschatz zum Thema „Familie“	Verstehenskontrolle	TN lesen die Aufgabe, hören den Dialog nochmals (dabei den Text auf S. 6 abdecken) kreuzen an. Selbstkontrolle anhand des abgedruckten Hörtextes. Klärung noch offener Fragen im Plenum.	EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6+7, 1b, CD 1 zu BP 2, Index 2		10 min
TN verstehen Bezeichnungen für die unterschiedlichen Verwandtschaftsbeziehungen und können sie zuordnen	Wortschatz zum Thema „Familie“	Festigung	KL klärt gemeinsam mit TN anhand einer Folie des Stammbaums von S. 14 das Wortfeld Familie und thematisiert dabei auch interkulturelle Unterschiede (so gibt es z.B. in manchen afrikanischen Kulturen unterschiedliche Bezeichnungen für „Vatertante“ und „Muttertante“). KL gibt die Kärtchen aus. TN arbeiten mit den Kärtchen und bringen sie gemeinsam in eine Ordnung, auf die sie sich einigen müssen. KL hilft, unterstützt.	Plenum 3er-Gruppen	BP 2, Kap.13, Folie von S. 14, S. 6+7, 2. Kärtchen zum Wortfeld Familie (LHR, S. 140) Kopiervorlage 13 a	Die Tatsache, dass kein Ordnungssystem vorgegeben ist, schafft einen zusätzlichen, authentischen Kommunikationsanlass und ermöglicht unterschiedliche Zugänge zum Thema. Da sehr viele Begriffe auf einmal gelernt werden müssen, ist eine ausgedehnte, spielerische Beschäftigung mit dem Wortschatz hier sinnvoll. In einer der nächsten Stunden kann	15 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
						zur Wiederholung mit den Kärtchen Memory gespielt werden.	
TN beherrschen den Satzakzent, mit dem ein Gegensatz betont wird.	Satzakzent: Gegensatz	Bewusstmachung Übung	KL und TN hören die Dialoge und arbeiten heraus, dass das Gegensatzwort besonders stark betont wird. KL spricht die Dialogsequenzen vor, einzelne TN sprechen nach. TN üben in Partnerarbeit, stellen dann Dialoge im Plenum vor	Plenum PA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 8, 4, CD 1 zu BP 2, Index 2		5 min
TN beherrschen die Personalpronomen im Akkusativ.	Personalpronomen im Akkusativ	Bewusstmachung Verstehenskontrollen	Kl erklärt die Aufgabe, wiederholt bei Bedarf nochmals die Rektion der Verben und die Funktion von Personalpronomen, weist darauf hin, dass in dem Dialog nicht alle Personalpronomen im Akkusativ vorkommen. TN suchen Personalpronomen im Akkusativ, ergänzen die Tabelle. KL geht herum, hilft, korrigiert. Kontrolle im Plenum.	Plenum EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6, S. 8, 5 Tafel		5 min
TN beherrschen die Personalpronomen im Akkusativ.	Personalpronomen im Akkusativ	Festigung	TN ergänzen die Personalpronomen, KL geht herum, hilft, korrigiert. Kontrolle im Plenum. Zu zweit üben die TN die Dialoge.	EA Plenum PA	BP 2, Kap.13, S. 8, 6		8 min
TN können Fragen zu fremden Familien stellen und über ihre eigene Familie sprechen.	Thema „Familie“	Transfer	KL und TN haben (nach rechtzeitiger vorheriger Ankündigung) Familienfotos mitgebracht. TN gehen herum, fragen sich gegenseitig und sprechen zu zweit oder zu dritt über ihre Familien.		BP 2, Kap.13, S. 7, 3	KL erweitert bei lernungewohnten Gruppen mit TN die Palette der möglichen Fragen. Variante: KL sammelt alle Fotos ein, lässt TN verdeckt	20 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
						ziehen. TN suchen die Personen, denen die Fotos gehören.	
			KL erläutert die Hausaufgabe: BP 2, Kap. 13, S. 152, 2; S. 153, 5. freiwillig: S. 153, 3				2 min

Lehrskizze (Hörverstehen)

Das Hauptziel: Entwicklung der kognitiven Kompetenz und Kulturkompetenz

Das Feinziel: Förderung der Hörverständnisstrategien

Unterrichtsphase	Funktion/ Interaktionen	Aktivitäten des Lehrers	Aktivitäten der Lerner	Sozialformen	Materialien/ Medien	Zeit
Eröffnungsphase	Stundeneröffnung (Begrüßungssequenzen) und Thematisierung (Ankündigung, Planmitteilung: Das Thema der Stunde wird den Schülern mitgeteilt. Die Erwartungen der Schüler werden auf den thematischen Schwerpunkt gerichtet)					
Vorbereitungsphase (Vor dem Hören) a) Hinführung zum Thema , Aufbau einer Hörerwartung, inhaltliche Vorentlastung z.B. Angabe des Titels und spontane Auseinandersetzung mit dem Titel des Hörspiels	Sensibilisierung der Schüler für den Inhalt des Textes Aktivierung des Vorwissens durch Assoziogramme (Signalwort, Signalsatz), visuelle Impulse (Illustration, Bild, Foto, Bildsalat, Video usw.), akustische Impulse (Geräusche, Musik, Stimmen) Besprechung des Themas (Vorerfahrung, Weltwissen der Schüler) in der Mutter- und Fremdsprache d.h. zu einem Schlüsselwort bzw. zu einem textbezogenem Bild werden Assoziationswörter gesammelt Übungen zum Wortschatz (Anschreiben einiger zentraler Begriffe), um den Erwartungsrahmen zu schaffen, Motivation					

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

b) Sprachliche Vorentlastung:	der Schüler zu wecken, Angst vor der Konfrontation mit einem authentischen Text abzubauen.					
Präsentation des Hörtextes:						
a) Das erste Hören (Das Hauptgedanken erfassende Hören)	Das globale Verstehen der neuen Inhalte und Fokussierung der Aufmerksamkeit durch globale W-Fragen: Wer? Wo?, Wann? Wie viele Personen Wer sind diese Leute? Wann und wo findet das Gespräch statt					
b) Das zweite Hören (das detaillierte Hören)						
Semantisierungsphase (das dritte Hören)	Sprachaufnahme durch Lernenden, Sicherung des Verstandenen;					
Verarbeitungsphase (Bearbeitungs- und Bewusstmachungsphase)	Vertiefung					
Übungsphase	Vermittlung und Übung von Redemitteln: Fokussierung und Isolierung von Redemitteln und Strategien der Kommunikation, Hilfestellung und Habitualisierung, Ergänzung, Kontrolle, Bewertung					
Transferphase	Transfer in andere Themen und Situationen (freie Meinungsäußerung, Anwendung in übertragbaren Simulationen bzw. Realsituationen, Richtigstellung)					
Evaluationsphase	Ergebnissicherung und Leistungskontrolle, Phasenschließung, Zusammenfassung					
Abschlussphase	Stundenschließung: Hausaufgaben, Ausblick, Auflösung, Verabschiedungssequenz					

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

6. ARKUSZE OBSERWACJI LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

a) Beurteilungsbogen für das Praktikum

	<i>Der/Die Studierende erfüllt zur Zeit folgende Anforderungen:</i>	<i>In hohem Maß</i>	<i>Durchaus (gut)</i>	<i>Ausreichend</i>	<i>Noch unzureichend</i>	<i>Keine Aussage möglich</i>
1.	Unterrichtsplanung					
1.1	kann den Unterrichtsaufbau einsichtig und begründbar gestalten					
1.2	kann die Lehr- und Lernschwierigkeiten richtig einschätzen					
1.3	kann das Thema dem Reflexions- und Ausdrucksniveau der Sprachlerner angemessen behandeln					
2.	Unterrichtsdurchführung					
2.1	Unterrichtsablauf					
2.1.1	führt den Unterricht mit angemessener Dynamik durch					
2.1.2	kann die Lerner durch Themen, Unterrichtsabfolge oder persönlichen Einsatz motivieren und aktivieren					
2.2	Realisierung der Planung					
2.2.1	macht die Lehrschritte für die Lerner transparent					
2.2.2	realisiert die Planung optimal					
2.3	Medien- und Materialeinsatz					

2.3.1	kann Medien und Materialien gezielt und effektiv einsetzen					
2.3.2	kann glottodidaktische Materialien selbst gewinnen und aufbereiten					
2.4	Interaktionsformen					
2.4.1	setzt im Unterricht verschiedene Sozialformen ein					
2.4.2	gestaltet den Unterricht in Bezug auf Übungs- und Arbeitsformen abwechslungsreich					
2.5	Kommunikationsebenen					
2.5.1	bedient sich des Deutschen als Kommunikationssprache					
2.5.2	fördert gezielt die Entwicklung der kommunikativen Kompetenz in der Zielsprache					
3.	Qualitätsmerkmale des Lehrers und seine Aktivitäten im Unterricht					
3.1	geht auf Interessen, Wünsche und Vorschläge der Lerner ein					
3.2	respektiert die Persönlichkeitsstruktur einzelner Lerner, ihre Lernstile etc.					
3.3	kann die Lerner über die sprachlichen Regelmäßigkeiten zum Nachdenken bringen					

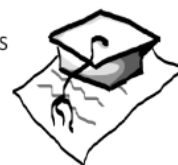

3.4	schaft die Möglichkeiten für Eigenleistungen der Lerner					
3.5	schaft die Gelegenheiten zum Gebrauch und Umgang mit der Zielsprache					
3.6	wendet unterschiedliche Methoden, Lehrtechniken und Aufgabentypen an					
3.7	kann die Aufgaben verständlich erklären					
3.8	kann die Aufgabenstellungen so präzise formulieren, dass den Lernern klar ist, was sie tun sollen					
3.9	kann den Schwierigkeitsgrad seiner Sprache an die Lerner anpassen					
3.10	kann den Fehlerarten entsprechende Korrekturarten anwenden					
3.11	kann Selbstkorrekturen veranlassen					
3.12	erkennt den richtigen Korrekturzeitpunkt					
4.	Fachkompetenz des Lehrers in Bezug auf Lehrstoff					
4.1	besitzt umfassende glottodidaktische Kompetenz, die bei der Planung und Ausgestaltung des Unterrichts zum Tragen kommt					
4.2	besitzt eine optimale linguistische (phonologische und grammatische					

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

	Kompetenz)					
4.2.2	besitzt eine gute lexikalisch-semantische Kompetenz					
4.3	besitzt umfassende Kenntnisse über Literatur und Kultur der deutschsprachigen Länder, verfügt über Kenntnisse von Konzepten, Zielsetzungen, Inhalten und Methoden für interkulturell begründbares Lernen					
4.4	drückt sich verständlich und klar aus					
5.	Unterrichtsreflexion					
5.1	kann die Abweichungen von der Planung begründen					
5.2	kann die zur Verfügung stehende Zeit optimal nutzen					
5.3	kann angstfreie Atmosphäre im themenbezogenen Unterricht schaffen					
5.4	kann dem Beurteiler Unklarheiten erläutern					
5.5	kann Fehler in der Planung, Durchführung und im Verhalten erkennen und Verbesserungsvorschläge machen					

Unterschrift des Beurteilers/der Beurteilerin

b) Kriterien für die Beurteilung von Deutschstunden Für die Praktikanten

1. Unterrichtsplanung

a) War der Unterrichtsaufbau einsichtig und begründbar?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

b) Hat der Unterrichtende vielfältige Methoden eingesetzt?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

c) War die Themenbehandlung dem Reflexions- und Ausdrucksniveau der Sprachlerner angemessen?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

2. Unterrichtsdurchführung

Unterrichtsablauf

a) War der Unterrichtsablauf für die Lerner klar und nachvollziehbar?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

b) Wurden die Lerner motiviert und aktiviert?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

Realisierung der Planung

a) Konnten die Lerner einzelne Lehrschrte erkennen?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

b) Erwies sich die Planung als optimal?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

Medien- und Materialeinsatz

a) Wurden die Medien und Materialien gezielt eingesetzt?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

b) Wurden die Medien und Materialien sicher eingesetzt?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

2.4 Interaktionsformen

a) Hat der Unterrichtende unterschiedliche Sozialformen berücksichtigt?

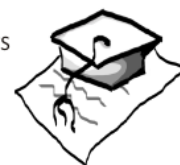
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

b) Waren die Arbeits- und Übungsformen vielfältig?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

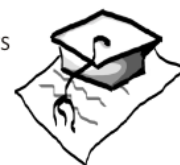
2.5 Kommunikationsebenen

a) War Deutsch Unterrichtssprache/Kommunikationssprache?

nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
b) Haben die Lerner in der Zielsprache kommuniziert?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
3. Qualitätsmerkmale des Lehrers und seine Aktivitäten im Unterricht				
a) Hat der Lehrer einfühlsam unterrichtet? Ist er auf Interessen, Wünsche und Vorschläge der Lerner eingegangen? Hat er die Persönlichkeit einzelner Lerner respektiert?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
b) War der Lehrer gut vorbereitet?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
c) Hat der Unterrichtende die Möglichkeiten für die Eigenleistungen des Lerners geschaffen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
d) Hat der Unterrichtende die Lerner viel zum Sprechen gebracht? Haben die Lernenden genug Freiräume gehabt, mit der Sprache zu spielen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
e) Hat der Unterrichtende unterschiedliche Lehrtechniken angewendet?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
f) Waren die grammatischen Erklärungen des Lehrers verständlich? Ging er auf Fragen der Lerner ein?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
g) Der Unterrichtende hat die Aufgaben so präzise formuliert, dass den Lernern klar war, was sie tun sollen.				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
h) War der Schwierigkeitsgrad der Lehrersprache angemessen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
i) Hat der Unterrichtende den Fehlerarten entsprechende Korrekturarten angewendet?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
j) Konnte er den richtigen Korrekturzeitpunkt erkennen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
k) Hat der Lehrer Selbstkorrekturen veranlasst?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
4. Unterrichtsreflexion				

a) 1 Konnte der Unterrichtende Abweichungen von der Planung begründen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
b) Konnte der Unterrichtende dem Beurteiler Unklarheiten erläutern?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4
c) Konnte der Unterrichtende Fehler in der Planung, Durchführung und im Verhalten erkennen und Verbesserungsvorschläge machen?				
nie	selten	manchmal	oft	immer
0	1	2	3	4

c) Kriterienkatalog zur Bewertung einer Deutschstunde

I. Einschätzung der Unterrichtsvorbereitung (Analyse des Unterrichtsentwurfs)

1. Die Ziele entsprechen den Anforderungen des Lehrplans bzw. Rahmenrichtlinien

- in angemessener Weise
- noch nicht ausgewogen

2. Die Ziele sind gemessen an den Leistungsvoraussetzungen der Klasse

- angemessen
- überholt angesetzt
- zu niedrig angesetzt

3. Die Übungen im Verlauf der Stunde sind in Qualität, Quantität und Abfolge der Zielsetzung

- adäquat
- weichen geringfügig davon ab
- stimmen gar nicht damit überein

4. Die Ziele

- sind der zur Verfügung stehenden Zeit angemessen
- sind in der gegebenen Zeit nur mit Mühe zu erreichen
- lassen sich in der gegebenen Zeit nicht erreichen

5. Die Ziele der Stunde können mit den laut Unterrichtsentwurf gewählten Methoden und Verfahren

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

- günstig erreicht werden
- nur mit Schwierigkeiten erreicht werden
- nicht erreicht werden

II: Einschätzung der Ergebnisse der Unterrichtsstunde

1. Die gestellten Ziele werden Quantitativ und qualitativ

- in vollem Umfang mit den meisten Schülern erreicht
- nur mit den leistungsstarken Schülern und sonst nur zufriedenstellend erreicht
- mit den meisten Schülern nicht erreicht

2. Die Ergebnisse der Unterrichtsstunde wurden

- während der Stunde in geeigneter Weise überprüft
- in der Stunde nicht überprüft

3. Ein Abweichen vom Festgelegten Stundenziel

1. war unterrichtsmethodisch gerechtfertigt
2. war unterrichtsmethodisch nicht begründbar

III. Einschätzung der didaktisch-methodischen Gestaltung der Deutschstunde

1. Die Zielorientierung und Motivierung der Stunde erfolgte

- methodisch geschickt und wirkungsvoll
- methodisch ungeschickt und wirkungslos

2. Die Abfolge der einzelnen Stundenabschnitte

- war unterrichtsmethodisch folgerichtig aufgebaut
- machte einen wenig durchdachten, spontanen bzw. zufälligen Eindruck

3. Die Proportionen zwischen den einzelnen Stundenabschnitten waren unterrichtsmethodisch unter dem Aspekt von Ziel, Stoff und Methode

- zweckmäßig gewählt und gestaltet
- unzweckmäßig gewählt und gestaltet

4. Die gewählten Methoden und Techniken sowie Übungen und Aufgaben waren zur Erreichung der Ziele mit den festgelegten Stoffen

- zweckmäßig gewählt und gestaltet

- entsprechen nur zum Teil den unterrichtlichen Anforderungen
- erwecken den Eindruck der Undurchdachtheit, Spontanität bzw. Zufälligkeit

Bei der **Einschätzung der didaktisch-methodischen Gestaltung der Deutschstunde** können zusätzlich folgende Schwerpunkte mitberücksichtigt werden:

- (a) Gestaltung der Einheit von Sprachwissenserwerb und Sprachkönnensentwicklung bzw. Entwicklung der einzelnen Sprachfertigkeiten;
- (b) Methodische Ausgewogenheit der Schülertätigkeiten des Erfassens, Behaltens (Einübens) und Anwendens;
- (c) Verhältnis von Neueinführung und Wiederholung;
- (d) Bewusstmachen von Sprachwissen;
- (e) Verhältnis der akzentuierten und komplexen, integrierten Entwicklung von vier Sprachfertigkeiten (Hörverstehen, Leseverstehen, gelenktes u. freies, spontanes Sprechen und Schreiben);
- (f) Methodisch begründete Variation von Verfahren und Aufgaben; z. B.:
  - Aufgaben und Übungen zur Sensibilisierung des Hörens (Übungen zum Antizipieren; Übungen zur Erweiterung der Hörmerkspanne, Übungen zur Informationsreduktion, Übungen zur Informationseingliederung);
  - Aufgaben und Übungen zur Sensibilisierung für Laut, Ton Akzent (Eintauchübungen, Übungen zum Diskriminieren, Übungen zum Identifizieren, (Aus-)Sprechübungen);
  - Aufgaben und Übungen zur Differenzierung des Wortschatzes (kognitive Wortschatzübungen, situativ-pragmatische Übungen);
  - Aufgaben und Übungen zum Erkennen und Erproben der grammatischer Instrumente (analytische Aufgaben),
  - Aufgaben und Übungen zur freieren Verwirklichung im Sprechen (Übungen zum Nachsprechen, Übungen zum reproduzierenden und freien Sprechen);
  - Aufgaben und Übungen zur Entwicklung der Lesekompetenz (Übungen zur Aktivierung des Vorwissens, Übungen zum globalen Textverständnis);
  - Aufgaben und Übungen zur schriftlichen Arbeit (Analyse- und Syntheseübungen, Übungen zum freien und kreativen Schreiben);
  - Grammatikübungen (Umformungsübungen, Formationsübungen, Erweiterungsübungen, Substitutionsübungen)

Andere Fragen zum Unterrichtsverlauf:

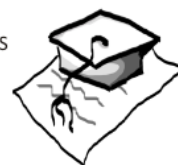
1. Bezieht der Unterrichtende alle Lernenden mit ein? Geht er auf stille oder schwache Lerner ein?

Projekt:

2. Wendet der Unterrichtende unterschiedliche Sozialformen zweckmäßig an?
3. Werden Hausaufgaben gestellt?
4. Nutzt der Lehrer Mittel zur Visualisierung?
5. Haben die Aufgaben ein angemessenes Anforderungsniveau (weder Über- noch Unterforderung)?
6. Wird das Erreichen der Lernziele überprüft?
7. Sind die Hausaufgaben eine sinnvolle Ergänzung des Unterrichts?
8. Werden die Hausaufgaben kontrolliert und besprochen?
9. Macht der Unterrichtende den Lernern die Unterrichtsinhalte bewusst?
10. Der Unterricht knüpft an bisher Gelerntes an.
11. Informationen werden klar strukturiert präsentiert.

d) Verlaufsprotokoll

Zeit	Lehr- und Lernphasen	(Lehrer-Lerner-Aktivitäten)	Ziele	Funktionen	Sozialformen	Medien

e) ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Przedmiot:

Temat obserwowanych zajęć: .....

.....

Klasa: ..... **Data:**.....

Imię i nazwisko prowadzącego: .....

Imię i nazwisko obserwatora:.....

Opis spostrzeżeń i uzasadnienie:

Proszę wpisać liczbę przyznanych punktów w skali **0 – 5** i podać ich uzasadnienie:

Element obserwacji	Ocena 0 1 2 3 4 5	Uzasadnienie
<p>1. Przygotowanie lekcji:</p> <p>a) czy <u>cele lekcji</u> były precyzyjnie sformułowane i uświadomione uczniowi?</p> <p>b) czy cele były spójne z tematem lekcji?</p>		
<p>2. Budowa lekcji:</p> <p>a) czy zostały uwzględnione poszczególne fazy lekcji?</p> <p>b) czy przewidziano pracę domową?</p>		
<p>3. Przebieg lekcji:</p> <p>Ocena kierowania przebiegiem lekcji, wyjaśniania zagadnień trudnych</p> <p>a) czy temat zajęć, ich treść i realizowane cele są zgodne z harmonogramem?</p> <p>b) czy były jasne i czy uczniowie reagowali na nie właściwie?</p> <p>c) czy nauczyciel potrafił nawiązać kontakt z klasą?</p> <p>d) czy nauczyciel aktywizował uczniów?</p> <p>e) czy zachowano odpowiednie proporcje czasu mówienia nauczyciela i uczniów?</p> <p>f) czy tempo pracy było dostosowane do</p>		

możliwości uczniów?		
<p><u>4. Metody i techniki pracy</u> (ocena prawidłowości ich doboru):</p> <p>a) czy trafnie dobrano metodę prowadzenia zajęć?</p> <p>b) czy zastosowano adekwatne techniki wyjaśniania?</p>		
<p><u>5. Multimedialne środki dydaktyczne, formy pracy:</u></p> <p>a) czy zastosowano prawidłowe pomoce dydaktyczne i formy socjalne pracy?</p>		
<p><u>6. Atmosfera na lekcji,</u></p> <p>a) czy panowała atmosfera sprzyjająca efektywnej pracy?</p> <p>b) czy nauczyciel dbał o dyscyplinę w sposób przyjazny dla ucznia?</p> <p><u>7. Ocena zaangażowania prowadzącego zajęcia, umiejętność współpracy z uczniem:</u></p> <p>a) czy nauczyciel stosował poprawnie zasady oceniania wg WSO i PSO</p> <p><u>8. Ocena postawy ucznia, stopień przygotowania do lekcji, aktywność, poziom językowy</u></p> <p><u>9. Ocena wiedzy i sprawności językowej uczniów</u></p>		
<p>Ogólna ocena lekcji języka niemieckiego:</p> <p>a) czy założone cele zostały osiągnięte</p> <p>b) czy język obcy był językiem komunikacji</p> <p>c) czy język polski był użyty celowo</p>		

Podpis hospitującego:.....

7. ARKUSZ ROZMOWY POHOSPITACYJNEJ

Merytoryczna strona lekcji		
1.	Przygotowanie językowe prowadzącego	
2.	Przygotowanie metodyczne do zajęć	
3.	Zgodność tematu i zakresu treści z wymaganiami podstawy programowej	
4.	Świadomość celów realizowanych na lekcji	
Metodyczna strona lekcji		
1.	Efektywność zajęć (na poziomie umiejętności)	
2.	Dobór metod i środków dydaktycznych do lekcji	
3.	Elementy twórczego i nowatorskiego podejścia do przekazywanych treści	
4.	Styl prowadzenia zajęć	
5.	Stopień aktywności uczniów; sterowanie aktywnością uczniów poprzez właściwy dobór pytań	
6.	Wdrażanie uczniów do samokształcenia	
7.	Celowość pracy domowej	
Organizacyjna strona lekcji		
1.	Wykorzystanie czasu na lekcji	
2.	Tempo zajęć (intensywność pracy)	
4.	Czytelność układu treści nauczania	
5.	Przygotowanie środków dydaktycznych i posługiwanie się nimi	
6.	Przygotowanie uczniów do zajęć	
Ocena pracy uczniów		
1.	Zaangażowanie uczniów, zainteresowanie treścią lekcji, koncentracja uwagi	
2.	Sposób oceniania osiągnięć edukacyjnych lekcji	

Zalecenia/ Uwagi:.....

.....

.....

.....

Prowadzący zajęcia:..... Obserwujący zajęcia:.....

....., dnia .....

8. ARKUSZE EWALUACYJNE

Selbstevaluation

Folgendes Ziel möchte ich erreichen:.....

.....

.....

Das ist natürlich viel. Deshalb formuliere ich jetzt ein Teilziel:.....

.....

Wie kann ich mein Teilziel erreichen?.....

.....

Ich wende an, was ich gelernt habe:.....

Wann?	Aktivität/ Situation	Was ist mir wichtig?	Ergebnis

Warum hatte ich Probleme?

.....

.....

.....

Was kann ich jetzt machen?

Was?	Wie?	Wann?	Wie lange?	Erledigt

Evaluationsbogen

1. Wurden die Ziele des Unterrichts erreicht?

.....
.....

2. Was hat Ihnen am Unterricht besonders gut gefallen?

.....
.....

3. Welche Unterrichtsphase ist ihrer Meinung nach besonders gut gelungen?

.....
.....

4. Was sollte nach dem Unterricht weitergearbeitet werden?

.....
.....

5. Wenn Sie die gleiche Stunde noch einmal geben würden, was würden Sie nach dieser Erfahrung anders machen? Tragen Sie ihre Änderungsvorschläge zu einzelnen Unterrichtsphasen ein:

Unterrichtsphase	Übung	Bemerkung	Änderungsvorschlag

6. Gab es genügend Übungsmaterial zur Entwicklung der Fertigkeiten?

	ja	nein
Hören		
Lesen		
Sprechen		
Schreiben		

7. Gab es genügend Übungsmaterial zu:

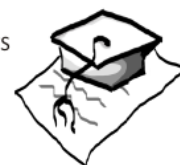
	ja	nein
Grammatik		
Wortschatz		
Aussprache		

Evaluationsbogen für Schülerinnen und Schüler

		<i>trifft voll und ganz zu</i>	<i>trifft eher zu</i>	<i>trifft eher nicht zu</i>	<i>trifft überhaupt nicht zu</i>
1.	Mein Lehrer/meine Lehrerin hat den Inhalt der Stunde sehr gut erklärt				
2.	Mein Lehrer/meine Lehrerin ist auf die Fragen der Schülerinnen/Schüler eingegangen				
3.	Was wir heute in der Stunde durchgenommen haben, fand ich interessant.				
4.	Ich konnte dem Unterricht gut folgen.				
5.	Mein Lehrer/meine Lehrerin kann mich für das Thema motivieren.				
6.	Ich fühlte mich im Unterricht unterfordert.				
7.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt.				
8.	Der Unterricht hat Spaß gemacht.				
9.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt, um eine gute Note zu bekommen.				
10.	Der Lehrer/die Lehrerin hat überprüft, ob wir alles verstanden haben.				
11.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt, weil mich das Thema interessiert.				
12.	Ich habe den Inhalt der Stunde verstanden.				
13.	Ich fühlte mich im Unterricht überfordert.				
14.	Im Unterricht gab es bestimmte Regeln, die eingehalten werden mussten.				
15.	Was wir in der Stunde durchgenommen haben, habe ich gut verstanden.				
16.	Heute habe ich in der Stunde wirklich gut aufgepasst.				
17.	Mir war völlig klar, worauf der Lehrer/die Lehrerin hinaus wollte.				
18.	Heute war für mich die Stunde zu leicht.				
19.	Die Stunde war heute so wie immer.				

9. ANKIETY DLA UCZNIÓW: „NAUCZYCIEL W OCZACH UCZNIĄ” (1)

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety. Z góry dziękuję.

Dane osobowe:

1. SZKOŁA : GIMNAZJUM/ LICEUM/ TECHNIKUM

2. PŁEĆ : DZIEWCZYNA / CHŁOPIEC

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety. Z góry dziękuję.

Dane osobowe:

1. SZKOŁA : GIMNAZJUM/ LICEUM/ TECHNIKUM

2. PŁEĆ : DZIEWCZYNA CHŁOPAK

1.Nauczyciel jasno i zrozumiale tłumaczy nowe zagadnienia na lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

2.Nauczyciel jest tolerancyjny w stosunku do uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

3.Nauczyciel ocenia sprawiedliwie wiedzę i umiejętności uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

4.Nauczyciel dobrze wykorzystuje czas na lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

5.Nauczyciel jest cierpliwy.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

6.Nauczyciel chętnie odpowiada na pytania.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

7.Nauczyciel okazuje uczniom życzliwość i sympatię.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

8.Nauczyciel jest zbyt wymagający i surowy.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

9.Nauczyciel jasno wyraża swoje wymagania w stosunku do uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

10.Nauczyciel jest przygotowany do lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

11.Nauczyciel zachęca uczniów do aktywnego udziału w lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

12. Mam zaufanie do wiedzy nauczyciela.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

13. W razie trudności mogę zwrócić się do nauczyciela o pomoc, wyjaśnienie etc.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

14. Lekcje niemieckiego są dla mnie stresujące.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

15. Nauczyciel motywuje mnie do nauki języka niemieckiego.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Ankieta dla uczniów „Nauczyciel w oczach ucznia” (2)

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety.
Z góry dziękuję.

Dane osobowe:

1. SZKOŁA : GIMNAZJUM/ LICEUM/ TECHNIKUM
2. PŁEĆ : DZIEWCZYNA / CHŁOPIEC

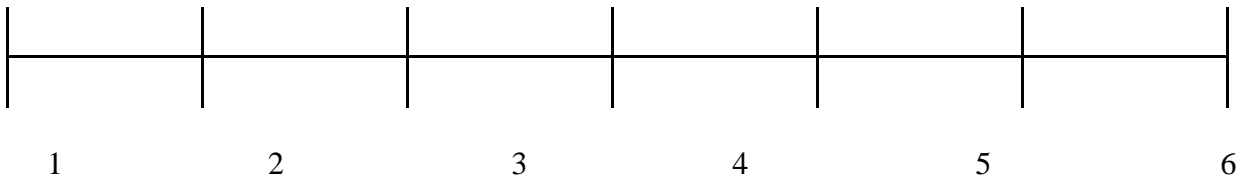
1. Nauczyciel posiada wysoką kompetencję językową, jasno i zrozumiale tłumaczy nowe zagadnienia na lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

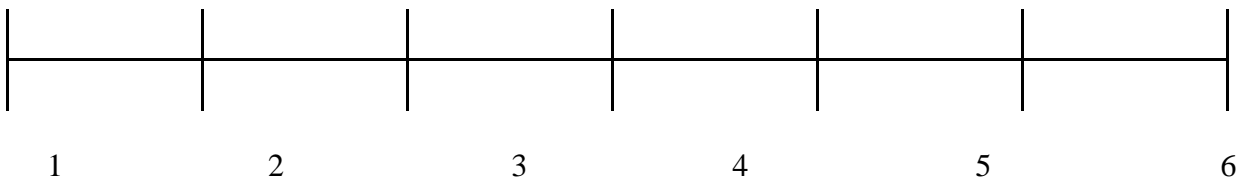

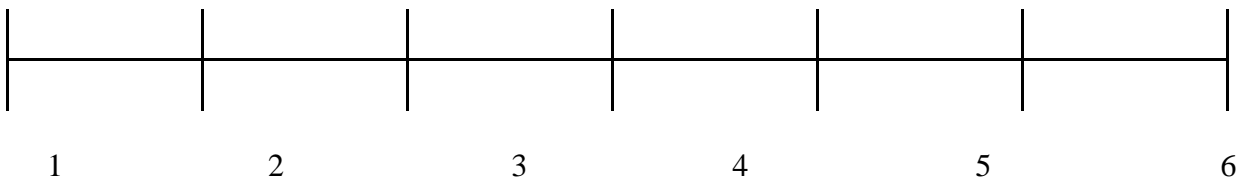
2.Nauczyciel określa klarownie oczekiwania wobec kompetencji językowej, komunikatywnej i kulturowej uczniów

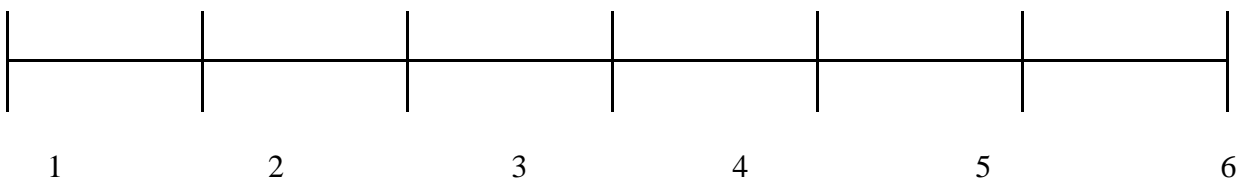
3.Nauczyciel rozwija w sposób zintegrowany sprawności językowe

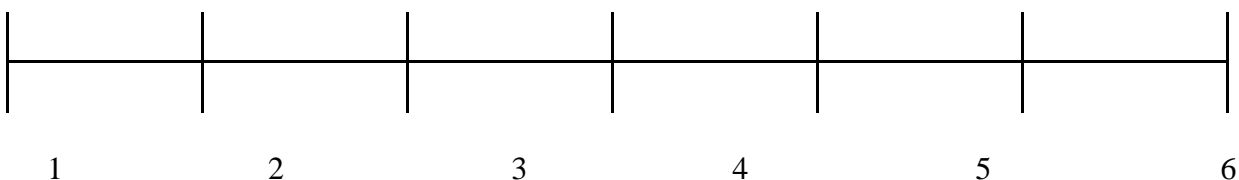
4.Nauczyciel chętnie sięga po teksty literackie jako elementu uzupełniającego treści zawarte w podręczniku

5.Nauczyciel ocenia sprawiedliwie wiedzę o języku niemieckim i umiejętności językowe uczniów.

6.Nauczyciel uwrażliwia na różne style i strategie uczenia się języka niemieckiego

7.Nauczyciel potrafi kreować atmosferę zapału, entuzjazmu, życzliwości i sympatii.

1	2	3	4	5	6	

8.Nauczyciel jest zbyt wymagający i surowy.

1	2	3	4	5	6	

9.Nauczyciel jasno wyraża swoje wymagania w stosunku do uczniów.

1	2	3	4	5	6	

10.Nauczyciel jest przygotowany do lekcji.

1	2	3	4	5	6	

11.Nauczyciel zachęca uczniów do udziału w projektach.

1	2	3	4	5	6	

12. Mam zaufanie do wiedzy, umiejętności i strategii nauczyciela.

1	2	3	4	5	6	

13. W razie niezrozumienia trudnych zagadnień gramatycznych i mogę zwrócić się do nauczyciela z prośbą o wyjaśnienie etc.

1	2	3	4	5	6	

14. Lekcje języka niemieckiego wywołają lęk, frustrację, zniechęcenie.

1	2	3	4	5	6	

15. Nauczyciel wywołuje pozytywne emocje do nauki języka niemieckiego

1	2	3	4	5	6	

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety.

Z góry dziękuję.

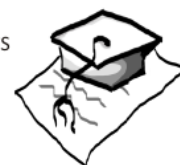

10. WZÓR SPRAWOZDANIA Z PRAKTYKI

Arkusz sprawozdania studenta/praktykanta

1.	Dane osobowe	
2.	Termin odbywania praktyk	
3.	Typ szkoły	
4.	Nazwa i adres szkoły	
5.	Nazwisko i imię opiekuna praktyk	
6.	Opis podejmowanych działań dydaktycznych	
7.	Opis podejmowanych działań wychowawczych	
8.	Opis działań podejmowanych z własnej inicjatywy	
9.	Ocena nauczyciela w funkcji opiekuna praktyk	
10.	Ogólna atmosfera przebiegu praktyk	
11.	Działania sprawiające największe trudności	
12.	Działania niesprawiające większych trudności	
13.	Chęć podjęcia pracy w danej szkole	
13.	Stosunek do zawodu nauczyciela po odbyciu praktyk.	
14.	Rzeczywistość polskiej szkoły, a wcześniejsze o niej wyobrażenia	

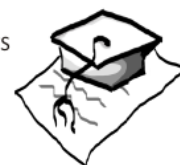

III: INFORMACJE PRAKTYCZNE

1. ZAKRES OBOWIĄZKÓW NAUCZYCIELA (PRZYKŁADOWY SZKIC)

1. Planowanie pracy (przygotowywanie rozkładów materiału na cały cykl kształcenia w tym indywidualnych rozkładów dla uczniów z orzeczeniami)
2. Przygotowywanie się do zajęć
3. Prowadzenie zajęć
4. Prowadzenie zajęć dodatkowych w ramach art. 42 Karty Nauczyciela
5. Poprawianie prac pisemnych
6. Udział w posiedzeniach rady pedagogicznej
7. Uczestnictwo w szkoleniach (co najmniej raz w semestrze)
8. Zebrania z rodzicami
9. Indywidualne spotkania z rodzicami (wychowawca)
10. Praca w zespołach przedmiotowych
11. Praca w zespołach zadaniowych
12. Praca w zespołach wychowawczych
13. Organizacja matury próbnej
14. Udział w komisjach maturalnych i komisjach egzaminów zawodowych
15. Udział w komisjach egzaminów klasyfikacyjnych i poprawkowych
16. Udział w komisji rekrutacyjnej
17. Organizacja uroczystości szkolnych
18. Organizacja wycieczek
19. Organizacja dni otwartych
20. Wypełnianie dokumentacji szkolnej (dziennik, arkusze ocen, arkusze samooceny, karty ewaluacyjne, świadectwa)
21. Pisanie sprawozdań z realizowanych działań
22. Opieka nad pracownią
23. Współpraca z pedagogiem i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

2. JAK UNIKNAĆ NAJCZĘSTSZYCH BŁĘDÓW

POPEŁNIANYCH W PRAKTYCE EDUKACYJNEJ?

1. Jasno określamy zasady i ich przestrzegamy
2. Jesteśmy konsekwentni
3. Staramy się być sprawiedliwi
4. Pracę domową sprawdzamy zawsze!
5. Jesteśmy dyskretni
6. Lubimy uczniów
7. Słuchamy, co uczniowie mają do powiedzenia
8. Zachowujemy właściwe proporcje czasu mówienia
9. Podczas lekcji staramy się skoncentrować uwagę wszystkich uczniów
10. Pilnujemy terminów oddawania prac pisemnych
11. Przestrzegamy zapisów wewnątrzszkolnego oceniania
12. Nie ośmieszamy ucznia i nie komentujemy jego wiedzy lub postępowania na forum klasy
13. Nie przedłużamy zajęć na przerwę i nie spóźniamy się
14. Nie podważamy autorytetu innych nauczycieli
15. Nie wchodzimy z uczniami w zbyt partnerskie relacje
16. Nie sędzimy po pozorach

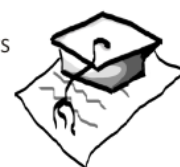
3. POZIOMY UMIEJETNOŚCI JĘZYKOWYCH

WG WYTYCZNYCH RADY EUROPY

A1

Kennzeichnend für das Niveau A1 ist, dass sich die Sprachhandelnden auf ganz einfache Weise über persönliche Dinge und ganz unmittelbare Bedürfnisse verständigen können. Das heißt, der Wortschatz und die sprachlichen Mittel sind überwiegend aus den Bereichen "Informationen zu Personen", "Wohnen", "Einkaufen" und "Verpflegung" und betreffen Sprachhandlungen der "sozialen Konventionen". Im Bereich der Grammatik sind auf diesem Niveau ganz grundlegende Strukturen von Interesse.

Kannbeschreibung: Kann vertraute, alltägliche Ausdrücke und ganz einfache Sätze verstehen und verwenden, die auf die Befriedigung konkreter Bedürfnisse zielen. Kann sich und andere vorstellen

und anderen Leuten Fragen zu ihrer Person stellen - z. B. wo sie wohnen, was für Leute sie kennen oder was für Dinge sie haben - und kann auf Fragen dieser Art Antwort geben. Kann sich auf einfache Art verständigen, wenn die Gesprächspartnerinnen oder Gesprächspartner langsam und deutlich sprechen und bereit sind zu helfen.

A2

Das Niveau A2 beschreibt alltägliche und häufige soziale Handlungen (wie Höflichkeitsformeln verwenden und kurze Kontaktgespräche führen) und Sprachhandlungen, für einfache Erledigungen (z.B. beim Einkaufen oder auf Reisen). Eine aktive Teilnahme an Unterhaltungen ist möglich, wobei einige Einschränkungen bestehen und oft Unterstützung nötig wird. Der Wortschatz umfasst alltägliche Angelegenheiten in vertrauten Situationen und aus vertrauten Themenbereichen. Im Bereich der Grammatik werden bereits einfache Strukturen korrekt verwendet es treten aber noch häufig systematisch elementare Fehler auf.

Kannbeschreibung: Kann Sätze und häufig gebrauchte Ausdrücke verstehen, die mit Bereichen von ganz unmittelbarer Bedeutung zusammenhängen (z. B. Informationen zur Person und zur Familie, Einkaufen, Arbeit, nähere Umgebung). Kann sich in einfachen, routinemäßigen Situationen verständigen, in denen es um einen einfachen und direkten Austausch von Informationen über vertraute und geläufige Dinge geht. Kann mit einfachen Mitteln die eigene Herkunft und Ausbildung, die direkte Umgebung und Dinge im Zusammenhang mit unmittelbaren Bedürfnissen beschreiben.

B1

Das Niveau B1 ist gekennzeichnet durch sprachliche Handlungen im Alltag, auf Reisen und im eigenen Sach- oder Interessensgebiet. Die Kompetenzen des Niveaus reichen aus, um eine Interaktion aufrecht zu erhalten und in verschiedenen Situationen das auszudrücken, was man mitteilen möchte. Der Wortschatz umfasst weite Bereiche des Alltags und aus dem jeweiligen Sachgebiet, zu diesen Themen können umfangreiche Informationen verstanden und auch ausgetauscht werden. Die wichtigsten grammatischen Strukturen werden im Allgemeinen gut beherrscht, wobei noch Fehler vorkommen, aber klar bleibt, was ausgedrückt werden soll.

Kannbeschreibung: Kann die Hauptpunkte verstehen, wenn klare Standardsprache verwendet wird und wenn es um vertraute Dinge aus Arbeit, Schule, Freizeit usw. geht. Kann die meisten Situationen bewältigen, denen man auf Reisen im Sprachgebiet begegnet. Kann sich einfach und

zusammenhängend über vertraute Themen und persönliche Interessengebiete äußern. Kann über Erfahrungen und Ereignisse berichten, Träume, Hoffnungen und Ziele beschreiben und zu Plänen und Ansichten kurze Begründungen oder Erklärungen geben.

B2

Im Niveau B2 liegt der Schwerpunkt auf erfolgreichem Argumentieren und Verhandeln und auf einem höherem Grad an Diskurskompetenz. Zudem ist auf diesem Niveau ein stärkeres Sprachbewusstsein kennzeichnend, das – zusammen mit der höheren Sprachkompetenz –z.B. selbständiges Korrigieren von Fehlern, die zu Missverständnissen geführt haben, ermöglicht und eine Anpassung an den Stil eines Gesprächs erlaubt. Der Wortschatz im eigenen Fachgebiet und zu den meisten allgemeinen Themen ist groß und erlaubt auch Variationen in der Formulierung. Die Grammatik wird gut beherrscht und auch Hypothesen werden formuliert.

Kannbeschreibung: Kann die Hauptinhalte komplexer Texte zu konkreten und abstrakten Themen verstehen; versteht im eigenen Spezialgebiet auch Fachdiskussionen. Kann sich so spontan und fließend verständigen, dass ein normales Gespräch mit Muttersprachlern ohne größere Anstrengung auf beiden Seiten gut möglich ist. Kann sich zu einem breiten Themenspektrum klar und detailliert ausdrücken, einen Standpunkt zu einer aktuellen Frage erläutern und die Vor- und Nachteile verschiedener Möglichkeiten angeben.

C1 und C2

Die Niveaus C1 und C2 zeichnen sich vor allem durch eine noch größere Qualität in der Sprachbeherrschung aus. Der Wortschatz ist so umfassend, dass sich eine Auflistung einzelner Wörter oder Phrasen auf diesen Niveaus erübrigt. Er variiert, entsprechend den jeweiligen Interessen und Wissensbereichen des Sprachhandelnden. Typisch für die C-Niveaus ist, dass Umschreibungen und Umformulierungen problemlos erfolgen, kaum noch offensichtlich nach Wörtern gesucht wird und auch idiomatische Ausdrücke und umgangssprachliche Wendungen beherrscht und bewusst eingesetzt werden. Auch der Sprachstil kann gezielt variiert werden. Im Bereich der Grammatik kommen noch vereinzelte Strukturen hinzu, charakteristisch für die Niveaus C1 und C2 ist aber auch hier die hohe Qualität der Sprachverwendung. Aus diesem Grund gibt es keine Grammatik für die Niveaus C1 und C2 sondern nur eine Darstellung der auf dem C-Niveau noch hinzukommenden Strukturen.

Kannbeschreibung (C1): Kann ein breites Spektrum anspruchsvoller, längerer Texte verstehen und auch implizite Bedeutungen erfassen. Kann sich spontan und fließend ausdrücken, ohne öfter deutlich erkennbar nach Worten suchen zu müssen. Kann die Sprache im gesellschaftlichen und beruflichen Leben oder in Ausbildung und Studium wirksam und flexibel gebrauchen. Kann sich klar, strukturiert und ausführlich zu komplexen Sachverhalten äußern und dabei verschiedene Mittel zur Textverknüpfung angemessen verwenden.

Kannbeschreibung (C2): Kann praktisch alles, was er/sie liest oder hört, mühelos verstehen. Kann Informationen aus verschiedenen schriftlichen und mündlichen Quellen zusammenfassen und dabei Begründungen und Erklärungen in einer zusammenhängenden Darstellung wiedergeben. Kann sich spontan, sehr flüssig und genau ausdrücken und auch bei komplexeren Sachverhalten feinere Bedeutungsnuancen deutlich machen.

4. LISTA PRZYDATNYCH STRON INTERNETOWYCH

Adresy stron internetowych poświęconych Niemcom, Austrii i Szwajcarii. Znajdują się tam niezbędne informacje dotyczące polityki, kultury, gospodarki, sportu i innych dziedzin życia.

Deutschland

<http://www.deutschland.de/>

<http://www.destatis.de/>

<http://www.bundesregierung.de/>

<http://www.deutschland-tourismus.de/>

<http://www.excite.de/>

<http://www.magazin-deutschland.de/>

<http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/>

<http://www.kulturportal-deutschland.de/>

<http://www.europarl.de/>

<http://www.presse.de/>

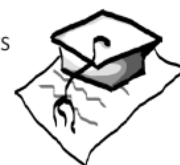
Österreich

<http://www.statistik.at/>

<http://www.netdays.at/>

<http://www.austriaurlaub.com/>

<http://www.austria-www.at/>

<http://www.wien.at/>

Schweiz

<http://www.szwajcaria.net/>

<http://www.statistik.admin.ch/>

<http://www.swissinfo.org/>

<http://www.swissart.net/>

<http://www.switzerland.com/>

Andere Seiten:

www.menis.gov.pl

www.cke.edu.pl/

www.dethloff.pl/

www.goethe.de/ins/pl/war/deindex.htm

www.gutenberg.ad.de

www.gutenberg.ad.de

<http://www.interklasa.pl/portal/index/strony?popup=true>

www.kuratorium-lublin.pl

Zeitungen

www.faz.de

www.spiegel.de

www.stern.de

www.sueddeutsche.de

www.tagesspiegel.de

www.welt.de

Verlage und Lehrbücher

www.duden.de

www.hueber.de

www.langenscheid.de

www.passwort-deutsch.de

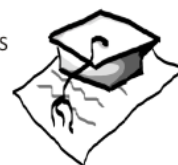
www.schubert-verlag.de

www.schulbuchzentrum-online.de/

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

www.stufen.de

www.themen-neu.de

Deutsch üben im Web

<http://www.abkuerzungen.de/main.php?language> (Maschine für Abkürzungen)

<http://www.ard.de/kinder/> (Kinder)

<http://www.bauernregeln.net/> (Bauernregeln)

<http://www.blinde-kuh.de/> (Kinder)

http://www.canoo.net/index_en.html (Wörterbuch)

<http://capl.washjeff.edu/browse.php> (Wörterbuch)

<http://www.chemie.fu-berlin.de/cgi-bin/acronym> (Wörterbuch)

<http://www.clickdeutsch.de/cms/website.php> (Grammatik der deutschen Sprache interaktiv)

<http://www.cross-plus-a.com/segmenti.htm> (Segmenti trainiert auf spielerische Weise das Segmentieren in Silben oder Morpheme)

<http://www.daf-medien.de/kurs/> (Moderne Konzepte der Grammatikvermittlung)

<http://www.daf-medien.de/kurs2/> (Lerner- und Lehrerrollen)

<http://www.d-a-f.net/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.daf-portal.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.deutsch-als-fremdsprache.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)

<http://deutsch.interaktiv.prv.pl/> (Sprachübungen für die Mittel- und Oberstufe)

<http://www.deutsch-lernen.com/> (Online-Deutschkurse)

<http://www.entdecke-deutschland.diplo.de/> (Landeskunde)

<http://www.deutschland-panorama.de/> (deutsche Reise- und Freizeitziele)

<http://www.deutschlern.net/> (Hör- und Leseverstehen)

<http://www.udoklinger.de/Deutsch/Grammatik/Frame1.htm> (Geschichte der deutschen Sprache, Grammatik, Rechtschreibung)

<http://www.dwds.de/> (Wörterbuch)

<http://www.dw-world.de/dw/0,,2952,00.html> (Deutsche Welle – Radio, online Sprachkurse, Audiotrainer, Deutsch interaktiv)

<http://www.feiertagsseiten.de/> (Feiertage in Deutschland)

http://german.about.com/library/anfang/blanfang_inhalt.htm (Deutschkurs für Anfänger)

<http://www.deutsch-perfekt.com/> (Lesen und Hören)

<http://faq1.de/> (Deutsche Sprache in Fragen und Antworten)

<http://www.filo.pl/niemiecki/> (Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.fluter.de/> (Jugendmagazin der Bundeszentrale für politische Bildung)

<http://www.fremdsprache-deutsch.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)

<http://hypermedia.ids-mannheim.de/> (Grammatik in Fragen und Antworten, grammatische Fachbegriffe, grammatisches Wörterbuch und Bibliographie)

<http://iate.europa.eu/iatediff/SearchByQueryLoad.do?method=load> (Europäische Terminologiedatenbank)

<http://www.interdeutsch.de/> (Deutsch lernen via Internet)

<http://www.kaleidos.de/alltag/deindex.htm> (Landeskunde)

<http://www.kidsville.de/> (Kinder)

<http://www.kindersache.de/> (Kinder)

<http://konjugator.lingofox.de/de/index.php> (Der Konjugator sucht die Grundform von beliebigen Verbformen und liefert dann alle Formen dieses Verbs in einer übersichtlichen Tabelle)

<http://www.land-der-woerter.de/> (Wortschatz-Rätsel für Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.lernforum.uni-bonn.de/> (Lernforum Deutsch als Fremdsprache)

<http://lyrikline.org/> (zeitgenössische Poesie multimedial)

<http://www.owid.de/> (Wörterbuch)

<http://www.pro-media.org/content/09-plakatlexikon/f-plakatlexikon-01.php> (Außenwerbelexikon)

<http://www.quasselbuch.de/quassel.htm> (Minidialoge, wichtige Redewendungen, kommunikative Formeln für den deutschen Alltag)

<http://www.ralf-kinas.de/> (Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.redensarten-index.de/links/links-redensarten.php> (Wörterbuch)

<http://www.redensarten-index.de/suche.php> (Wörterbuch)

<http://www.slowgerman.com/> (Lernmaterialien)

<http://www.sowieso.de/zeitung/> (die online-Zeitung für junge Leser)

<http://www.stmug.bayern.de/service/lexikon/index.htm> (Umwelt-Lexikon)

<http://szenesprachenwiki.de/> (Wörterbuch der Szenesprachen)

<http://www.teachmaster.de/cms/1-0-Home.html> (Vokabel-Lernprogramm Teachmaster)

<http://www.tee.org/> (Gesundheitslexikon und Heilpflanzendatenbank)

<http://www.uebersetzung.at/twister/de.htm> (Zungenbrecher)

<http://www.uni-due.de/~lge292/trainer/trainer/start.html> (Schreibtrainer)

<http://www.vokabel.com/german.html> (Wortschatz)

<http://www.vorleser.net/> (kostenlose Mp3-Bücher)

www.wbv.de/promoframes/promoframe_600160803122004094614.html (Wirtschaftsbegriffe)

<http://www.wirtschaftsdeutsch.de/> (Lehr- und Lernhilfen für den berufsbezogenen Unterricht)
<http://www.wdrmaus.de/> (Kinder)
<http://www.whv.shuttle.de/whv/kaethekollwitz/astro/fachbegr.htm> (Astronomische Fachbegriffe)
<http://www.wissen.de/> (Lexikon und Wörterbuch zu allen Themenbereichen)
<http://www.wissen.de/wde/generator/wissen/ressorts/bildung/woerterbuecher/index.html>
(Wörterbücher)
<http://wortschatz.uni-leipzig.de/> (Wortschatzlexikon)
<http://www.labbe.de/zzebra/index.asp> (Kinder)

5. LISTA PODRĘCZNIKÓW

Specjalistyczne podręczniki do nauki języka niemieckiego autorów polskich i niemieckich:

- 1. Optimal:** podręcznik, ćwiczenia +CD Język niemiecki dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, Müller Martin, Rusch Paul, Scherling Theo, Wertenschlag Lukas, Langenscheidt, 2004.
- 2. Berliner Platz:** Podręcznik z zeszytem ćwiczeń Ch. Lemcke, L. Rohrmann, Th. Scherling, współpraca: A. Köker, Langenscheidt, 2007
- 3. Tangram:** Kursbuch und Arbeitsbuch Niemiecki Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony Badstubner-Kizik Camilla, Olszewska Danuta, HUEBER 2007.
- 4. Passwort Deutsch:** Podręcznik, ćwiczenia z zadaniami maturalnymi i płytą CD, CD-ROM podręcznik metodyczny, U. Albrecht, D. Dane, C. Fandrych, G. Grüßhaber, Wydawnictwo: Lektorklett 2009
- 5. Planet:** Podręcznik, ćwiczenia, Język niemiecki Kopp Gabriele, Buttner Siegfried - Planet 1, 2 Kasety, HUEBER 2005
- 6. Dein Deutsch Start:** Barbara Grucza, Anke Kleinschmidt, Christoph Schatte, Czesława Schatte, Birgit Sekulski, Sambor Grucza, Karl-Dieter Bünting, Redaktor naukowy i kierownik zespołu: Prof. dr hab. Franciszek Grucza Poradnik metodyczny do podręcznika do nauki języka niemieckiego w szkołach podstawowych klasa IV, Warszawa, euroEdukacja, 2003.
- 7. Alles klar:** Krystyna Łuniewska, Urszula Tworek, Zofia Wąsik. Warszawa WSiP, 2007.

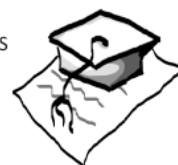

8. Direkt: Motta, Giorgio, Ćwikowska, Beata Podręcznik z ćwiczeniami i płytą CD-audio. Poziom podstawowy. Poznań. LektorKlett,2007.

9. Kompass: Elżbieta Reymont, Agnieszka Sibiga, Małgorzata Jezierska-Wiejak. Warszawa. Wydawnictwo Szkolne PWN, 2007.

10. Dachfenster: Małgorzata Jezierska-Wiejak, Elżbieta Reymont, Agnieszka Sibiga. Warszawa. Wydawnictwo Szkolne PWN, 2007

11. Hier und da: Rapacka Sylwia, Lewandowska Małgorzata, Nawrotkiewicz Joanna. Warszawa. Wydawnictwo Szkolne PWN, 2005.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELI

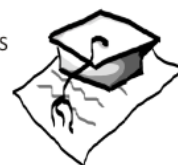
Opracowanie

prof. dr hab. Barbara Sadownik

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Spis treści

I. REGULACJE PRAWNE

1. Program praktyk pedagogicznych w Instytucie Germanistyki UMCS.....	3
2. Kryteria oceny praktyk.....	10

II. PORTFOLIO OPIEKUNA PRAKTYK

1. Plan praktyk.....	15
2. Harmonogram praktyk.....	17
3. Kontrakt z nauczycielem-opiekunem.....	19
4. Harmonogram spotkań z nauczycielem-opiekunem.....	21
5. Wzory konspektów.....	22
6. Arkusze obserwacji lekcji języka niemieckiego.....	40
7. Arkusz rozmowy pohospitacyjnej.....	50
8. Arkusze ewaluacyjne.....	51
9. Wzór sprawozdania z praktyki.....	57

III. INFORMACJE PRAKTYCZNE

3. Poziomy umiejętności językowych wg wytycznych Rady Europy.....	58
4. Lista przydatnych stron internetowych.....	60
3. Wykaz najnowszej literatury glottodydaktycznej.....	64
6. Stereotypy płciowe.....	66

1. PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH W INSTYTUCIE GERMANISTYKI UMCS³

§ 1

Obowiązek odbycia praktyk pedagogicznych wynika z §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400), a jej przebieg z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110).

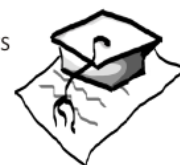
§ 2

1. Celem praktyk pedagogicznych jest nabycie i rozwinięcie umiejętności zawodowych (nauczycielskich), a w szczególności:

- 9) wykorzystanie i konfrontacja wiedzy zdobytej w czasie studiów z rzeczywistością (zastosowanie wiedzy pedagogicznej i metodycznej w praktyce poprzez samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych (opiekuńczo - wychowawczych),
- 10) poznanie organizacji pracy różnych typów szkół,
- 11) nabycie umiejętności planowania, obserwacji, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
- 12) nabycie umiejętności spostrzegania faktów pedagogicznych, właściwej ich analizy i interpretacji,
- 13) kształtowania właściwego stosunku do ucznia, wychowanka oraz obowiązków związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela,
- 14) kształtowania twórczej i poszukującej postawy nauczyciela,
- 15) kształtowania dyscypliny i odpowiedzialności za wykonywaną pracę,
- 16) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

---

³ Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu "www.praktyki.wh.umcs" - *Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS.*

§ 3

Założenia i organizacja praktyk pedagogicznych

1. Studenta studiów I stopnia obowiązują praktyki w wymiarze ogółem 158 godzin według następującego harmonogramu:

1) Praktyka ogólnopedagogiczna grupowa i ciągła w trakcie pierwszego roku akademickiego (II semestr, 2 grupy; ciągła dwutygodniowa po II semestrze) w wymiarze 2 x 2 grupy +36 godzin.

2) Praktyka metodyczna specjalności nauczycielskiej (ogółem 120 godzin):

a) grupowa praktyka śródroczna w trakcie drugiego roku akademickiego, (III semestr, 2 grupy) w wymiarze 30 godzin w tym:

- 20 godz. hospitacji,

- 10 godz. lekcji próbnych studenta, zarejestrowanych na wideofilmie, następnie prezentowanych i analizowanych na uczelni w ramach ćwiczeń z glottodydaktyki;

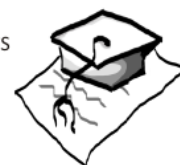
b) praktyka ciągła po 4 semestrze od 15 września do 31 października w wymiarze 90 godzin, w tym:

- 20 godz. hospitacji lekcji prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna praktyk;

- 70 godz. lekcji samodzielnie prowadzonych przez praktykanta.

ORGANIZACJA PRAKTYK DLA STUDIÓW I STOPNIA					
Rok studiów	Nazwa praktyki	Liczba studentów	Wymiar godzinowy	Termin	Miejsca realizacji praktyki
I	praktyka ogólnopedagogiczna (śródroczna grupowa i ciągła)	30	2+36	II semestr i po II semestrze	wg listy szkół
II	praktyka nauczycielska (grupowa, śródroczna)	30	30	III semestr	wg listy szkół
III	praktyka nauczycielska (ciągła)	30	90	po IV semestrze	wg listy szkół

2. Studenta studiów II stopnia obowiązuje praktyka metodyczna specjalności nauczycielskiej w wymiarze ogółem 30 godzin realizowana w ciągu 2 tygodni po 2 semestrze.

ORGANIZACJA PRAKTYK DLA STUDIÓW II STOPNIA					
Rok studiów	Nazwa praktyki	Liczba studentów	Wymiar godzinowy	Termin	Miejsca realizacji praktyki
II	praktyka nauczycielska (ciągła)	30	30	po II semestrze	wg listy szkół

3. Praktykami pedagogicznymi objęci są wszyscy studenci specjalności nauczycielskiej, również osoby pracujące jako nauczyciele.

4. Przed rozpoczęciem praktyki student zobowiązany jest do uzyskania zgody nauczyciela-opiekuna i akceptacji dyrektora szkoły, którą przekazuje do Dziekanatu Wydziału Humanistycznego UMCS.

5. Praktyką studenta w szkole kieruje opiekun-nauczyciel języka niemieckiego. Opiekunem praktyk może być nauczyciel posiadający uprawnienia do nauczania języka niemieckiego ze stopniem awansu zawodowego co najmniej nauczyciela mianowanego.

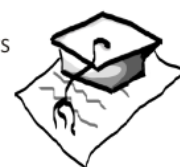
6. Uczelnia wystawia studentom skierowanie na praktyki.

7. Po dopełnieniu formalności (uzyskanie zgody nauczyciela i dyrektora szkoły) student zobowiązany jest do zgłoszenia się w tygodniu poprzedzającym praktykę do nauczyciela-opiekuna, celem uzyskania informacji na temat typu realizowanej postawy programowej, specyfiki szkoły, klas itp.

8. Nauczyciel-opiekun ustala ze studentem szczegółowy plan zajęć zgodny z programem praktyk. Plan zajęć student jest zobowiązany opiekunowi praktyki z ramienia UMCS w ciągu trzech dni od rozpoczęcia praktyki. O wszelkich zmianach planu powinien niezwłocznie informować opiekuna praktyki.

9. Lekcje próbne powinny być przygotowane samodzielnie, skonsultowane z nauczycielem prowadzącym i oparte na szczegółowym konspekcie. Temat lekcji i związany z nim zakres materiału student powinien znać na co najmniej trzy dni przed jej prowadzeniem. Szczegółowy konspekt lekcji powinien być opracowany według określonego wzoru.

10. Przygotowany przez studenta konspekt nauczyciel-opiekun omawia i zatwierdza najpóźniej w dniu poprzedzającym zajęcia. Dopiero po zatwierdzeniu konspektu student może być dopuszczony

do prowadzenia lekcji. Nauczyciel wpisuje na konspekcie swoją akceptację. Brak zatwierdzonego konspektu powoduje niezaliczenie lekcji.

11. Niezaliczenie praktyki następuje w przypadku:

- 6) samowolnej zmiany szkoły lub nauczyciela-opiekuna,
- 7) braku zatwierdzenia scenariusza przez nauczyciela,
- 8) nieterminowego dostarczenia planu opiekunowi praktyk z ramienia UMCS,
- 9) niepowiadomienia o zmianie planu
- 10) samowolnego skrócenia czasu praktyki.

12. Po przeprowadzonych lekcjach (każdego dnia) nauczyciel-opiekun omawia je ze studentem.

Przy ocenianiu lekcji powinny zostać uwzględnione następujące kryteria:

- 4) przygotowanie językowe studenta
- 5) przygotowanie metodyczne
- 6) organizacja pracy na lekcji (realizacja celów oraz umiejętność przekazywania wiedzy).

13. Zaleca się, aby w ciągu praktyki student przeprowadził cykl lekcji w jednej klasie zakończony sprawdzianem oraz prowadził lekcje w klasach na różnych poziomach nauczania i na różne tematy.

14. Student powinien w czasie odbywania praktyki wykorzystywać możliwie szeroką gamę środków dydaktycznych i brać udział w sprawdzaniu prac domowych i sprawdzianów z próbą ich oceny.

15. W czasie praktyki student podlega obowiązującej w szkole dyscyplinie pracy. Cechować go powinna solidność i sumienność względem powierzonych obowiązków oraz kultura osobista.

§ 4

1. W ramach praktyk pedagogicznych studenci realizują następujące części:

- 4) hospitacyjną, polegającą na obserwowaniu zajęć:
  - c) opiekuna praktyk,

- d) innych nauczycieli wskazanych przez opiekuna praktyk,
- 5) dydaktyczną, w trakcie której:
- d) przeprowadzają lekcje samodzielnie lub wspólnie z opiekunem praktyk bądź nauczycielem przez niego wskazanym,
  - e) samodzielnie przygotowują do każdej lekcji konspekt,
  - f) samodzielnie przygotowują pomoce dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia danej lekcji.
- 6) organizacyjną, podczas której student powinien:
- t) poznać organizację szkoły, tzn. specjalizację klas, plan zajęć itp.,
  - u) poznać system oceniania uczniów,
  - v) poznać obowiązujące w szkole przepisy BHP,
  - w) poznać plan pracy szkoły na określony rok szkolny,
  - x) poznać obowiązujący statut szkoły,
  - y) poznać dydaktyczno – wynikowy plan nauczania (godzin prowadzonych), które będzie realizował,
  - z) poznać problematykę systemu zarządzania w szkole, zasięgając opinii na ten temat u osób kompetentnych, tzn. dyrekcji szkoły bądź osób przez nią wskazanych,
  - aa) sprawować opiekę nad uczniem zdolnym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, rozmawiać z przełożonym o osiągnięciach podopiecznego w nauce, przygotowywać ucznia do olimpiady itp.,
  - bb) sprawować opiekę nad uczniem słabym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, pomagać w nauce z przedmiotów, z którymi podopieczny sobie nie radzi, pomagać w uzupełnianiu braków edukacyjnych, obserwować postępy w nauce, rozmawiać z pedagogiem szkolnym, rozmawiać z nauczycielami przedmiotów, z którymi uczeń ma problemy w nauce, itp.,

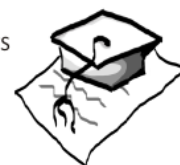

- cc) sprawować opiekę nad uczniem niepełnosprawnym, tzn. przeprowadzać rozmowy edukacyjne, organizować zajęcia indywidualne, często poza placówką szkolną, konsultować się z pedagogiem i psychologiem szkolnym itp.,
- dd) poznać organizację praktyk zawodowych uczniów,
- ee) konsultować się z nauczycielem – opiekunem praktyk w sprawie lekcji, tzn. konsultować się odnośnie doboru celów lekcji, zastosowania odpowiednio dobranych metod nauczania, pomocy i środków dydaktycznych, całego toku lekcji, merytorycznego przygotowania do lekcji itp.,
- ff) poznać sposób prawidłowego uzupełniania dziennika lekcyjnego poprzez konsultacje z nauczycielem,
- gg) przygotowywać się do zajęć lekcyjnych poprzez korzystanie z czytelnicy, biblioteki, Internetu, analizę filmu przygotowywanego do lekcji itp.,
- hh) wykonywać pomoce dydaktyczne do zajęć lekcyjnych, tzn. przygotowywać niezbędne foliogramy, plansze, testy, teksty do analizy, prezentacje multimedialne itp.,
- ii) brać udział w zajęciach pozalekcyjnych na terenie szkoły, m. in. w rozmaitych kołach zainteresowań,
- jj) za zgodą dyrektora szkoły brać udział w radach pedagogicznych,
- kk) przeprowadzić rozmowę z personelem medycznym szkoły, np. konsultacje z higienistką szkolną,
- ll) pełnić dyżury na przerwach w szkole, tzn. opiekun bądź dyrekcja ma prawo prosić o pełnienie dyżuru podczas przerw w szkole.

§ 5

1. Obowiązki nauczyciela-opiekuna praktyk w stosunku do praktykanta obejmują:

- 13) zapoznanie praktykanta z zasadami funkcjonowania szkoły, procedurami i regulacjami prawnymi, włączając w to procedury dotyczące nagłych wypadków,
- 14) ustalenie wraz z praktykantem planu praktyki, omówienie wzajemnych oczekiwań,

- 15) przedstawienie praktykanta gronu pedagogicznemu, pokazanie całego zaplecza szkoły, zapoznanie z dokumentacją szkoły,
  - 16) przedstawienie praktykanta klasie, podkreślenie jego uprawnień i kompetencji nauczycielskich,
  - 17) ułatwienie studentowi startu zawodowego na praktykach, poprzez zapoznanie go z programem, podręcznikiem, obudową dydaktyczną (w tym z poradnikiem dla nauczyciela),
  - 18) stopniowe wprowadzanie w prace nauczyciela i branie odpowiedzialności za wszystkie aspekty nauczania, jak również obowiązki pozalekcyjne,
  - 19) częsta obserwacja praktykanta i udzielanie informacji zwrotnych dotyczących silnych i słabych stron praktykanta,
  - 20) udostępnienie praktykantowi informacji o uczniach z zachowaniem poufności tych danych,
  - 21) służenie radami dotyczącymi aspektów wychowawczych pracy z uczniami,
  - 22) stworzenie okazji do obserwowania i omawiania działań edukacyjno-wychowawczych,
  - 23) umożliwienie kontaktu z innymi pracownikami szkoły (pedagog, psycholog, stażyści, udział w posiedzeniu rady pedagogicznej) oraz rodzicami uczniów (udział w zebraniu rodziców, posiedzeniu rady szkoły),
  - 24) zachęcanie praktykanta do zadawania pytań i szukania rozwiązań napotykanym problemom.
2. Obowiązki nauczyciela-opiekuna w stosunku do opiekuna dydaktycznego z ramienia UMCS obejmują:
- 3) podsumowanie pracy studenta na praktykach pedagogicznych i dokonanie jej oceny,
  - 4) natychmiastowe komunikowanie się z opiekunem dydaktycznym z ramienia Uczelni w razie problemów, związanych z organizacją praktyk pedagogicznych lub zachowaniem praktykanta.

§ 6

1. Po zakończeniu praktyki kierownictwo szkoły poświadcza odbycie praktyki przez studenta.
2. W czasie praktyki student zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji praktyki pedagogicznej, tzw. portfolio praktykanta, w której powinien zamieścić:
  - 8) harmonogram praktyki,
  - 9) kontrakt z nauczycielem-opiekunem
  - 10) harmonogram spotkań z opiekunem
  - 11) 10-20 poprawnie merytorycznie przygotowanych konspektów samodzielnie przeprowadzonych lekcji, których realizacja została potwierdzona podpisem nauczyciela-opiekuna, wraz z kserokopiami materiałów z podręcznika, materiałami dydaktycznymi, testami oraz kartami rozmowy pohospitacyjnej,
  - 12) 10 arkuszy obserwacji lekcji podpisanych przez opiekuna,
  - 13) wypełniony arkusz ewaluacyjny
  - 14) sprawozdanie z praktyki – według wzorca.
3. Przedłożenie w/w dokumentacji jest warunkiem uzyskania zaliczenia praktyki.

2. KRYTERIA OCENY PRAKTYK

W ocenie studentów-praktykantów uwzględnia się następujące aspekty:

1. Poziom **kompetencji glottodydaktycznej** studenta-praktykanta
2. Znajomość języka niemieckiego, tj. poziom **kompetencji lingwistycznej**: fonetycznej, morfosyntaktycznej i leksykalnej studenta-praktykanta
3. Poziom **kompetencji komunikatywnej i kulturowej** studenta-praktykanta

Ad. 1. Kompetencja glottodydaktyczna studenta-praktykanta rozumiana jest jako:

- (a) umiejętność przygotowania i organizacji pracy na lekcji (realizacja celów, adekwatność metod i technik nauczania, umiejętne wykorzystanie czasu lekcji, etc.)
- (b) umiejętność hierarchizacji sprawności językowych, związanej z zasobem środków językowych, którego wymaga praca nad daną sprawnością, jak też z czasem lekcyjnym poświęcanym na pracę nad poszczególnymi sprawnościami
- (c) umiejętność uwzględnienia różnic między zakresem materiału dla rozwoju sprawności receptywnych i produktywnych ucznia, przy jednoczesnym ukierunkowaniu lekcji języka niemieckiego na sprawności związane z językiem mówionym
- (d) umiejętność analizowania pracy własnej i jej efektów oraz pracy uczniów (stosowanie różnorodnych form kontroli i oceny stopnia opanowania materiału językowego przez uczniów).

W sposób szczególny należy w związku z tym ocenić:

- (1) przygotowanie do lekcji,
- (2) prowadzenie lekcji,
- (3) relacje: nauczyciel – klasa – uczeń

W zakresie **przygotowania do lekcji** ocenia się między innymi solidność i zaangażowanie praktykanta w precyzyjne przygotowanie konspektu lekcji i materiałów pomocniczych. Zwraca się również uwagę na poprawność sformułowanych celów, ich zgodność z planem nauczania oraz możliwość realizacji w obrębie danej jednostki lekcyjnej i w odniesieniu do poziomu językowego uczniów, strukturę przygotowanej lekcji, adekwatność doboru materiału ćwiczeniowego, jego rozłożenie w czasie, na umiejętność korzystania z podręcznika i innych pomocy dydaktycznych, odpowiednią selekcję tekstów i aktywności komunikacyjnych ucznia, w tym ich zróżnicowanie w zależności od indywidualnych możliwości poszczególnych uczniów, oraz na stosowanie własnych pomysłów przez praktykanta.

W zakresie **prowadzenia lekcji** zwraca się uwagę na szereg czynników, takich jak: umiejętność realizowania przez praktykanta postawionych sobie celów, dynamikę lekcji, zachowanie proporcji czasowych między poszczególnymi fazami lekcji i ich czytelność dla uczniów, optymalne wykorzystanie czasu lekcji, sposoby motywowania uczniów do czynnego udziału w lekcji, różnorodność form wprowadzania i utrwalania materiału językowego (gesty, mimika, obrazki, rysunki itp.), sposób poprawiania błędów (w tym stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą samodzielnie skorygować swoje błędy), i podawanie informacji zwrotnej, stosowanie różnych form pracy (np. praca w grupach, parach, indywidualna, projekty, itp.) i poprawność ich organizacji (zwłaszcza pracy w grupach), odpowiedni dobór materiału ćwiczeniowego, zróżnicowanie tempa pracy i stopnia trudności ćwiczeń, samodzielne opracowanie strategii i technik nauczania. Ważne jest również zapoznanie uczniów z celami lekcji, zachowanie ciągłości w prezentacji materiału, jasność tłumaczenia poszczególnych zagadnień i precyzyjność poleceń. Niezwykle ważne jest używanie języka niemieckiego jako języka komunikacji.

W zakresie **relacji: nauczyciel – klasa – uczeń** zwraca się uwagę na umiejętności interakcyjne tj. na sposób kontaktowania się z uczniami, m.in. na przyjazny stosunek praktykanta do uczniów i umiejętność wczucia się w sytuację, w jakiej znajdują się uczniowie, na ciepły kontakt z uczniami, otwartość i uprzejmość praktykanta w kontaktach z uczniami, chęć niesienia pomocy. Ważna jest „elastyczność” w czasie prowadzenia lekcji, tj. odpowiednia reakcja w zaistniałych sytuacjach (np. stawianie pytań pomocniczych), jak też lojalność i dyskrecja w odniesieniu do prywatnych i rodzinnych spraw ucznia. Dobrze jest, aby praktykant informował o celu wykonywanych zadań, dawał uczniom możliwość zadawania pytań, samodzielnego poszukiwania i rozwiązywania problemów, a pytania formułował w sposób otwarty. Na uwagę zasługuje sposób oceniania/nagradzania uczniów, jasność kryteriów oceny i konsekwentne ich stosowanie,

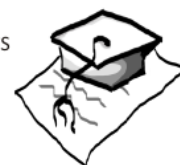

stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą wykazać się swoimi umiejętnościami, jak również znajomość technik dyscyplinujących klasę i umiejętność ich stosowania. Dla prawidłowych relacji z klasą niezbędne jest też jasne określenie stawianych uczniom wymagań i konsekwencja w ich egzekwowaniu, precyzyjne sformułowanie zasad pracy na lekcji i natychmiastowe reagowanie w przypadku ich naruszenia.

Ad. 2. Przy ocenianiu stopnia znajomości języka niemieckiego powinny zostać uwzględnione następujące kryteria dotyczące poziomu opanowania **kompetencji formalno-gramatycznej** przez studenta-praktykanta: na płaszczyźnie morfosyntaktycznej złożoność form czasownikowych i struktur zdaniowych, na płaszczyźnie leksykalno-semantycznej bogactwo stosowanego słownictwa, na płaszczyźnie fonetyczno-fonologicznej prawidłowa realizacja fonemów języka niemieckiego, bez zniekształceń w obrębie cech dystynktywnych, prawidłowość akcentu wyrazowego i zdaniowego oraz intonacji. Należy zwrócić uwagę na umiejętność formułowania wypowiedzi fonetycznie i gramatycznie poprawnych, przy czym ocenie powinna podlegać zarówno poprawność, jak i płynność obcojęzycznych wypowiedzi praktykanta, prawidłowy zapis w dzienniku i na tablicy oraz stosunek wypowiedzi w języku obcym do wypowiedzi w języku polskim. Pod uwagę należy wziąć również swobodę udzielania odpowiedzi na pytania uczniów.

Ad. 3. **Kompetencja komunikacyjna** studenta-praktykanta, rozumiana jest jako umiejętność efektywnego komunikowania zamierzonych treści zgodnie z wymogami sytuacji. Przy ocenie kompetencji komunikacyjnej praktykanta należy wziąć pod uwagę indywidualny styl przekazu, zgodność wyrażanych opinii i sądów z faktami; sposób i umiejętności wykorzystania niewerbalnych środków komunikacyjnych (tempo mowy, barwa głosu, mimika, wyraz twarzy, gesty); respektowanie wiedzy o uczniach, ich właściwościach osobowościowo-poznawczych i potrzebach; nastawienie praktykanta do aktualnie przebiegającej interakcji, motywacje do uczestnictwa i do oceny wydarzeń poprzedzających interakcję i sposoby nawiązywania do tych wydarzeń; komunikatywność praktykanta i jego wiedza o kulturze porozumiewania się, sposoby nawiązywania kontaktu i style kierowania przebiegiem procesów komunikowania; kultura językowa praktykanta, jego wiedza ogólna o świecie.

Kompetencja kulturowa wzgl. interkulturowa studenta-praktykanta jest definiowana jako umiejętność pracy z tekstami literackimi, jak też zdolność przekazywania wiedzy o języku niemieckim i kulturze obszaru niemieckojęzycznego, etc. Przy ocenie poziomu opanowania powyższych kompetencji należy zwrócić uwagę na umiejętność dyskursywną studenta/praktykanta,

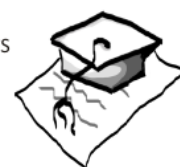
w tym umiejętność dostosowanie sposobu formułowania przez praktykanta zdań, poleceń oraz pytań do poziomu językowego uczniów. Ważna jest umiejętność aktywnego włączenia uczniów do uczestnictwa w lekcji poprzez prowokowanie jak największej liczby ich samodzielnych wypowiedzi, w tym też poprzez kreatywne formy pracy z tekstem literackim. Należy zwrócić uwagę, czy praktykant korzystał z materiałów autentycznych, w tym różnorodnych materiałów graficznych, obrazujących realia kraju języka docelowego, a także zwracał uwagę na cechy narodowo-kulturowe kraju poznawanego języka, reguły zachowania słownego i niewerbalnego w sytuacjach typowych.

Skala ocen

Ocenę **bardzo dobrą** winien otrzymać praktykant, który wykazuje się dużym stopniem oryginalności i kreatywności w przygotowaniu i prowadzeniu lekcji, tzn.: ma zawsze staranie przygotowany scenariusz zajęć i materiały pomocnicze, w razie potrzeby potrafi wykazać się elastycznością i dostosować swoje metody uczenia do zaistniałych okoliczności, w doborze materiału ćwiczeniowego sięga do różnych podręczników i wykazuje bogatą inwencję twórczą. Praktykant jest wrażliwy na potrzeby uczniów, empatyczny i refleksyjny w działaniu, wprowadza daleko idącą indywidualizację nauczania, jest lojalny i sprawiedliwy; potrafi rozwijać swój warsztat pracy i umiejętności pedagogiczne i glottodydaktyczne, potrafi wytworzyć atmosferę obcojęzyczną na lekcji, a jednocześnie tak dostosować swoje wypowiedzi do poziomu uczniów, aby zostały one zrozumiane.

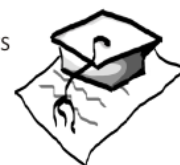
Ocenę **dobłą** powinien otrzymać praktykant, który jest kompetentny, potrafi poprawnie zaplanować i przeprowadzić zajęcia, zaktywizować większość uczniów, odpowiednio zaadaptować podręcznik i zastosować materiały pomocnicze, stworzyć na lekcji atmosferę sprzyjającą procesowi uczenia się i w sposób poprawny używać języka. Praktykant powinien mieć świadomość swoich zalet i braków.

Ocenę **dostateczną** powinien otrzymać praktykant, który wykazuje braki w zakresie planowania i prowadzenia lekcji jak też braki w zakresie kompetencji językowej. Nie zawsze jest należycie przygotowany (np. brak scenariusza zajęć i wyznaczenia sobie wyraźnych celów), nie potrafi zainteresować uczniów swoją lekcją, stosuje jednolite formy pracy i sztywno trzyma się podręcznika. Relacje: nauczyciel – klasa – uczeń są zakłócone i wpływają na zahamowania procesu uczenia się. Praktykant reaguje jednak na rady i sugestie opiekuna oraz stara się je zastosować.

Ocenę **niedostateczną** winien otrzymać praktykant, który nieumiejętnie planuje i realizuje lekcję, najczęściej jest do niej nieprzygotowany (brak planu lekcji, dobór materiału ćwiczeniowego jest przypadkowy i nieprzemyślany, praktykant powiela ciągle te same formy ćwiczeń i prowadzi najczęściej zajęcia typu frontального w oparciu o podręcznik). Znajomość języka niemieckiego jest niezadowalająca. Treść poleceń jest niezrozumiała dla większości uczniów. Znajomość kultury obszaru niemieckojęzycznego jest także bardzo słaba. Kontakt praktykanta z uczniami jest niewłaściwy i ma zasadniczo negatywny wpływ na aktywność i motywację uczniów. Praktykant nie wykazuje gotowości do poprawy i nie rokuje nadziei na rozwój swoich kompetencji glottodydaktycznych.

II. PORTFOLIO OPIEKUNA PRAKTYK

1. PLAN PRAKTYKI

IMIĘ I NAZWISKO:.....

MIEJSCE PRAKTYKI:.....

IMIĘ I NAZWISKO OPIEKUNA:.....

<i>Data, GODZINY PRACY OD - DO</i>	WYSZCZEGÓLNIENIE ZAJĘĆ Klasa/ Hospitacja/ Prowadzenie zajęć	PODPIS OPIEKUNA
1	2	3

Praktikumsplan

Praktikant: .....

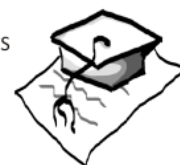
Schule: .....

Anschrift: .....

Betreuer: .....

Praktikum vom ..... bis .....

<i>Datum</i>	<i>Stundenzahl</i>	<i>Zeit von .... bis.....</i>	<i>Aufgabenbereich (Beobachtung/ Unterrichtsdurchführung)</i>	<i>Kommentar</i>

2. HARMONOGRAM PRAKTYK

L.p.	CZAS PRACY		ZADANIA ZREALIZOWANE PRZEZ PRAKTYKANTA	ZALICZENIE PRAKTYKI	
	TYDZIEŃ /data od-do/	DZIEŃ /godz. od-do/		Data i podpis opiekuna praktyk z ramienia instytucji	Data i podpis opiekuna praktyk z ramienia uczelni

Praktikumsablauf

Unternehmen:.....Praktikum vom ..... bis .....

Praktikant/in:.....

Unterschrift des Betreuers aus dem Institut für Germanistik:.....

	Woche	Tag	Kurzbeschreibung des Aufgabenbereichs	Evaluation ⁴	Unterschrift des Betreuers

⁴ Was war mein Tagesziel? Habe ich es heute erreicht? Wenn ja, wie? Wenn nein, woran hat es gelegen? Was war meine heutige Herausforderung? Wie habe ich sie erlebt und bewältigt?

3. KONTRAKT POMIĘDZY PRAKTYKANTEM A OPIEKUNEM PRAKTYK

1. Kontrakt został zawarty w dniu ..... pomiędzy:

..... – opiekunem praktyk

a

..... – praktykantem

2. Kontrakt zawarto na okres: od dnia ..... do dnia .....

3. Miejsce realizacji kontraktu: .....

4. Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do działań w zakresie obszarów:

- praktyki zawodowej;
- kontaktów zawodowych;
- ewaluacji działań.

Współpraca dotyczy kompetencji glottodydaktycznych, pedagogicznych, psychospołecznych i specjalistycznych praktykanta oraz możliwości ich doskonalenia.

5. Zasady wzajemnego komunikowania

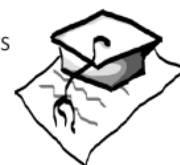
- Spotkania raz w tygodniu w ustalonym terminie
- Praktykant może konsultować pojawiające się problemy na bieżąco

6. Zakres obowiązków praktykanta:

Praktykant powinien:

- Uczestniczyć w spotkaniach z opiekunem praktyk
- Zapoznać się z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego.
- Poznawać zadania i zasady funkcjonowania szkoły.
- Rzetelnie przygotowywać się do zajęć
- Wypełniać dokumentację przygotowaną przez opiekuna praktyk
- Wykorzystywać na zajęciach własne pomysły
- Dokonywać analizy i oceny własnej pracy i jej efektów

7. Zakres obowiązków opiekuna praktyk

Opiekun praktyk powinien:

- Wprowadzić praktykanta w zasady funkcjonowania szkoły
- Zapoznać praktykanta z dokumentacją szkolną
- Pomagać w przygotowaniu zajęć
- Razem z praktykantem omawiać przeprowadzone zajęcia
- Umożliwić praktykantowi obserwowanie zajęć innych nauczycieli
- Umożliwić praktykantowi dostęp do szkolnej bazy dydaktycznej
- Pomóc w wyborze materiałów i pomocy dydaktycznych
- Dzielić się swoim doświadczeniem zawodowym
- Udzielać rad w sytuacjach problemowych: dydaktycznych, wychowawczych

8. Zasady i normy:

- Nie spóźniamy się.
- Umiemy słuchać.
- Przestrzegamy terminów.
- Uprzedzamy o odwołaniu spotkania bądź zmianie terminu.
- Sprawy drobne omawiamy na bieżąco, sprawy większej wagi na konsultacjach.

9. Ustalenia końcowe

- Za organizację przebiegu i realizację praktyk odpowiedzialny jest opiekun praktyk.
- Opiekun praktyk jest osobą wspomagającą.
- Kontrakt obowiązuje obie strony.
- Kontrakt można modyfikować w miarę potrzeb, za zgodą obu stron.
- Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do przestrzegania zawartych w nim ustaleń.
- Rozwiązanie umowy następuje z dniem ukończenia praktyk.
- Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

.....

.....

(podpis opiekuna praktyk)

(podpis praktykanta)

....., dnia .....

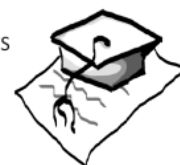

4. HARMONOGRAM SPOTKAŃ PRAKTYKANTA

Z OPIEKUNEM PRAKTYK

L.p.	Data	Omawiana tematyka	Podpis opiekuna praktyk

5. WZORY KONSPEKTÓW

Der zu Beurteilende legt zuerst eine Lehrskizze nach dem Lehrskizzbogen vor:

Lehrer/in:.....**Datum:**.....

Klasse:.....

Sitzordnung:.....

Lehrwerk/Materialien:.....

Thema der beobachteten Unterrichtsstunde:.....

Zielsetzungen: Erkenntnisziel/ Bildungsziel/ Erziehungsziel.....

bzw. **Globalziel:** Entwicklung oder Förderung der formalen Kompetenz bzw. der funktionalen Kompetenz (Kommunikationskompetenz, Diskurskompetenz).....

Feinziele:.....

Sprachlehrmethode: Kognitive (deduktive, induktive, analytisch-induktive) bzw. kommunikative, pragmatisch-funktionale oder kognitiv-kommunikative Methode, Projektmethode, etc. ....

Sozialformen bzw. Unterrichtsformen: z.B. Einzelarbeit bzw. Stillarbeit oder Alleinarbeit, Paararbeit bzw. Partnerarbeit, Gruppenunterricht bzw. Gruppenarbeit, Frontalunterricht bzw. Klassenunterricht oder Plenum.....

Bemerkungen zum Stand, zur Zusammensetzung, zu räumlichen Gegebenheiten:.....

Der Beobachtungsbogen dient für Notizen der Beurteiler während des Unterrichtsverlaufs. Hier sollen konkrete Angaben über die einzelnen Lehr- und Lernphasen gemacht werden, z.B.:

- 9) **Die Vorbereitungsphase** bzw. **die Eröffnungsphase:** Stundeneröffnung (Begrüßungssequenzen) und Thematisierung (Ankündigung, Planmitteilung: Das Thema der Stunde wird den Schülern mitgeteilt. Die Erwartungen der Schüler werden auf den thematischen Schwerpunkt gerichtet);
- 10) **Die Präsentation des Stoffes.** Darbietung der neuen Inhalte und Fokussierung der Aufmerksamkeit durch Aufgaben; Organisation der Schülertätigkeiten, Strukturierung;
- 11) **Acquisitionsphase.** Sprachaufnahme durch Lernenden, Sicherung des Verstandenen;
- 12) **Die Verarbeitungsphase** (Bearbeitungs- und Bewusstmachungsphase), Vertiefung;
- 13) **Die Übungsphase.** Vermittlung und Übung von Redemitteln: Fokussierung und Isolierung von Redemitteln und Strategien der Kommunikation, Hilfestellung und Habitualisierung, Ergänzung, Kontrolle, Bewertung;
- 14) **Die Transferphase.** Transfer in andere Themen und Situationen (freie Meinungsäußerung, Anwendung in übertragbaren Simulationen bzw. Realsituationen, Richtigstellung);
- 15) **Die Evaluationsphase.** Ergebnissicherung und Leistungskontrolle, Phasenschließung, Zusammenfassung;
- 16) **Die Abschlussphase** (Stundenschließung: Hausaufgaben, Ausblick, Auflösung, Verabschiedungssequenz).

Didaktische Maximen

7. Reflektiere die Bedingungen von Deutschunterricht und mache sie dir bewusst
8. Stelle für alle Schüler Transparenz her
9. Praktiziere eine bewusste Methodenvielfalt
10. Mache die Interaktionsverfahren der Klassengemeinschaft regelmäßig zum gemeinsamen Thema (Projektorientierter FU: Schüler und Lehrer planen und organisieren gemeinsam den Sprachlehr- und Sprachlernprozess)
11. Sei offen für ungeplante und unerwartete Interaktionsprozesse
12. Hinterfrage die eigene Beurteilungspraxis (die Beurteilung mündlicher Leistungen im Unterrichtsdiskurs und die Beurteilung schriftlicher Leistungen)

Unterrichtsablauf bei der Behandlung literarischer Texte im Deutschunterricht

<i>Unterrichtsphasen</i>	<i>Funktionen/ Interaktionen</i>	<i>Sozialformen</i>	<i>Materialien/ Medien</i>	<i>Zeit</i>
I. Einführungsphase				
Vorarbeit: Einführung in den literarischen Text	Motivierung und Zielsetzung, inhaltliche Einführung: Interesse wecken (z.B. Bildimpuls, akustische Impulse: Lied, Sequenz aus dem Hörspiel, Assoziationen zu Leitthemen)			
II. Rezeptionsphase				
Erstrezeption	Gewinnung eines Gesamteindruckes, das Erfassen des wesentlichen Inhalts, erleichtert durch Orientierungsfragen bzw. –aufgaben (d.h. Aufgaben zum Erfassen der Handlungs-, Geschehens- und Diskursstruktur: Unterstreichen von Schlüsselwörtern, Zuordnung von Personen, Objekten, Tätigkeiten, Zeitabschnitten (Wer? Wo? Was? Wann? Warum?))			
Kontrolle des Textverständnisses	Kontrolle des globalen Textverständnisses und Klärung von Unverstandenem (Zuordnung von Sinnabschnitten, Zuordnung Bildgeschichte-Text)			
Vertiefte Rezeption	Tieferes Eindringen in den Text, z.B. mit Hilfe des analytischen Lesens (Aufgaben zur Trennung von Haupt- und Nebeninformationen: Auswahlüberschriften zu Textabschnitten, Sinnabschnitte im Text finden lassen, einen neuen Titel für die ganze Geschichte finden lassen, Raster zu einzelnen Personen: Eigenschaften, Verhalten)			
III. Reflexionsphase				

Interpretation und Bewertung des Textes	Wecken von Assoziationen und Vorstellungen, Veranschaulichungen, z.B. Aussagen über Personen: begründen, warum sympathisch/ unsympathisch			
Hinfragen der Textaussagen	Suchen und Deutungen sinntragender Textstellen, bestimmter Handlungen, Herausarbeiten von Perspektiven zu einzelnen Personen oder zum Geschehen			
Rückbezug zu der ersten subjektiven Rezeption, Selbstreflexion	Einbezug der persönlichen Lebenserfahrungen im Hinblick auf den Textinhalt			
IV. Erweiterungsphase				
Weiterführende Behandlung	Eine thematische Erweiterung, ein produktiver Umgang mit dem Text oder Thema, Darstellung von ähnlichen Erfahrungen und Erlebnissen, Systematisierungsübungen zum Wortschatz: Untersuchungen einzelner Wortarten wie Verben, Nomina, Adjektive unter einem bestimmten Aspekt, Wiederholung grammatischer Schwerpunkte, Aufgaben zum Stil: Gegenüberstellung Metapher vs. konkrete Bedeutung des Wortes, Vergleich Text/ Verfilmung, muttersprachliche Literatur zum Thema heranziehen und vergleichen, Text auswendig lernen und rezitieren, dramatischen Text zur Aufführung einrichten und inszenieren			
Textproduktion und kreativer Umgang mit dem Text	Vorgeschichte zu einem Text finden und Weiterspinnen/ Fortsetzen der Geschichte: Wie könnte diese Geschichte weitergehen? Wechsel der Erzählerperspektive, Umformungen: Austausch von Textelementen, zu einem Text analoge, parallele und konträre			

	<p>Texte verfassen, mit Vokabular neue Texte schreiben, Gattungsänderung, aus einer tragischen Handlung eine Komödie bzw. eine Parodie machen und umgekehrt, Rezensionen über eine Aufführung schreiben, Text in die Muttersprache übersetzen und mit vorhandener Übersetzung vergleichen</p>			
Abschluss der Textbehandlung	<p>der Text bzw. Textabschnitt wird noch einmal gelesen oder gehört</p>			

Unterrichtsentwurf

Thema: Lebenslauf

Das Hauptziel: Entwicklung der formalen Kompetenz und Entwicklung der Kulturkompetenz

Das Feinziel: Perfekt: starke und schwache Verben/ Interpretation eines lyrischen Gedichts

partizip perfekt

gezeugt geboren gewimmert

getrunken gelallt gespielt

gelernt gekuscht geschlagen

geliebt geheiratet gemustert

marschiert marschiert marschiert

geschossen gezittert geschnappt

gehumpelt geklaut gehungert

gesessen gehurt geschieden

geschuftet geflucht gefeiert

gekotzt geröntgt geschissen

gewimmert gestorben gelebt

(Rudolf Otto Wiemer)

<i>Unterrichtsphasen</i>	<i>Aktivitäten des Lehrers</i>	<i>Aktivitäten der Lerner</i>	<i>Sozialformen</i>	<i>Materialien/ Medien</i>	<i>Zeit</i>
Einstiegsphase	Der Lehrer bespricht den Titel des Gedichts, um das Interesse der Lerner zu wecken.		Plenum	Text	
Linguistische Vorentlastungsphase	Der Lehrer fordert die Lerner auf, sich an den grammatischen Schwerpunkt Perfekt zu erinnern. Der Lehrer stellt den benötigten Wortschatz in nicht literarischen Zusammenhängen bereit.	Die Lerner äußern sich zum Thema Perfekt. Der Lehrer ergänzt – falls nötig – ihre Aussagen.	Plenum Plenum	Tafelanschrieb Tafelanschrieb Arbeitsblätter zum Wortschatz	
Rezeptionsphase a) Erstrezeption b) vertiefte Rezeption	Der Lehrer liest den Text laut vor. Der Lehrer stellt Kontrollfragen, um das globale Textverständnis zu überprüfen. Der Lehrer erklärt besonders schwierige Textstellen mit Hilfe der Muttersprache	Bei den Lernern entsteht ein Gesamteindruck vom Gedicht. Die Lerner beantworten die Fragen des Lehrers	Plenum	Text	
Reflexionsphase Interpretation und Bewertung des Textes	Der Lehrer fragt nach der Interpretation des Textes.	Die Lerner setzen sich mit dem Inhalt des Textes auseinander.	Plenum	Hörtext	
Erweiterungsphase Weiterführende Behandlung	Der Lehrer händigt die Arbeitsblätter mit Übungen zum Perfekt starker und schwacher Verben im Deutschen	Die Lerner lösen die Übungen	Einzelarbeit	Arbeitsblätter	
	Als Hausaufgabe lässt der Lehrer ein ähnliches Gedicht schreiben: Mein Lebenslauf				

Lehrskizze zu Berliner Platz 2, Kapitel 14, S. 16-17 und S. 18, Übung

1. Allgemeine Angaben

Autorin: Petra Trojanowski

Zielgruppe:

Der Kurs besteht aus 14 Lerner/innen verschiedener Nationalitäten, 11 Frauen und drei Männern, von denen 12 TN einen Berechtigungsschein für einen Integrationskurs haben. Bezüglich des Alters kann man die Gruppe als „junge“ Gruppe bezeichnen, wenn auch nicht direkt als altershomogen, denn die jüngste TN ist 18 Jahre alt, die meisten TN sind Anfang/Mitte 20, drei TN sind Anfang 30 und eine TN ist 38 Jahre alt. Die Herkunftsländer bzw. Nationalitätsangehörigkeiten der TN sind relativ breit gestreut: Vier TN stammen aus der Türkei, zwei aus Albanien, zwei aus Mazedonien, des Weiteren je ein TN aus Polen, Italien, Rumänien, den USA, Russland und dem Iran. Das Kursniveau befindet sich auf der Kompetenzstufe A2. Jedoch liegen manche TN bei der Fertigkeit Sprechen über diesem Niveau, besitzen aber keine strukturellen Basiskenntnisse und haben deutliche Schwächen im schriftlichen Bereich. Andere dagegen haben Probleme bei der freien Sprachproduktion, verfügen aber über gute strukturelle Kenntnisse.

Unterrichtsmaterial:

Berliner Platz 2, Kapitel 14 „Alles Gute“, Thema Feste und Feiern, Lehrbuch, Intensivtrainer, Lehrerhandbuch Seite: BP2: Seite: 16, 17, 18/Üb. 7; LHR: Seite: 164 f./Üb. 6; IT: Seite: 11/Üb. 4 und 5 Wechselspiel (Dreke/Lind, 2000, S. 62 f.)

Lernziele:

- TN können über Feste und Feiern und deren Rituale sprechen
- TN können Zusagen/Absagen zu Einladungen verstehen und schriftlich begründen
- TN können Entschuldigungen wegen Abwesenheit in Alltagssituationen in Gesprächen begründen

Lerninhalte:

- Feste, Feiern, Rituale
- Wortschatz und Redemittel zu Festen und Glückwünschen
- Dialoge zu Begründungen und Entschuldigungen
- Kausalsätze mit „weil“

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

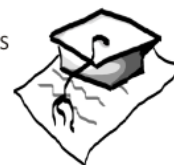

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
Was sollen die TN als Teilernziele auf dem Weg zum Gesamtlernziel lernen? Was ist das Lernziel der jeweiligen Unterrichtsphase	Was müssen die TN lernen, um diese Lernziele zu erreichen (z.B. Strukturen, Redemittel, Wortschatz)?	In welche Phasen (Einstieg, Präsentation, Semantisierung, Systematisierung, Bewusstmachung, Üben) ist der Unterricht gegliedert?	Was machen die TN? Was macht die KL?	Arbeiten die TN individuell, in Gruppen, zu zweit, handelt es sich hier um einen Lehrervortrag oder um ein Klassengespräch?	Mit welchen Materialien (z.B. Arbeitsblatt, Lehrwerksübung/-text, mitgebrachte Realien, Kärtchen) wird gearbeitet? Welche Medien werden eingesetzt?	Welche Funktion hat die jeweilige Aktivität, die Sozialform, das verwendete Material oder Medium im Unterrichtsablauf?	In welcher Zeit ist die geplante Aktivität voraussichtlich durchführbar? Sind die formulierten Lernziele in 90 min. erreichbar?
TN können über wichtige deutsche Feste und ihre Rituale und über Feste in ihrem Herkunftsland sprechen	Wortschatz zu Festen; Redemittel zum Ausdrücken von Glückwünschen; Feste und dazugehörige Bräuche; Einladungsschreiben	Einstiegsphase (situative Einbettung, Neugier wecken, Motivation erzeugen, Vorwissen aktivieren, an eigene Erfahrungen anknüpfen	KL präsentiert Arbeitsmaterialien an zentralem Platz (Fotos, etc. siehe Anlage 1); teilt in „kulturhomogene“ Gruppen ein, händigt jeder Gruppe einen Umschlag „Einladung zu einem Fest“ aus (Anlage 2), weist TN an, zur Einladungskarte passende Materialien auszuwählen, Plakat anzufertigen, wichtiges Fest des Herkunftslandes mit Zeichnung und Glückwünschen in Muttersprache darzustellen, Glückwünsche zu deutschen Festen, wenn in ihrer Kultur relevant, in ihrer Muttersprache (und Schrift) zu notieren TN folgen Arbeitsanweisung; KL bleibt im Hintergrund, hilft u. U. bei praktischen Dingen; TN hängen Plakate auf und je ein TN erläutert kurz Gruppenergebnis; KL fragt: „Was muss	KL frontal Gruppenarbeit Plenum	BP 2: Einstiegsseiten 16/17, Kap. 14 vergrößert und ausgeschnitten, Redemittel auf Karten, Realien, Plakatpapier, Kleber, Filzstifte (siehe Anlagen 1+2)	Gruppenarbeit, um differenzierend Feste landeskundlich und interkulturell zu thematisieren, schwächeren TN mehr Beteiligung zu ermöglichen, (Zeichnen, Plakat gestalten, auf Muttersprache zurückgreifen), Atmosphäre zu lockern und Sprechhemmungen abzubauen Lernkanäle visuell (Bildmaterial),	15 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			man tun, damit die Gäste kommen?“ (gefordert: einladen/Einladung schreiben); TN antworten, TN mit Geburtstags Einladung soll seine Karte vorlesen.			haptisch (Realien), motorisch-manuell (Zeichnen, Kleben) nutzen. Muttersprachliche Darstellung: differenzierend schwächere TN einbinden und muttersprachliche Kompetenzen gewichten.	
TN können Nachrichten vom Anrufbeantworter – Zusagen zu und Begründungen für Absagen zu einer Einladung / zu einem Fest – global und selektiv verstehen.	Nachrichten auf dem Anrufbeantworter Hauptsätze als Antwortmöglichkeit auf Warum-Frage Kausalsätze	Präsentationsphase (Darbieten des neuen Stoffs)	KL „Hören wir jetzt, was die Gäste auf dem Anrufbeantworter antworten. Was ist das Problem?“ TN : hören Text global und antworten (gefordert: die Personen kommen nicht oder später zur Feier) KL : Arbeitsanweisung zu zweitem Hören: „Wer kommt zur Feier/wer nicht?“ TN : hören selektiv und antworten; KL schreibt die fünf Antworten untereinander mit großem Zeilenabstand an die Tafel: Beate kommt nicht. / Tina ... (Anlage 3) ; (Im Folgenden sind die TN aufgefordert, alle Tafelanschriften in ihre Hefte zu schreiben.)	Plenum	Hörtext aus BP 2, Kap.14, S.18, Üb.6, Transkript zum Hörtext aus LHR, BP 2, S. 164, Üb.6 für lernungewohnte eTN Tafelbild	Hörtext hier als „quasiauthentisches“ Hörmaterial mit Nachrichten vom Anrufbeantworter Transkript des Hörtextes für lernungewohnte TN zur Binnendifferenzierung	15 min
TN können Nachrichten vom Anrufbeantworter – Begründungen für Zu- und Absagen einer Einladung zu einem Fest –	Nachrichten auf dem Anrufbeantworter Hauptsätze als Antwortmöglichkeit auf	Semantisierungsphase (Erfassen der neuen sprachlichen Einheiten)	KL : Arbeitsanweisung zu 3. Hören: „ Warum kommen Beate, Tina, Dagmar nicht / Lukas später / braucht Stefan ein Taxi?“ und schreibt hinter jeden Satz an der Tafel das Wort WARUM? TN : 3. Hören detailliert, antworten und KL schreibt die Antworten als Hauptsätze	Plenum	Hörtext s. o. Tafelbild	mit Tafelbild Textverständnis sichern und auf die folgenden Unterrichtssequenzen „Systematisieren“	10 min

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
detailliert verstehen.	Warum-Frage Kausalsätze		an die Tafel: <i>Beate arbeitet am Freitag.</i> / <i>Tinas Mutter ... (Anlage 3)</i>			und „Bewusstmachen“ vorbereiten	
TN können Kausalsätze mit „weil“ im Hörtext/ Transkript identifizieren und verstehen.	Kausalsätze	Systematisierungsphase (neue Strukturen werden herausgearbeitet)	KL bittet lernungewohnte TN im Transkript nachzuschauen, wie diese Aussagen dort formuliert sind; TN lesen aus dem Transkript drei schon markierte Sätze vor; KL bittet stärkere TN die Sätze in der 3. Pers. unter die passenden Sätze an die Tafel zu schreiben: <i>Beate kommt nicht, weil sie am Freitag arbeitet. /..., weil er ... (Anlage 3)</i>	Plenum	Transkript Tafelanschrieb	Das zu Beginn an lernungewohnte TN ausgehändigte Transkript des Hörtextes ist schon mit Markierungen der Kausalsätze präpariert und soll binnendifferenzieren und auch lernungewohnte TN auf dieser Ebene einbeziehen. Die beiden im Hörtext nicht als Kausalsätze formulierten Begründungen sollen in der Phase der Bewusstmachung von den TN selbst als Nebensätze formuliert werden.	5 min
TN können Haupt- und kausale Nebensätze mit „weil“ und deren verschiedene Satzstrukturen voneinander	Satzstruktur im kausalen Nebensatz mit „weil“ (Bedeutung und Position der	Phase der Bewusstmachung (Regelentdecken , Kognitivierung)	KL lässt TN die beiden noch fehlenden Kausalsätze nach den Mustern an der Tafel bilden und schreibt sie dazu: <i>Tina kommt nicht, weil ... / Stefan ... (Anlage 3)</i> KL fordert TN auf, Gemeinsamkeiten und Unterschiede in den Satztypen zu suchen und im Heft zu	Plenum Einzelarbeit Plenum	Tafelanschrieb Lehrbuchübung BP 2, Kap.14, S.18, Üb. 7	Die vorherrschende Sozialform des Plenums in den bisherigen Unterrichtsphasen ist hier bewusst gewählt, da die TN	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
unterscheiden; TN wissen, dass mit „weil“ ein Grund angegeben wird	Konjunktion „weil“ im Nebensatz, Satzstellung des Verbs, Kommasetzung		markieren; TN berichten und KL markiert nach Anweisungen der TN die Strukturen farbig an der Tafel (s.o.). TN lösen LB-Üb., formulieren, durch Bsp.-Sätze gestützt, kausale NS und markieren die Strukturen den Vorgaben des Buches folgend farbig; gemeinsame Kontrolle			dieser Lernergruppe durch häufiges Nachfragen immer wieder einen hohen Erklärungsbedarf signalisieren; außerdem bietet das Plenum eine gute Möglichkeit, alle TN auf denselben Kenntnisstand zu bringen. Einzelarbeit zum konzentrierten, selbständigen Arbeiten	
TN können kausale Nebensätze Hauptsätzen zuordnen; TN können anhand ungeordneter, unflektierter Vorgaben selbständig Satzgefüge unter Verwendung der neuen Strukturen bilden.	Haupt- und Nebensätze	Übungsphase (Verankerung)	Lernungewohnte TN lösen Üb.: kausale NS HS zuordnen; lernungewohnte TN bilden schriftlich NS nach Vorgaben im Intensivtrainer KL : Hilfestellung, wenn nötig	Partnerarbeit	BP 2: Intensivtrainer, S.11, Üb. 4 BP 2: Intensivtrainer, S.11, Üb. 5	Partnerarbeit zum Kommunizieren über den Stoff, gegenseitige Hilfestellungen leisten, Sicherheit gewinnen	10 min
TN können Konjunktion „weil“ und Verben im Nebensatz richtig	Position der Konjunktion „weil“ und der Verben im	Festigungsphase (Absicherung)	Auf Arbeitsblatt händigt KL lernungewohnten TN dieselbe Üb. nochmals als Lückentext aus, in dem die Konjunktion „weil“ und das Verb in	Partnerarbeit	Arbeitsblatt	binnendifferenzierend für schwache TN sehr kleinschrittiges	15 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
positionieren	kausalen Nebensatz		Endstellung (Verben in Schüttelkasten angeboten) schriftlich eingefügt werden müssen (Anlage 4); KL verteilt zwei Arbeitsblätter für ein Wechselspiel an lerngewohnte TN und erläutert; TN arbeiten dialogisch (Anlage 5)			Vorgehen; stärkere TN können die neuen Strukturen mit Wechselspiel mündlich festigen, und werden bei der Hälfte der Sätze mit Modalverben im Kausalsatz konfrontiert, die bisher bewusst ausgeklammert wurden; TN dürfen sich die Sätze aussuchen und müssen das Arbeitsblatt nicht vollständig bearbeiten	
TN können in Frage / Antwortdialogen nach Vorgaben Aussagen über Personen begründen	Kausalsätze in Dialogen			Partnerarbeit	Wechselspiel (Dreke/ Lind, 2000, S. 62f) Üb. 24 „Kausale Zusammenhänge erfragen und ausdrücken“		2 min
TN können sich im Dialog für Abwesenheit im Unterricht begründet entschuldigen.	Entschuldigungsgründe für Abwesenheit im Unterricht	Transferphase (Anwendung)	KL teilt den Kurs in leistungshomogene Gruppen ein und gibt Arbeitsanweisung: TN finden so viele „Ausreden“ wie möglich, warum sie nicht in den Deutschkurs gekommen sind und bilden mit den gefundenen Punkten danach im Plenum – durch Zuwerfen eines Balles	Gruppenarbeit Plenum	Arbeitsblatt zur Gruppenarbeit (Anlage 6) Ball	binnendifferenzieren und erhalten schwächere Gruppen Arbeitspapier mit Vorschlägen zu Ausreden, die sie	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			aufgefordert – Kausalsätze auf die Frage „Warum bist du gestern nicht im Deutschkurs gewesen			schon vor dem Plenumsgespräch in Kausalsätzen formulieren können offene Aufgabenstellung soll zur Eigenproduktion und Anwendung neuer Strukturen anregen; Ballspiel bringt motorischen Einsatz, lockert auf und belustigt (bei Fehlwürfen)	
			Hausaufgabe: TN schreiben Antwortbrief mit Zu- oder Absage auf die Einladungskarte aus der Einstiegsphase		Einladungskarten zu Hochzeit / Geburtstag / Ostern / Weihnachten (aus der Einstiegsphase)	TN wenden die neuen Strukturen in einer alltagsrelevanten Situation schriftlich an	

Lehrskizze zu Berliner Platz 2, Kapitel 13, S. 6-8

1. Allgemeine Angaben

Autorin: Margret Rodi

Zielgruppe: Integrationskurs (10 Frauen, 9 Männer; Herkunftsländer: Chile, Georgien, Kenia, Indien, Marokko, Polen, Russland, Sri Lanka, Türkei, Ukraine) auf dem Beginn des Niveau A2 mit heterogenen Lernvoraussetzungen nach ca. 200 UE.

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Thematische Schwerpunkte: Familie

Lernziele: Die Teilnehmer können einen kurzen Hörtext zum Thema „Familie“ verstehen, Verwandtschaftsbeziehungen benennen und über ihre eigene Familie sprechen.

Lerninhalte: Wortschatz zum Thema „Familie“, Personalpronomen im Akkusativ, Aussprache Satzakzent: Gegensatz.

2. Unterrichtsfineplanung

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
TN können Assoziationen zum Thema „Familie“ äußern	Wortschatz zum Thema „Familie“	Vorbereitungsphase	KL zeigt Fotos von verschiedenen Familien, fragt: „Was sehen Sie auf den Fotos?“ KL sammelt mit den TN Assoziationen zum Thema „Familie“ an der Tafel in einem Wortnetz und erarbeitet dabei den für das Gespräch zu dem Foto nötigen Wortschatz. KL + TN schauen das Foto im Lehrbuch an, dazu Kursgespräch anhand von Leitfragen (Wer ist mit wem verheiratet? Wie viele Generationen sind auf dem Foto? etc). KL ergänzt das Wortnetz und hält die Vermutungen der TN an der Tafel fest.	Plenum	Fotos von Familien (aus Illustrierten), BP 2, Kap.13, S. 6+7, Tafel	Visueller Einstieg lenkt Aufmerksamkeit der TN auf das Thema. Aktivierung von Vorwissen. Erweiterung: In lernstarken Kursen kann man Redemittel für eine Bildbeschreibung einführen.	15 min
TN können anhand eines Hörtextes Personen auf einem Foto identifizieren.	Wortschatz zum Thema „Familie“	Präsentation Verstehenskontrolle	TN lesen die Aufgabe und die Namen und Verwandtschaftsbezeichnungen der zu identifizierenden Personen. KL klärt mit TN unbekanntes Wortschatz. TN äußern vor dem Hören ihre Vermutungen.	EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6+7, 1a, Tafel, CD 1 zu BP 2, Index 2	Bei lernungewohnten Kursen kann man den Dialog auch zweimal hören: einmal mit, einmal ohne Pausen.	10 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
			KL weist darauf hin, dass Sabeth nicht auf dem Foto ist. TN hören den Dialog in Abschnitten, lesen bei Bedarf im Buch mit, identifizieren die Personen. Kontrolle zuerst in PA anhand des abgedruckten Hörtextes, dann im Plenum Vergleich mit den zuvor geäußerten Vermutungen	EA PA Plenum			
TN können Aufgaben zu einem Hörtext über das Thema „Familie“ lösen.	Wortschatz zum Thema „Familie“	Verstehenskontrolle	TN lesen die Aufgabe, hören den Dialog nochmals (dabei den Text auf S. 6 abdecken) kreuzen an. Selbstkontrolle anhand des abgedruckten Hörtextes. Klärung noch offener Fragen im Plenum.	EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6+7, 1b, CD 1 zu BP 2, Index 2		10 min
TN verstehen Bezeichnungen für die unterschiedlichen Verwandtschaftsbeziehungen und können sie zuordnen	Wortschatz zum Thema „Familie“	Festigung	KL klärt gemeinsam mit TN anhand einer Folie des Stammbaums von S. 14 das Wortfeld Familie und thematisiert dabei auch interkulturelle Unterschiede (so gibt es z.B. in manchen afrikanischen Kulturen unterschiedliche Bezeichnungen für „Vatertante“ und „Muttertante“). KL gibt die Kärtchen aus. TN arbeiten mit den Kärtchen und bringen sie gemeinsam in eine Ordnung, auf die sie sich einigen müssen. KL hilft, unterstützt.	Plenum 3er-Gruppen	BP 2, Kap.13, Folie von S. 14, S. 6+7, 2. Kärtchen zum Wortfeld Familie (LHR, S. 140) Kopiervorlage 13 a	Die Tatsache, dass kein Ordnungssystem vorgegeben ist, schafft einen zusätzlichen, authentischen Kommunikationsanlass und ermöglicht unterschiedliche Zugänge zum Thema. Da sehr viele Begriffe auf einmal gelernt werden müssen, ist eine ausgedehnte, spielerische Beschäftigung mit dem Wortschatz hier sinnvoll. In einer der nächsten Stunden kann	15 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
						zur Wiederholung mit den Kärtchen Memory gespielt werden.	
TN beherrschen den Satzakzent, mit dem ein Gegensatz betont wird.	Satzakzent: Gegensatz	Bewusstmachung Übung	KL und TN hören die Dialoge und arbeiten heraus, dass das Gegensatzwort besonders stark betont wird. KL spricht die Dialogsequenzen vor, einzelne TN sprechen nach. TN üben in Partnerarbeit, stellen dann Dialoge im Plenum vor	Plenum PA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 8, 4, CD 1 zu BP 2, Index 2		5 min
TN beherrschen die Personalpronomen im Akkusativ.	Personalpronomen im Akkusativ	Bewusstmachung Verstehenskontrollen	Kl erklärt die Aufgabe, wiederholt bei Bedarf nochmals die Rektion der Verben und die Funktion von Personalpronomen, weist darauf hin, dass in dem Dialog nicht alle Personalpronomen im Akkusativ vorkommen. TN suchen Personalpronomen im Akkusativ, ergänzen die Tabelle. KL geht herum, hilft, korrigiert. Kontrolle im Plenum.	Plenum EA Plenum	BP 2, Kap.13, S. 6, S. 8, 5 Tafel		5 min
TN beherrschen die Personalpronomen im Akkusativ.	Personalpronomen im Akkusativ	Festigung	TN ergänzen die Personalpronomen, KL geht herum, hilft, korrigiert. Kontrolle im Plenum. Zu zweit üben die TN die Dialoge.	EA Plenum PA	BP 2, Kap.13, S. 8, 6		8 min
TN können Fragen zu fremden Familien stellen und über ihre eigene Familie sprechen.	Thema „Familie“	Transfer	KL und TN haben (nach rechtzeitiger vorheriger Ankündigung) Familienfotos mitgebracht. TN gehen herum, fragen sich gegenseitig und sprechen zu zweit oder zu dritt über ihre Familien.		BP 2, Kap.13, S. 7, 3	KL erweitert bei lernungewohnten Gruppen mit TN die Palette der möglichen Fragen. Variante: KL sammelt alle Fotos ein, lässt TN verdeckt	20 min

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

Lernziele	Lerninhalte	Unterrichtsphasen	Lerneraktivitäten/ Lehreraktivitäten	Sozialformen	Materialien/ Medien	Methodische Hinweise	Zeit
						ziehen. TN suchen die Personen, denen die Fotos gehören.	
			KL erläutert die Hausaufgabe: BP 2, Kap. 13, S. 152, 2; S. 153, 5. freiwillig: S. 153, 3				2 min

Lehrskizze (Hörverstehen)

Das Hauptziel: Entwicklung der kognitiven Kompetenz und Kulturkompetenz

Das Feinziel: Entwicklung des Hörverstehens

Unterrichtsphase	Funktion/ Interaktionen	Aktivitäten des Lehrers	Aktivitäten der Lerner	Sozialformen	Materialien/ Medien	Zeit
Eröffnungsphase	Stundeneröffnung (Begrüßungssequenzen) und Thematisierung (Ankündigung, Planmitteilung: Das Thema der Stunde wird den Schülern mitgeteilt. Die Erwartungen der Schüler werden auf den thematischen Schwerpunkt gerichtet)					
Vorbereitungsphase (Vor dem Hören) a) Hinführung zum Thema, Aufbau einer Hörerwartung, inhaltliche Vorentlastung z.B. Angabe des Titels und spontane Auseinandersetzung mit dem Titel des Hörspiels	Sensibilisierung der Schüler für den Inhalt des Textes Aktivierung des Vorwissens durch Assoziogramme (Signalwort, Signalsatz), visuelle Impulse (Illustration, Bild, Foto, Bildsalat, Video usw.), akustische Impulse (Geräusche, Musik, Stimmen) Besprechung des Themas (Vorerfahrung, Weltwissen der Schüler) in der Mutter- und Fremdsprache d.h. zu einem Schlüsselwort bzw. zu einem textbezogenem Bild werden Assoziationswörter gesammelt Übungen zum Wortschatz (Anschreiben einiger zentraler Begriffe), um den Erwartungsrahmen zu schaffen, Motivation					

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

b) Sprachliche Vorentlastung:	der Schüler zu wecken, Angst vor der Konfrontation mit einem authentischen Text abzubauen.					
Präsentation des Hörtextes:						
a) Das erste Hören (Das Hauptgedanken erfassende Hören)	Das globale Verstehen der neuen Inhalte und Fokussierung der Aufmerksamkeit durch globale W-Fragen: Wer? Wo?, Wann? Wie viele Personen Wer sind diese Leute? Wann und wo findet das Gespräch statt					
b) Das zweite Hören (das detaillierte Hören)						
Semantisierungsphase (das dritte Hören)	Sprachaufnahme durch Lernenden, Sicherung des Verstandenen;					
Verarbeitungsphase (Bearbeitungs- und Bewusstmachungsphase)	Vertiefung					
Übungsphase	Vermittlung und Übung von Redemitteln: Fokussierung und Isolierung von Redemitteln und Strategien der Kommunikation, Hilfestellung und Habitualisierung, Ergänzung, Kontrolle, Bewertung					
Transferphase	Transfer in andere Themen und Situationen (freie Meinungsäußerung, Anwendung in übertragbaren Simulationen bzw. Realsituationen, Richtigstellung)					
Evaluationsphase	Ergebnissicherung und Leistungskontrolle, Phasenschließung, Zusammenfassung					
Abschlussphase	Stundenschließung: Hausaufgaben, Ausblick, Auflösung, Verabschiedungssequenz					

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

6. ARKUSZE OBSERWACJI LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Beurteilungsbogen für das Praktikum

	<i>Der/Die Studierende erfüllt zur Zeit folgende Anforderungen:</i>	<i>In hohem Maß</i>	<i>Durchaus (gut)</i>	<i>Ausreichend</i>	<i>Noch unzureichend</i>	<i>Keine Aussage möglich</i>
1.	Unterrichtsplanung					
1.1	Kann den Unterrichtsaufbau einsichtig und begründbar gestalten					
1.2	Setzt vielfältige Methoden ein (z.B. kognitive, pragmatisch-funktionale)					
1.3	Kann das Thema dem Reflexions- und Ausdrucksniveau der Sprachlerner angemessen behandeln					
2.	Unterrichtsdurchführung					
2.1	Unterrichtsablauf					
2.1.1	Führt den Unterricht mit angemessener Dynamik durch					
2.1.2	Kann die Lerner durch Themen, Unterrichtsabfolge oder persönlichen Einsatz motivieren und aktivieren					
2.2	Realisierung der Planung					
2.2.1	Macht die Lehrschritte für die Lerner transparent					
2.2.2	Realisiert die Planung optimal					
2.3	Medien- und Materialeinsatz					
2.3.1	Kann Medien und Materialien gezielt einsetzen					

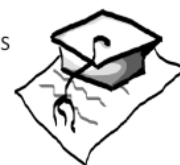

2.3.2	Kann Medien und Materialien sicher einsetzen					
2.4	Interaktionsformen					
2.4.1	Setzt im Unterricht verschiedene Sozialformen ein					
2.4.2	Gestaltet den Unterricht in Bezug auf Übungs- und Arbeitsformen abwechslungsreich					
2.5	Kommunikationsebenen					
2.5.1	Bedient sich des Deutschen als Kommunikationssprache					
2.5.2	Lässt die Lerner sich in der Zielsprache kommunizieren					
3.	Qualitätsmerkmale des Lehrers und seine Aktivitäten im Unterricht					
3.1	Geht auf Interessen, Wünsche und Vorschläge der Lerner ein					
3.2	Respektiert die Persönlichkeit einzelner Lerner					
3.3	Lässt die Lerner (aus)sprechen, nachdenken					
3.4	Schafft die Möglichkeiten für Lernerleistungen					
3.5	Bringt die Lerner viel zum Sprechen					
3.6	Wendet unterschiedliche Lehrtechniken an					
3.7	Kann die Aufgaben verständlich erklären					
3.8	Kann die Aufgabenstellungen so präzise formulieren, dass den Lernern klar ist, was sie tun sollen.					

3.9	Kann den Schwierigkeitsgrad seiner Sprache an die Lerner anpassen					
3.10	Kann den Fehlerarten entsprechende Korrekturarten anwenden					
3.11	Kann Selbstkorrekturen veranlassen					
3.12	Erkennt den richtigen Korrekturzeitpunkt					
4.	Fachkompetenz des Lehrers in Bezug auf Lehrstoff					
4.1	Besitzt umfassende glottodidaktische Kompetenz, die bei der Planung und Ausgestaltung des Unterrichts zum Tragen kommt					
4.2	Linguistische bzw. grammatische Kompetenz					
4.2.1	Morphosyntaktische Kompetenz in Bezug auf					
	Komplexität der Verbformen					
	Komplexität der Satzverbindungen					
	Formen der Verbstellung					
4.2.2	lexikalisch-semantische Kompetenz in Bezug auf					
	Kreativität					
	Produktivität,					
	Kompositionalität					
	inhaltliche Beziehungen zwischen Ausdrücken und Sätzen					
4.2.3	phonetisch-phonologische Kompetenz in Bezug auf					
	Erkennung und Produktion der Laute und prosodischen					

	Muster in der Zielsprache					
	die Unterscheidung der phonetischen Merkmale voneinander (distinktive Merkmale)					
	das Beherrschen der Satzphonetik (Prosodie): Satzakzent und -rhythmus, Satzmelodie					
	die Realisierung der phonetischen Reduktionen: der Vokalabschwächung, starken und schwachen Formen, Assimilationen					
4.3	Besitzt umfassende Kenntnisse über Literatur und Kultur der deutschsprachigen Länder, Kenntnisse von Konzepten, Zielsetzungen, Inhalten und Methoden für interkulturell begründbares Lernen					
4.4	Drückt sich verständlich und klar					
5.	Unterrichtsreflexion					
5.1	Kann die Abweichungen von der Planung begründen					
5.2	Kann dem Beurteiler Unklarheiten erläutern					
5.3	Kann Fehler in der Planung, Durchführung und im Verhalten erkennen und Verbesserungsvorschläge machen					

Unterschrift des Beurteilers/der Beurteilerin:.....

Kriterienkatalog zur Bewertung einer Deutschstunde

I. Einschätzung der Unterrichtsvorbereitung (Analyse des Unterrichtsentwurfs)

6. Die Ziele entsprechen den Anforderungen des Lehrplans bzw. Rahmenrichtlinien

- in angemessener Weise
- noch nicht ausgewogen

7. Die Ziele sind gemessen an den Leistungsvoraussetzungen der Klasse

- angemessen
- überholt angesetzt
- zu niedrig angesetzt

8. Die Übungen im Verlauf der Stunde sind in Qualität, Quantität und Abfolge der Zielsetzung

- adäquat
- weichen geringfügig davon ab
- stimmen gar nicht damit überein

9. Die Ziele

- sind der zur Verfügung stehenden Zeit angemessen
- sind in der gegebenen Zeit nur mit Mühe zu erreichen
- lassen sich in der gegebenen Zeit nicht erreichen

10. Die Ziele der Stunde können mit den laut Unterrichtsentwurf gewählten Methoden und Verfahren

- günstig erreicht werden
- nur mit Schwierigkeiten erreicht werden
- nicht erreicht werden

II: Einschätzung der Ergebnisse der Unterrichtsstunde

4. Die gestellten Ziele werden Quantitativ und qualitativ

- in vollem Umfang mit den meisten Schülern erreicht
- nur mit den leistungsstarken Schülern und sonst nur zufriedenstellend erreicht
- mit den meisten Schülern nicht erreicht

5. Die Ergebnisse der Unterrichtsstunde wurden

- während der Stunde in geeigneter Weise überprüft
- in der Stunde nicht überprüft

6. Ein Abweichen vom Festgelegten Stundenziel

1. war unterrichtsmethodisch gerechtfertigt
2. war unterrichtsmethodisch nicht begründbar

III. Einschätzung der didaktisch-methodischen Gestaltung der Deutschstunde

5. Die Zielorientierung und Motivierung der Stunde erfolgte

- methodisch geschickt und wirkungsvoll
- methodisch ungeschickt und wirkungslos

6. Die Abfolge der einzelnen Stundenabschnitte

- war unterrichtsmethodisch folgerichtig aufgebaut
- machte einen wenig durchdachten, spontanen bzw. zufälligen Eindruck

7. Die Proportionen zwischen den einzelnen Stundenabschnitten waren unterrichtsmethodisch unter dem Aspekt von Ziel, Stoff und Methode

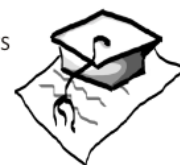
- zweckmäßig gewählt und gestaltet
- unzweckmäßig gewählt und gestaltet

8. Die gewählten Methoden und Techniken sowie Übungen und Aufgaben waren zur Erreichung der Ziele mit den festgelegten Stoffen

- zweckmäßig gewählt und gestaltet
- entsprechen nur zum Teil den unterrichtlichen Anforderungen
- erwecken den Eindruck der Undurchdachtheit, Spontanität bzw. Zufälligkeit

Bei der **Einschätzung der didaktisch-methodischen Gestaltung der Deutschstunde** können zusätzlich folgende Schwerpunkte mitberücksichtigt werden:

- (g) Gestaltung der Einheit von Sprachwissenserwerb und Sprachkönnensentwicklung bzw. Entwicklung der einzelnen Sprachfertigkeiten;
- (h) Methodische Ausgewogenheit der Schülertätigkeiten des Erfassens, Behaltens (Einübens) und Anwendens;

- (i) Verhältnis von Neueinführung und Wiederholung;
- (j) Bewusstmachen von Sprachwissen;
- (k) Verhältnis der akzentuierten und komplexen, integrierten Entwicklung von vier Sprachfertigkeiten (Hörverstehen, Leseverstehen, gelenktes u. freies, spontanes Sprechen und Schreiben);
- (l) Methodisch begründete Variation von Verfahren und Aufgaben; z. B.:
  - Aufgaben und Übungen zur Sensibilisierung des Hörens (Übungen zum Antizipieren; Übungen zur Erweiterung der Hörmerkspanne, Übungen zur Informationsreduktion, Übungen zur Informationseingliederung);
  - Aufgaben und Übungen zur Sensibilisierung für Laut, Ton Akzent (Eintauchübungen, Übungen zum Diskriminieren, Übungen zum Identifizieren, (Aus-)Sprechübungen);
  - Aufgaben und Übungen zur Differenzierung des Wortschatzes (kognitive Wortschatzübungen, situativ-pragmatische Übungen);
  - Aufgaben und Übungen zum Erkennen und Erproben der grammatischer Instrumente (analytische Aufgaben),
  - Aufgaben und Übungen zur freieren Verwirklichung im Sprechen (Übungen zum Nachsprechen, Übungen zum reproduzierenden und freien Sprechen);
  - Aufgaben und Übungen zur Entwicklung der Lesekompetenz (Übungen zur Aktivierung des Vorwissens, Übungen zum globalen Textverständnis);
  - Aufgaben und Übungen zur schriftlichen Arbeit (Analyse- und Syntheseübungen, Übungen zum freien und kreativen Schreiben);
  - Grammatikübungen (Umformungsübungen, Formationsübungen, Erweiterungsübungen, Substitutionsübungen)

Andere Fragen zum Unterrichtsverlauf:

1. Bezieht der Unterrichtende alle Lernenden mit ein? Geht er auf stille oder schwache Lerner ein?
2. Wendet der Unterrichtende unterschiedliche Sozialformen zweckmäßig an?
3. Werden Hausaufgaben gestellt?
4. Nutzt der Lehrer Mittel zur Visualisierung?
5. Haben die Aufgaben ein angemessenes Anforderungsniveau (weder Über- noch Unterforderung)?
6. Wird das Erreichen der Lernziele überprüft?
7. Sind die Hausaufgaben eine sinnvolle Ergänzung des Unterrichts?
8. Werden die Hausaufgaben kontrolliert und besprochen?
9. Macht der Unterrichtende den Lernern die Unterrichtsinhalte bewusst?

- 10. Knüpft der Unterricht knüpft an bisher Gelerntes an?
- 11. Werden Informationen werden klar strukturiert und präsentiert?

Verlaufsprotokoll

Zeit	Lehr- und Lernphasen	(Lehrer-Lerner-Aktivitäten)	Ziele	Funktionen	Sozialformen	Medien

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Przedmiot:

Temat obserwowanych zajęć: .....

.....

Klasa:

Data:.....

Imię i nazwisko prowadzącego: .....

Imię i nazwisko obserwatora:.....

Opis spostrzeżeń i uzasadnienie:

Proszę wpisać liczbę przyznanych punktów w skali **0 – 5** i podać ich uzasadnienie:

Element obserwacji	Ocena 0 1 2 3 4 5	Uzasadnienie
<p><u>1. Przygotowanie lekcji:</u></p> <p>a) czy <u>cele lekcji</u> były precyzyjnie sformułowane i uświadomione uczniowi?</p> <p>b) czy cele były spójne z tematem lekcji?</p>		
<p><u>2. Budowa lekcji:</u></p> <p>a) czy zostały uwzględnione poszczególne fazy lekcji?</p> <p>b) czy przewidziano pracę domową?</p>		
<p><u>3. Przebieg lekcji:</u></p> <p>Ocena kierowania przebiegiem lekcji, wyjaśniania zagadnień trudnych</p> <p>a) czy temat zajęć, ich treść i realizowane cele są zgodne z harmonogramem?</p> <p>b) czy były jasne i czy uczniowie reagowali na nie właściwie?</p> <p>c) czy nauczyciel potrafił nawiązać kontakt z klasą?</p> <p>d) czy nauczyciel aktywizował uczniów?</p> <p>e) czy zachowano odpowiednie proporcje czasu mówienia nauczyciela i uczniów?</p> <p>f) czy tempo pracy było dostosowane do</p>		

możliwości uczniów?		
<p><u>4. Metody i techniki pracy</u> (ocena prawidłowości ich doboru):</p> <p>a) czy trafnie dobrano metodę prowadzenia zajęć?</p> <p>b) czy zastosowano adekwatne techniki wyjaśniania?</p>		
<p><u>5. Multimedialne środki dydaktyczne, formy pracy:</u></p> <p>a) czy zastosowano prawidłowe pomoce dydaktyczne i formy socjalne pracy?</p>		
<p><u>6. Atmosfera na lekcji,</u></p> <p>a) czy panowała atmosfera sprzyjająca efektywnej pracy?</p> <p>b) czy nauczyciel dbał o dyscyplinę w sposób przyjazny dla ucznia?</p> <p><u>7. Ocena zaangażowania prowadzącego zajęcia, umiejętność współpracy z uczniem:</u></p> <p>a) czy nauczyciel stosował poprawnie zasady oceniania wg WSO i PSO</p> <p><u>8. Ocena postawy ucznia, stopień przygotowania do lekcji, aktywność, poziom językowy</u></p> <p><u>9. Ocena wiedzy i sprawności językowej uczniów</u></p>		
<p>Ogólna ocena lekcji języka niemieckiego:</p> <p>a) czy założone cele zostały osiągnięte</p> <p>b) czy język obcy był językiem komunikacji</p> <p>c) czy język polski był użyty celowo</p>		

Podpis hospitującego:.....

7. ARKUSZ ROZMOWY POHOSPITACYJNEJ

Merytoryczna strona lekcji		
1.	Przygotowanie językowe prowadzącego	
2.	Przygotowanie metodyczne do zajęć	
3.	Zgodność tematu i zakresu treści z wymaganiami podstawy programowej	
4.	Świadomość celów realizowanych na lekcji	
Metodyczna strona lekcji		
1.	Efektywność zajęć (na poziomie umiejętności)	
2.	Dobór metod i środków dydaktycznych do lekcji	
3.	Elementy twórczego i nowatorskiego podejścia do przekazywanych treści	
4.	Styl prowadzenia zajęć	
5.	Stopień aktywności uczniów; sterowanie aktywnością uczniów poprzez właściwy dobór pytań	
6.	Wdrażanie uczniów do samokształcenia	
7.	Celowość pracy domowej	
Organizacyjna strona lekcji		
1.	Wykorzystanie czasu na lekcji	
2.	Tempo zajęć (intensywność pracy)	
4.	Czytelność układu treści nauczania	
5.	Przygotowanie środków dydaktycznych i posługiwanie się nimi	
6.	Przygotowanie uczniów do zajęć	
Ocena pracy uczniów		
1.	Zaangażowanie uczniów, zainteresowanie treścią lekcji, koncentracja uwagi	
2.	Sposób oceniania osiągnięć edukacyjnych lekcji	

Zalecenia/ Uwagi:.....

.....

.....

.....

Prowadzący zajęcia:..... Obserwujący zajęcia:.....

....., dnia .....

8. ARKUSZE EWALUACYJNE

Selbstevaluation

Folgendes Ziel möchte ich erreichen:.....

.....

.....

Das ist natürlich viel. Deshalb formuliere ich jetzt ein Teilziel:.....

.....

Wie kann ich mein Teilziel erreichen?.....

.....

Ich wende an, was ich gelernt habe:.....

Wann?	Aktivität/ Situation	Was ist mir wichtig?	Ergebnis

Warum hatte ich Probleme?

.....

.....

.....

Was kann ich jetzt machen?

Was?	Wie?	Wann?	Wie lange?	Erledigt

Evaluationsbogen

1. Wurden die Ziele des Unterrichts erreicht?

.....
.....

2. Was hat Ihnen am Unterricht besonders gut gefallen?

.....
.....

3. Welche Unterrichtsphase ist ihrer Meinung nach besonders gut gelungen u. welche misslungen?

.....
.....

4. Was sollte nach dem Unterricht weitergearbeitet werden?

.....
.....

5. Wenn Sie die gleiche Stunde noch einmal geben würden, was würden Sie nach dieser Erfahrung anders machen? Tragen Sie ihre Änderungsvorschläge zu einzelnen Unterrichtsphasen ein:

Unterrichtsphase	Übung	Bemerkung	Änderungsvorschlag

6. Gab es genügend Übungsmaterial zur Entwicklung der Fertigkeiten?

	ja	nein
Hören		
Lesen		
Sprechen		
Schreiben		

7. Gab es genügend Übungsmaterial zu:

	ja	nein
Grammatik		
Wortschatz		
Aussprache		

Evaluationsbogen für Schülerinnen und Schüler

		<i>trifft voll und ganz zu</i>	<i>trifft eher zu</i>	<i>trifft eher nicht zu</i>	<i>trifft überhaupt nicht zu</i>
1.	Mein Lehrer/meine Lehrerin hat den Inhalt der Stunde sehr gut erklärt				
2.	Mein Lehrer/meine Lehrerin ist auf die Fragen der Schülerinnen/Schüler eingegangen				
3.	Was wir heute in der Stunde durchgenommen haben, fand ich interessant.				
4.	Ich konnte dem Unterricht gut folgen.				
5.	Mein Lehrer/meine Lehrerin kann mich für das Thema motivieren.				
6.	Ich fühlte mich im Unterricht unterfordert.				
7.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt.				
8.	Der Unterricht hat Spaß gemacht.				
9.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt, um eine gute Note zu bekommen.				
10.	Der Lehrer/die Lehrerin hat überprüft, ob wir alles verstanden haben.				
11.	Ich habe mich im Unterricht angestrengt, weil mich das Thema interessiert.				
12.	Ich habe den Inhalt der Stunde verstanden.				
13.	Ich fühlte mich im Unterricht überfordert.				
14.	Im Unterricht gab es bestimmte Regeln, die eingehalten werden mussten.				
15.	Was wir in der Stunde durchgenommen haben, habe ich gut verstanden.				
16.	Heute habe ich in der Stunde wirklich gut aufgepasst.				
17.	Mir war völlig klar, worauf der Lehrer/die Lehrerin hinaus wollte.				
18.	Heute war für mich die Stunde zu leicht.				
19.	Die Stunde war heute so wie immer.				

ANKIETA DLA UCZNIÓW: „NAUCZYCIEL W OCZACH UCZNIA”

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety. Z góry dziękuję.

Dane osobowe:

1. SZKOŁA : GIMNAZJUM/ LICEUM/ TECHNIKUM

2. PŁEĆ : DZIEWCZYNA / CHŁOPIEC

Ankieta ma charakter anonimowy. Zebrane na jej podstawie informacje będą wykorzystane do badań własnych. Proszę o szczerze wypełnienie ankiety. Z góry dziękuję.

Dane osobowe:

1. SZKOŁA : GIMNAZJUM/ LICEUM/ TECHNIKUM

2. PŁEĆ : DZIEWCZYNA CHŁOPAK

1.Nauczyciel jasno i zrozumiale tłumaczy nowe zagadnienia na lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

2.Nauczyciel jest tolerancyjny w stosunku do uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

3.Nauczyciel ocenia sprawiedliwie wiedzę i umiejętności uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

4.Nauczyciel dobrze wykorzystuje czas na lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

5.Nauczyciel jest cierpliwy.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

6.Nauczyciel chętnie odpowiada na pytania.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

7.Nauczyciel okazuje uczniom życzliwość i sympatię.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

8.Nauczyciel jest zbyt wymagający i surowy.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

9.Nauczyciel jasno wyraża swoje wymagania w stosunku do uczniów.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

10.Nauczyciel jest przygotowany do lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

11.Nauczyciel zachęca uczniów do aktywnego udziału w lekcji.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

12. Mam zaufanie do wiedzy nauczyciela.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

13. W razie trudności mogę zwrócić się do nauczyciela o pomoc, wyjaśnienie etc.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

14. Lekcje niemieckiego są dla mnie stresujące.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

15. Nauczyciel motywuje mnie do nauki języka niemieckiego.

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

9. WZÓR SPRAWOZDANIA Z PRAKTYKI

Arkusze sprawozdania studenta/praktykanta

1.	Dane osobowe	
2.	Termin odbywania praktyk	
3.	Typ szkoły	
4.	Nazwa i adres szkoły	
5.	Nazwisko i imię opiekuna praktyk	
6.	Opis podejmowanych działań dydaktycznych	
7.	Opis podejmowanych działań wychowawczych	
8.	Opis działań podejmowanych z własnej inicjatywy	
9.	Ocena nauczyciela w funkcji opiekuna praktyk	
10.	Ogólna atmosfera przebiegu praktyk	
11.	Działania sprawiające największe trudności	
12.	Działania niesprawiające większych trudności	
13.	Chęć podjęcia pracy w danej szkole	
13.	Stosunek do zawodu nauczyciela po odbyciu praktyk.	
14.	Rzeczywistość polskiej szkoły, a wcześniejsze o niej wyobrażenia	

III: INFORMACJE PRAKTYCZNE

1. POZIOMY UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWYCH

WG WYTYCZNYCH RADY EUROPY

A1

Kennzeichnend für das Niveau A1 ist, dass sich die Sprachhandelnden auf ganz einfache Weise über persönliche Dinge und ganz unmittelbare Bedürfnisse verständigen können. Das heißt, der Wortschatz und die sprachlichen Mittel sind überwiegend aus den Bereichen "Informationen zu Personen", "Wohnen", "Einkaufen" und "Verpflegung" und betreffen Sprachhandlungen der "sozialen Konventionen". Im Bereich der Grammatik sind auf diesem Niveau ganz grundlegende Strukturen von Interesse.

Kannbeschreibung: Kann vertraute, alltägliche Ausdrücke und ganz einfache Sätze verstehen und verwenden, die auf die Befriedigung konkreter Bedürfnisse zielen. Kann sich und andere vorstellen und anderen Leuten Fragen zu ihrer Person stellen - z. B. wo sie wohnen, was für Leute sie kennen oder was für Dinge sie haben - und kann auf Fragen dieser Art Antwort geben. Kann sich auf einfache Art verständigen, wenn die Gesprächspartnerinnen oder Gesprächspartner langsam und deutlich sprechen und bereit sind zu helfen.

A2

Das Niveau A2 beschreibt alltägliche und häufige soziale Handlungen (wie Höflichkeitsformeln verwenden und kurze Kontaktgespräche führen) und Sprachhandlungen, für einfache Erledigungen (z.B. beim Einkaufen oder auf Reisen). Eine aktive Teilnahme an Unterhaltungen ist möglich, wobei einige Einschränkungen bestehen und oft Unterstützung nötig wird. Der Wortschatz umfasst alltägliche Angelegenheiten in vertrauten Situationen und aus vertrauten Themenbereichen. Im Bereich der Grammatik werden bereits einfache Strukturen korrekt verwendet es treten aber noch häufig systematisch elementare Fehler auf.

Kannbeschreibung: Kann Sätze und häufig gebrauchte Ausdrücke verstehen, die mit Bereichen von ganz unmittelbarer Bedeutung zusammenhängen (z. B. Informationen zur Person und zur Familie, Einkaufen, Arbeit, nähere Umgebung). Kann sich in einfachen, routinemäßigen Situationen verständigen, in denen es um einen einfachen und direkten Austausch von Informationen über

vertraute und geläufige Dinge geht. Kann mit einfachen Mitteln die eigene Herkunft und Ausbildung, die direkte Umgebung und Dinge im Zusammenhang mit unmittelbaren Bedürfnissen beschreiben.

B1

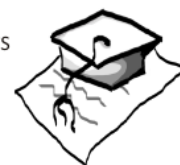
Das Niveau B1 ist gekennzeichnet durch sprachliche Handlungen im Alltag, auf Reisen und im eigenen Sach- oder Interessensgebiet. Die Kompetenzen des Niveaus reichen aus, um eine Interaktion aufrecht zu erhalten und in verschiedenen Situationen das auszudrücken, was man mitteilen möchte. Der Wortschatz umfasst weite Bereiche des Alltags und aus dem jeweiligen Sachgebiet, zu diesen Themen können umfangreiche Informationen verstanden und auch ausgetauscht werden. Die wichtigsten grammatischen Strukturen werden im Allgemeinen gut beherrscht, wobei noch Fehler vorkommen, aber klar bleibt, was ausgedrückt werden soll.

Kannbeschreibung: Kann die Hauptpunkte verstehen, wenn klare Standardsprache verwendet wird und wenn es um vertraute Dinge aus Arbeit, Schule, Freizeit usw. geht. Kann die meisten Situationen bewältigen, denen man auf Reisen im Sprachgebiet begegnet. Kann sich einfach und zusammenhängend über vertraute Themen und persönliche Interessengebiete äußern. Kann über Erfahrungen und Ereignisse berichten, Träume, Hoffnungen und Ziele beschreiben und zu Plänen und Ansichten kurze Begründungen oder Erklärungen geben.

B2

Im Niveau B2 liegt der Schwerpunkt auf erfolgreichem Argumentieren und Verhandeln und auf einem höherem Grad an Diskurskompetenz. Zudem ist auf diesem Niveau ein stärkeres Sprachbewusstsein kennzeichnend, das – zusammen mit der höheren Sprachkompetenz – z.B. selbständiges Korrigieren von Fehlern, die zu Missverständnissen geführt haben, ermöglicht und eine Anpassung an den Stil eines Gesprächs erlaubt. Der Wortschatz im eigenen Fachgebiet und zu den meisten allgemeinen Themen ist groß und erlaubt auch Variationen in der Formulierung. Die Grammatik wird gut beherrscht und auch Hypothesen werden formuliert.

Kannbeschreibung: Kann die Hauptinhalte komplexer Texte zu konkreten und abstrakten Themen verstehen; versteht im eigenen Spezialgebiet auch Fachdiskussionen. Kann sich so spontan und fließend verständigen, dass ein normales Gespräch mit Muttersprachlern ohne größere Anstrengung auf beiden Seiten gut möglich ist. Kann sich zu einem breiten Themenspektrum klar und detailliert

ausdrücken, einen Standpunkt zu einer aktuellen Frage erläutern und die Vor- und Nachteile verschiedener Möglichkeiten angeben.

C1 und C2

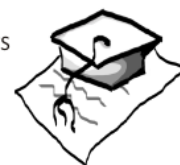
Die Niveaus C1 und C2 zeichnen sich vor allem durch eine noch größere Qualität in der Sprachbeherrschung aus. Der Wortschatz ist so umfassend, dass sich eine Auflistung einzelner Wörter oder Phrasen auf diesen Niveaus erübrigt. Er variiert, entsprechend den jeweiligen Interessen und Wissensbereichen des Sprachhandelnden. Typisch für die C-Niveaus ist, dass Umschreibungen und Umformulierungen problemlos erfolgen, kaum noch offensichtlich nach Wörtern gesucht wird und auch idiomatische Ausdrücke und umgangssprachliche Wendungen beherrscht und bewusst eingesetzt werden. Auch der Sprachstil kann gezielt variiert werden. Im Bereich der Grammatik kommen noch vereinzelt Strukturen hinzu, charakteristisch für die Niveaus C1 und C2 ist aber auch hier die hohe Qualität der Sprachverwendung. Aus diesem Grund gibt es keine Grammatik für die Niveaus C1 und C2 sondern nur eine Darstellung der auf dem C-Niveau noch hinzukommenden Strukturen.

Kannbeschreibung (C1): Kann ein breites Spektrum anspruchsvoller, längerer Texte verstehen und auch implizite Bedeutungen erfassen. Kann sich spontan und fließend ausdrücken, ohne öfter deutlich erkennbar nach Worten suchen zu müssen. Kann die Sprache im gesellschaftlichen und beruflichen Leben oder in Ausbildung und Studium wirksam und flexibel gebrauchen. Kann sich klar, strukturiert und ausführlich zu komplexen Sachverhalten äußern und dabei verschiedene Mittel zur Textverknüpfung angemessen verwenden.

Kannbeschreibung (C2): Kann praktisch alles, was er/sie liest oder hört, mühelos verstehen. Kann Informationen aus verschiedenen schriftlichen und mündlichen Quellen zusammenfassen und dabei Begründungen und Erklärungen in einer zusammenhängenden Darstellung wiedergeben. Kann sich spontan, sehr flüssig und genau ausdrücken und auch bei komplexeren Sachverhalten feinere Bedeutungsnuancen deutlich machen.

2. LISTA PRZYDATNYCH STRON INTERNETOWYCH

Adresy stron internetowych poświęconych Niemcom, Austrii i Szwajcarii. Znajdują się tam niezbędne informacje dotyczące polityki, kultury, gospodarki, sportu i innych dziedzin życia.

Deutschland

<http://www.deutschland.de/>
<http://www.destatis.de/>
<http://www.bundesregierung.de/>
<http://www.deutschland-tourismus.de/>
<http://www.excite.de/>
<http://www.magazin-deutschland.de/>
<http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/>
<http://www.kulturportal-deutschland.de/>
<http://www.europarl.de/>
<http://www.presse.de/>

Österreich

<http://www.statistik.at/>
<http://www.netdays.at/>
<http://www.austriaurlaub.com/>
<http://www.austria-www.at/>
<http://www.wien.at/>

Schweiz

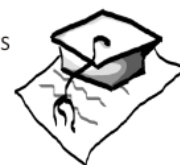
<http://www.szwajcaria.net/>
<http://www.statistik.admin.ch/>
<http://www.swissinfo.org/>
<http://www.swissart.net/>
<http://www.switzerland.com/>

Andere Seiten:

www.menis.gov.pl
www.cke.edu.pl/
www.dethloff.pl/
www.goethe.de/ins/pl/war/deindex.htm
www.gutenberg.ad.de
www.gutenberg.ad.de
<http://www.interklasa.pl/portal/index/stroony?popup=true>

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”

www.kuratorium-lublin.pl

Zeitungen

www.faz.de

www.spiegel.de

www.stern.de

www.sueddeutsche.de

www.tagesspiegel.de

www.welt.de

Verlage und Lehrbücher

www.duden.de

www.hueber.de

www.langenscheid.de

www.passwort-deutsch.de

www.schubert-verlag.de

www.schulbuchzentrum-online.de/

www.stufen.de

www.themen-neu.de

Deutsch üben im Web

<http://www.abkuerzungen.de/main.php?language> (Maschine für Abkürzungen)

<http://www.ard.de/kinder/> (Kinder)

<http://www.bauernregeln.net/> (Bauernregeln)

<http://www.blinde-kuh.de/> (Kinder)

http://www.canoo.net/index_en.html (Wörterbuch)

<http://capl.washjeff.edu/browse.php> (Wörterbuch)

<http://www.chemie.fu-berlin.de/cgi-bin/acronym> (Wörterbuch)

<http://www.clickdeutsch.de/cms/website.php> (Grammatik der deutschen Sprache interaktiv)

<http://www.cross-plus-a.com/segmenti.htm> (Segmenti trainiert auf spielerische Weise das Segmentieren in Silben oder Morpheme)

<http://www.daf-medien.de/kurs/> (Moderne Konzepte der Grammatikvermittlung)

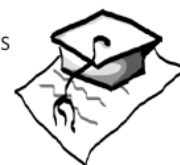
<http://www.daf-medien.de/kurs2/> (Lerner- und Lehrerrollen)

<http://www.d-a-f.net/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)

- <http://www.daf-portal.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)
- <http://www.deutsch-als-fremdsprache.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)
- <http://deutsch.interaktiv.prv.pl/> (Sprachübungen für die Mittel- und Oberstufe)
- <http://www.deutsch-lernen.com/> (Online-Deutschkurse)
- <http://www.entdecke-deutschland.diplo.de/> (Landeskunde)
- <http://www.deutschland-panorama.de/> (deutsche Reise- und Freizeitziele)
- <http://www.deutschlern.net/> (Hör- und Leseverstehen)
- <http://www.udoklinger.de/Deutsch/Grammatik/Frame1.htm> (Geschichte der deutschen Sprache, Grammatik, Rechtschreibung)
- <http://www.dwds.de/> (Wörterbuch)
- <http://www.dw-world.de/dw/0,,2952,00.html> (Deutsche Welle – Radio, online Sprachkurse, Audiotrainer, Deutsch interaktiv)
- <http://www.feiertagsseiten.de/> (Feiertage in Deutschland)
- http://german.about.com/library/anfang/blanfang_inhalt.htm (Deutschkurs für Anfänger)
- <http://www.deutsch-perfekt.com/> (Lesen und Hören)
- <http://faq1.de/> (Deutsche Sprache in Fragen und Antworten)
- <http://www.filo.pl/niemiecki/> (Deutsch als Fremdsprache)
- <http://www.fluter.de/> (Jugendmagazin der Bundeszentrale für politische Bildung)
- <http://www.fremdsprache-deutsch.de/> (Internetportal für Deutsch als Fremdsprache)
- <http://hypermedia.ids-mannheim.de/> (Grammatik in Fragen und Antworten, grammatische Fachbegriffe, grammatisches Wörterbuch und Bibliographie)
- <http://iate.europa.eu/iatediff/SearchByQueryLoad.do?method=load> (Europäische Terminologiedatenbank)
- <http://www.interdeutsch.de/> (Deutsch lernen via Internet)
- <http://www.kaleidos.de/alltag/deindex.htm> (Landeskunde)
- <http://www.kidsville.de/> (Kinder)
- <http://www.kindersache.de/> (Kinder)
- <http://konjugator.lingofox.de/de/index.php> (Der Konjugator sucht die Grundform von beliebigen Verbformen und liefert dann alle Formen dieses Verbs in einer übersichtlichen Tabelle)
- <http://www.land-der-woerter.de/> (Wortschatz-Rätsel für Deutsch als Fremdsprache)
- <http://www.lernforum.uni-bonn.de/> (Lernforum Deutsch als Fremdsprache)
- <http://lyrikline.org/> (zeitgenössische Poesie multimedial)
- <http://www.owid.de/> (Wörterbuch)

<http://www.pro-media.org/content/09-plakatlexikon/f-plakatlexikon-01.php> (Außenwerbelexikon)

<http://www.quasselbuch.de/quassel.htm> (Minidialoge, wichtige Redewendungen, kommunikative Formeln für den deutschen Alltag)

<http://www.ralf-kinas.de/> (Deutsch als Fremdsprache)

<http://www.redensarten-index.de/links/links-redensarten.php> (Wörterbuch)

<http://www.redensarten-index.de/suche.php> (Wörterbuch)

<http://www.slowgerman.com/> (Lernmaterialien)

<http://www.sowieso.de/zeitung/> (die online-Zeitung für junge Leser)

<http://www.stmug.bayern.de/service/lexikon/index.htm> (Umwelt-Lexikon)

<http://szenesprachenwiki.de/> (Wörterbuch der Szenesprachen)

<http://www.teachmaster.de/cms/1-0-Home.html> (Vokabel-Lernprogramm Teachmaster)

<http://www.tee.org/> (Gesundheitslexikon und Heilpflanzendatenbank)

<http://www.uebersetzung.at/twister/de.htm> (Zungenbrecher)

<http://www.uni-due.de/~lge292/trainer/trainer/start.html> (Schreibtrainer)

<http://www.vokabel.com/german.html> (Wortschatz)

<http://www.vorleser.net/> (kostenlose Mp3-Bücher)

www.wbv.de/promoframes/promoframe_600160803122004094614.html (Wirtschaftsbegriffe)

<http://www.wirtschaftsdeutsch.de/> (Lehr- und Lernhilfen für den berufsbezogenen Unterricht)

<http://www.wdrmaus.de/> (Kinder)

<http://www.whv.shuttle.de/whv/kaethekollwitz/astro/fachbegr.htm> (Astronomische Fachbegriffe)

<http://www.wissen.de/> (Lexikon und Wörterbuch zu allen Themenbereichen)

<http://www.wissen.de/wde/generator/wissen/ressorts/bildung/woerterbuecher/index.html>

(Wörterbücher)

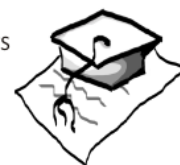
<http://wortschatz.uni-leipzig.de/> (Wortschatzlexikon)

<http://www.labbe.de/zzebra/index.asp> (Kinder)

3. WYKAZ NAJNOWSZEJ LITERATURY GLOTTODYDAKTYCZNEJ

Leskovec, Andrea: *Fremdheit und Literatur. Alternativer hermeneutischer Ansatz für eine interkulturell ausgerichtete Literaturwissenschaft*. Münster: LIT Verlag 2009

Frauke Teepker: *Literatur im Fremdsprachenunterricht – DaF. Eine Fallstudie zur Subjektivität des Lesens und Verstehens* Tectum Verlag 2009.

Reeg, Ulrike; Gallo, Pasquale (Hrsg.): *Schnittstelle Interkulturalität. Beiträge zur Didaktik Deutsch als Fremdsprache*. Münster: Waxmann 2009 (= Interkulturelle Perspektiven in der Sprachwissenschaft und ihrer Didaktik, Bd. 1).

Byram, Michael; Hu, Adelheid (Hrsg.), *Interkulturelle Kompetenz und fremdsprachliches Lernen. Modelle, Empirie, Evaluation. Intercultural competence and foreign language learning: models, empiricism, assessment*. Tübingen: Narr 2009.

Caspari, Daniela/ Küster, Lutz (Hrsg.): *Wege zu interkultureller Kompetenz. Fremdsprachendidaktische Aspekte der Text- und Medienarbeit*. 2010, Reihe: Kolloquium Fremdsprachenunterricht - Band 40. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2010.

Hallet, Wolfgang & Hallet, Wolfgang & Nünning, Ansgar (Hrsg.), *Neue Ansätze und Konzepte in der Literatur- und Kulturdidaktik*. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier 2008

Hecke, C. & Surkamp, C. *Bilder im Fremdsprachenunterricht*. Neue Ansätze, Kompetenzen und Methoden. Tübingen: Narr 2010

Königs, Frank G. (Hrsg.), *Handbuch Fremdsprachendidaktik*. Seelze-Velber: Klett-Kallmeyer 2010

Krumm, H.-J., Fandrych, Ch., Hufeisen, B. & Riemer, C., *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache*, Berlin/ New York: De Gruyter 2010

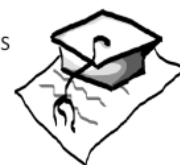
Lutjeharms, M. & Schmidt, C., *Lesekompetenz in Erst-, Zweit- und Fremdsprache*. Tübingen: Narr 2010

Pesce, S.G., *Löse- und Lernprozesse bei der Bearbeitung grammatisch-kommunikativer Lernaufgaben. Eine Studie am Beispiel des Spanischen als Fremdsprache*. Tübingen: Narr 2010

Reinfried, M. & Rück, N. (2010). *Innovative Entwicklungen beim Lernen und Lehren von Fremdsprachen*. Tübingen: Narr 2010

Rösch, H., *Deutsch als Zweitsprache - Deutsch als Fremdsprache*. Berlin: Akademie Verlag. (In Vorbereitung), 2011

Eynar Leupold, *Miniglossar Fremdsprachenunterricht*. Seelze-Velber: Klett-Kallmeyer 2009

PLEĆ I RODZAJ A EDUKACJA PODSTAWOWE POJĘCIA

PLEĆ/SEX - płeć w sensie biologicznym, czyli "zespół cech odróżniających w obrębie gatunku organizmy żeńskie (osobniki żeńskie, płeć żeńska) wytwarzające komórki jajowe, od organizmów męskich (osobniki męskie, płeć męska) wytwarzających plemniki" /Imieliński, 1985, s.56/. W języku polskim pojęcie to funkcjonuje również w szerszym znaczeniu, obejmując także zakres semantyczny pojęcia rodzaju (*gender*), płci społeczno-kulturowej.

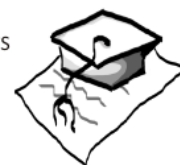
RODZAJ/GENDER - społeczno kulturowy wymiar płci, stosowany w odniesieniu do społecznego charakteru różnic między kobietami i mężczyznami; płeć kulturowa; arbitralnie narzucany konstrukt społeczny i psychologiczny: "zespół atrybutów, postaw, ról społecznych i zachowań przypisanych mężczyźnie lub kobiecie przez szeroko rozumianą kulturę" /Bem, 2000, s.9/.

ROLA SPOŁECZNA - społecznie opracowany scenariusz zachowań jednostki, w którym wyraża się suma oczekiwań kierowanych pod adresem osoby zajmującej określone miejsce w strukturze społecznej. Rola społeczna zawiera trzy wymiary:

- rola przepisana (przypisana) - określa normatywny wymiar ról, czyli strukturalnie przypisane nakazy (normy, oczekiwania, tabu, zakresy odpowiedzialności) połączone z określoną pozycją społeczną, utrwalone w świadomości społecznej;
- rola subiektywna (uwewnętrzniona, zinternalizowana) - osobista koncepcja dotycząca zachowania się w sytuacji zajmowania określonej pozycji społecznej, powstała w wyniku postrzegania i interpretacji oczekiwań społecznych; zawiera w sobie gotowość do podejmowania takich zachowań; określa indywidualny, osobisty wymiar ról;
- rola spełniana (pełniona) - zespół rzeczywistych zachowań jednostki w sytuacji zajmowania określonej pozycji społecznej /Turner, 1985, s.418-429/.

ROLE PŁCIOWE/RODZAJOWE - role społeczne, które są wyznaczane w zależności od płci członkom danego społeczeństwa. Najczęściej rola kobieca (kobiety) zawiera inne oczekiwania co do zadań, postaw, zachowań, sposobów odczuwania i postrzegania świata niż rola męska (mężczyzny). Brannon /2002, s.210/ definiuje rolę rodzajową jako "zbiór istotnych społecznie działań kojarzonych z mężczyznami bądź kobietami"

SYSTEM RÓL PŁCIOWYCH/RODZAJOWYCH - utrwalona poprzez pokoleniową transmisję zasada organizująca życie społeczne, wyrażająca różnice społeczno-kulturowe między kobietami i mężczyznami. System ról płciowych przenika całość życia ludzkiego i wpływa na

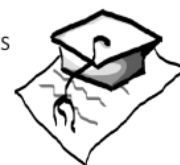
charakterystyczne dla określonego społeczeństwa konfiguracje wzorów kulturowych. Trzy aspekty tego systemu wydają się osiowe dla zrozumienia siły i zakresu jego oddziaływania:

- przydzielanie ludziom, na podstawie ich płci biologicznej, różnych kategorii aktywności (zawodowych, domowych i obywatelskich), uważanych za potrzebne czy użyteczne dla utrzymania i doskonalenia życia społecznego;
- przypisywanie ludziom - w zależności od płci biologicznej - cech osobowościowych znajdujących się na przeciwnych krańcach continuum; przypisanie to wyrażają stereotypy męskości i kobiecości;
- wyższe wartościowanie tego, co wiąże się z męskością w porównaniu z tym, co wiąże się z kobiecością; ten aspekt najsilniej przyczynia się do dyskryminacji płci i jest podstawą opresji zwanej seksizmem. /Chetwynd, Oonagh, 1978, s.1-2/

Pryzmaty rodzaju określone przez S.Bem /2000/ odpowiadają tym trzem aspektom systemu ról płciowych (polaryzacja rodzajów, esencjalizm biologiczny, androcentryzm).

KOBIECOŚĆ - definicja słownikowa określa kobiecość jako "zespół cech właściwych kobiecie; natura kobieca" /Szymczak (red.),1978, t.1, s.944/. Definicja ta zakłada, że istnieją takie cechy i właściwości, które posiada kobieta ze względu na przynależność do swojej płci. Mogą się one wiązać z biologicznym wymiarem kobiecości, a więc będą to atrybuty dotyczące budowy anatomicznej, seksualności, prokreacji, ale częściej kojarzą się z kulturowymi wyznacznikami roli kobiecej i stereotypami. Zgodnie z nimi kobiecość jest wiązana ze sferą życia domowego, nastawieniem na relacje międzyludzkie, macierzyństwo i rodzinę. Do głównych kobiecych cech psychicznych zalicza się te, które ułatwiają spełnianie funkcji ekspresyjnych, a więc emocjonalność, intuicyjność, wrażliwość, zainteresowanie ludźmi i empatyczność, opiekuńczość, delikatność, skłonność do poświęceń, uprzejmość, subtelność, uległość, pasywność, zależność od innych. Jednocześnie kobiecość kojarzona jest często z niskimi kompetencjami: nieracjonalnością, nielogicznością, niezdecydowaniem, niesamodzielnością i bezradnością. /Brannon, 2002, s.212-225 i inne pozycje/

MĘSKOŚĆ - zespół cech właściwy mężczyznom, typowy dla mężczyzn /Szymczak (red.), 1978, t.2, s.148/ Analogicznie do kobiecości, męskość można kojarzyć z wyznacznikami płci biologicznymi (budowa ciała, seksualność, udział w prokreacji) i społeczno-kulturowymi. W tym ostatnim znaczeniu męskość jest wiązana z pracą zawodową, władzą, działalnością publiczną na różnych szczeblach, z nastawieniem bardziej na rzeczy niż na ludzi i bardziej na hierarchię niż na więzi. Mężczyznom przypisuje się cechy odpowiednie dla pełnienia funkcji instrumentalnych, w działalności zawodowej, ekonomicznej, politycznej i naukowej: niezależność, dominację, ambitne

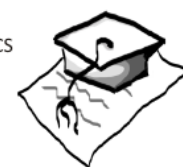

dążenie do celów, samodzielność, racjonalność i logikę, powściągliwość i opanowanie, abstrakcyjność myślenia, aktywność, stanowczość i łatwość decydowania oraz skuteczność w działaniu. W stereotypie męskości zawarte są - tak jak w stereotypie kobiecości - cechy wartościowane nie tylko pozytywnie, ale i negatywnie, wyrażające przekonanie o trudności mężczyzn w nawiązywaniu bliskich kontaktów z ludźmi: chłód emocjonalny, agresywność, nieczułość, nietaktowność. /Brannon, 2002, s.212-225 i inne pozycje/

STEREOTYPY PŁCI/RODZAJU - utrwalone w społeczeństwie "przekonania na temat cech charakteryzujących kobiety bądź mężczyzn oraz zajęć, które są dla nich odpowiednie" /Brannon, 2002, s.240/. Stereotypy przypisują konkretnym jednostkom określone cechy ze względu na fakt ich przynależności do płci męskiej lub żeńskiej, nie uwzględniając indywidualnych cech danej osoby. Mają zazwyczaj charakter normatywny, wyrażając oczekiwania wobec tego, jak mają się zachowywać i jacy mają być kobiety i mężczyźni. Stereotypy płciowe funkcjonujące w naszej kulturze mają zwykle opozycyjny charakter, sytuując cechy męskie i kobiece na krańcach continuum (np.: kobiety są emocjonalne, mężczyźni racjonalni; kobiety są bojaźliwe, mężczyźni odważni, itp.), choć mogą również odnosić się tylko do jednej płci, wyrażając przekonanie o identyczności wszystkich jej przedstawicieli (np. "każda kobieta chce być matką", "technika to męska sprawa").

PRYZMATY RODZAJU - ukryte założenia dotyczące płci i rodzaju (*sex i gender*), zakorzenione w praktykach i normach społeczno-kulturowych oraz w świadomości jednostek. Pryzmaty rodzaju przez pokolenia utrwalają schemat męskiej dominacji i podporządkowania kobiet jako kategorii społecznej (androcentryzm) w oparciu o przekonanie, że istnieją psychologiczne i społeczne różnice między płciami zdeterminowane biologicznie (esencjalizm biologiczny), które stają się zasadą organizującą życie społeczne, wyznaczając kobietom i mężczyznom odmienne pozycje, role społeczne, zadania, sposoby zachowania itp. (polaryzacja rodzajów) /Bem, 2000, s.15-17/. Bem wymienia następujące pryzmaty rodzaju:

1/Androcentryzm - stawianie pierwiastka i wartości męskich w centrum uwagi; definiowanie mężczyzn i męskiego doświadczenia jako neutralnej normy lub standardu, a kobiet i kobiecego doświadczenia jako odchylenia od tej normy. Przyjęcie takiej perspektywy nie tylko umiejscawia kobiety i kobiece wartości na niższej społecznie pozycji, ale w pewien sposób wyłącza je z tego, co określa się jako "człowieczeństwo" czy zasób wspólnej ludzkiej kultury. Perspektywa androcentryczna sprawia, że mężczyznę traktuje się jako istotę ludzką, a kobietę jako "inną". /Bem, 2000, s.16-17/

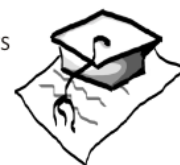
2/Esencjalizm biologiczny - zespół poglądów tłumaczący zróżnicowanie kobiet i mężczyzn w życiu społecznym odmiennością natury kobiet i mężczyzn oraz ich roli w ewolucji gatunku i kultury ludzkiej. Esencjalizm biologiczny - jako uzasadnienie teoretyczne androcentryzmu i polaryzacji - stanowi rodzaj blokady dla wszelkich prób przedefiniowania tradycyjnych pojęć męskości i kobiecości oraz transformacji systemu ról płciowych. /Bem, 2000, s.16/

3/Polaryzacja rodzajów - polega na takim podkreślaniu różnicy między kobietami i mężczyznami, który sprawia, że staje się ona naczelną zasadą organizującą życie społeczne w danej kulturze. Polaryzacja polega nie tylko na tym, że kobiety i mężczyzn traktuje się jako istoty odmienne, ale przede wszystkim na powstawaniu nierozzerwalnego związku kulturowego pomiędzy płcią a niemal każdym aspektem życia (inne role społeczne, styl ubierania się, sposoby wyrażania emocji itp.). W wyniku polaryzacji następuje więc dychotomiczny podział świata na męski (a raczej - zgodnie z pryzmatem androcentryzmu - ogólnoludzki) i kobiecy. /Bem, 2000, s.16/

INDYWIDUALNA KONCEPCJA ROLI PŁCIOWEJ/RODZAJOWEJ - obraz siebie jako kobiety lub mężczyzny, określony zgodnie z własnymi potrzebami, wartościami, predyspozycjami, sytuacją życiową, jaki jednostka tworzy, nadając własne znaczenie temu, czym jest kobiecość i męskość i jakie oczekiwania należy wysuwać pod adresem przedstawicieli obu płci. Z koncepcji roli wynikają praktyczne wskazówki co do zachowania się (jako kobiety/mężczyzny) w określonych sytuacjach i kontekstach społecznych. Z drugiej strony, tworząc indywidualną koncepcję roli, jednostka zwykle uwzględnia pewien margines swobody, jaki społeczeństwo daje ludziom, formułując swoje oczekiwania wobec wykonawców roli, a nawet może przeciwstawić się powszechnie akceptowanym stereotypom. Pełniąc rolę rodzajową zgodnie z indywidualną koncepcją, jednostka integruje wszystkie trzy wymiary roli: normatywny, subiektywny i behawioralny, tworząc niepowtarzalny, specyficzny dla konkretnej osoby wzorzec funkcjonowania jako mężczyzny lub kobiety.

TOŻSAMOŚĆ PŁCIOWA - świadomość bycia kobietą lub mężczyzną w sensie biologicznym (i jeden z podstawowych wyznaczników tożsamości osobistej). W języku polskim, ze względu na wcześniejszy brak takiego rozróżnienia, często terminem "tożsamość płciowa" określa się tożsamość rodzajową.

TOŻSAMOŚĆ RODZAJOWA - wiąże się z pełnieniem określonych ról i przypisywaniem określonych znaczeń pojęciu kobiecości i męskości. Jednostka, uzyskując świadomość bycia kobietą lub mężczyzną, jednocześnie musi odnieść się do społeczno-kulturowych konotacji, jakie niesie ze sobą pojęcie płci, czyli zbudować tożsamość rodzajową. Oznacza to "wypełnianie"

treściami określonymi przez kulturę tej ramy, którą jest poczucie przynależności do płci biologicznej. Można określić tożsamość rodzajową jako poczucie przynależności do płci kulturowej.

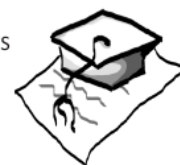
TYPIZACJA PŁCIOWA - przypisywanie kobietom i mężczyznom określonych ról i stereotypów płci, zgodnie z tradycyjnymi wzorcami oraz wychowywanie dziewczynek i chłopców do podjęcia tradycyjnych ról rodzajowych.

ANDROGYNIA PSYCHOLOGICZNA - połączenie w osobowości jednostki atrybutów i cech (zwykle pozytywnych) przypisywanych zarówno kobietom, jak mężczyznom. /Brannon, 2002, s.240/ Osoby androgyniczne łączą w sobie cechy psychiczne i sposoby zachowania charakterystyczne dla tradycyjnie pojmowanej męskości i kobiecości. W ich osobowościach jest miejsce zarówno na niezależność, jak i opiekuńczość, na agresywność i łagodność, stanowczość i uległość, racjonalność i uczuciowość. Według H. Markus, osoby płciowo stypizowane w pojęcie "ja" wbudowały społeczne schematy męskości bądź kobiecości, a więc gotową wiedzę o tym, jak powinni myśleć czuć i postępować "prawdziwi" mężczyźni i kobiety. W koncepcji "ja" androgynów współistnieją, uzupełniając się, oba te schematy i pozwalają im reagować w sposób dostosowany do sytuacji, np. wobec dziecka będą przejawiać troskliwość, wobec zadań instrumentalnych - aktywność i orientację na cel. /Konarzewski, 1994, s.351-359/

SEKSIZM - wszelkie praktyki społeczne, które:

- powodują stygmatyzację jednostki ze względu na jej płeć (przypisują jej właściwości zgodnie z kategorią rodzaju, do którego należy, a nie ze względu na indywidualne właściwości),
- przyczyniają się do nierównego traktowania jednej grupy (np. nierówność wobec prawa, na rynku pracy),
- ograniczają jednostkom i grupom szanse rozwoju (np. kobietom z uwagi na pryzmat androcentryzmu, obu płciom z uwagi na pryzmat rodzaju i esencjalizm biologiczny).

Wyróżnia się cztery poziomy występowania seksizmu: poziom indywidualny (dotyczy jednostek i ich postaw wobec płci i rodzaju), społeczno-strukturalny (wiąże się ze statusem przypisywanym partnerowi interakcji w zależności od jego płci i jest manifestowany w relacjach interpersonalnych i grupowych), instytucjonalny (przejawy dyskryminacji ze względu na płeć występujące w instytucjach - w ich strukturze, organizacji, ideologii, czy utrwalonych tradycją, często nieuświadomionych wzorcach zachowań), kulturowy (jawne i ukryte założenia na temat płci i rodzaju, rozpowszechnione w danym społeczeństwie i wywierające wpływ na zachowanie członków danej kultury; te przekonania i wynikające z nich praktyki społeczne tworzą i podtrzymują nierówności).

Słowniczek opracowany na podstawie: Pankowska D., Wychowanie a role płciowe. Program edukacyjny, GWP, Gdańsk 2005, s.270-284, przypisy - tamże; oraz Pankowska D., Wychowanie a role płciowe. GWP, Gdańsk 2005, s.13-35, s.118-130)

Literatura uzupełniająca:

Brannon L.: Psychologia rodzaju. GWP, Gdańsk 2002.

Chomczyńska-Miliszekiewicz M.: Edukacja seksualna w społeczeństwie współczesnym. Konteksty pedagogiczne i psychospołeczne. UMCS, Lublin 2002.

Kopciewicz L., Zierkiewicz E. (red.): Koniec mitu niewinności? Płeć i seksualność w socjalizacji i edukacji. ENETEIA, Wydawnictwo Psychologii Kultury, Warszawa 2009.

Mandal E.: Podmiotowe i interpersonalne konsekwencje stereotypów związanych z płcią. UŚ, Katowice 2000.

Wojciszke B. (red.): Kobiety i mężczyźni: odmienne spojrzenie na różnice. GWP, Gdańsk 2002.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Biuro projektu:
Biblioteka Główna pok. 119
tel. 081 537 28 72, fax 081 537 58 44
e-mail: praktyki.wh@poczta.umcs.lublin.pl
www.praktyki.wh.umcs.lublin.pl

Material bezpłatny

**Niezbędnik opracowany został w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs.lublin.pl
-Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na
Wydziale Humanistycznym UMCS**

**Współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2007-2013 Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2
„Efektywny system kształcenia nauczycieli”**